

Hof van Beroep te Antwerpen
Sector V: Strafrecht – Strafkamers ten gronde
Sector VI: Strafrecht – K.I.

**Documentatieoverzicht van recent
gepubliceerde wetgeving, rechtspraak en
rechtsleer inzake strafrecht en
strafprocesrecht**

189ste editie
September - Oktober 2025

Colofon

Documentatieoverzicht Strafrecht – Strafprocesrecht

Gerechtigd jaar 2024 - 2025 – Editie 189

Editie afgesloten op: 31 oktober 2025

Publicatiedatum: 31 oktober 2025

© Caroline VAN DEUREN

Senior Referendaris Hof van Beroep te Antwerpen

Britselei 55

2000 Antwerpen

Tel : +32 2 685 90 72

E-mail: caroline.vandeuren@just.fgov.be

Inhoudstafel

INHOUDSTAFEL	2
---------------------------	----------

1. WETGEVING	12
---------------------------	-----------

1.1. BELGISCHE REGELGEVING	12
---	-----------

1.2. EUROPESE REGELGEVING	12
--	-----------

1.3. OVERZICHTEN VAN WETGEVING	12
---	-----------

1.4. BELANGRIJKE WETSONTWERPEN EN –VOORSTELLEN	12
---	-----------

Wetsvoorstel tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek teneinde het misbruik van wraking tegen te gaan, <i>Parl.St.</i> Kamer 2025-2026, 1114/001.....	12
---	----

2. RECHTSPRAAK.....	12
----------------------------	-----------

2.1. OVERZICHTEN VAN RECHTSPRAAK	12
---	-----------

2.2. EUROPEES HOF VOOR DE RECHTEN VAN DE MENS.....	13
---	-----------

EHRM 1 juli 2025 (Hayes e.a. tegen Verenigd Koninkrijk), www.hudoc.echr.coe.int	13
---	----

Trefwoorden: Overlevering en uitlevering - Artikel 3 EVRM – Uitlevering aan VS met risico op levenslange gevangenisstraf – Geen schending	13
--	----

2.3. HOF VAN JUSTITIE	13
------------------------------------	-----------

Hof van Justitie 3 juli 2025 (C-263/24), www.curia.europa.eu	13
---	----

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Justitiële samenwerking in strafzaken – Kaderbesluit 2008/675/JBZ – Artikel 3, leden 1 en 2 – Inaanmerkingneming van in een andere lidstaat uitgesproken eerdere veroordelingen bij een nieuwe strafrechtelijke procedure – Aan eerdere nationale veroordelingen gelijkwaardige rechtsgevolgen – Kaderbesluit 2009/315/JBZ – Uitwisseling van gegevens uit het strafregister tussen de lidstaten – Artikel 2, onder a) – Begrip ‘strafrechtelijke veroordeling’ – Bestuurlijke overtredingen – Indeling van strafbare feiten naar nationaal recht – Handelingen die volgens het nationale recht geen strafbaar feit vormen	13
--	----

Hof van Justitie 10 juli 2025 (C-635/23), www.curia.europa.eu	15
--	----

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Justitiële samenwerking in strafzaken – Europees onderzoeksbevel – Richtlijn 2014/41/EU – Artikel 2, onder c), ii) – Begrip ‘andere bevoegde autoriteit die optreedt als strafrechtelijke onderzoeksautoriteit’ – Bevoegdheid om opdracht te geven tot bewijsgaring overeenkomstig de nationale wetgeving – Doorzoekingsmaatregelen die de toestemming van een onderzoeksrechter vereisen – Artikel 6, leden 1 en 2 – Voorwaarden voor de uitvaardiging van een Europees onderzoeksbevel	15
--	----

Hof van Justitie 1 augustus 2025 (C-404/24), www.curia.europa.eu	15
---	----

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Ruimte van vrijheid, veiligheid en recht – Justitiële samenwerking in strafzaken – Richtlijn (EU) 2016/343 – Artikel 6 – Bewijslast voor de schuld van de beklaagde – Artikel 47, tweede alinea, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie – Recht op toegang tot een onafhankelijk en onpartijdig gerecht – Door het openbaar ministerie ter terechtzitting gedeeltelijk ingetrokken tenlastelegging – Verplichting voor de rechter om zich uit te spreken over de ter terechtzitting niet gehandhaafde elementen van de tenlastelegging	16
---	----

Hof van Justitie 4 september 2025 (C-305/22), www.curia.europa.eu	17
--	----

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Ruimte van vrijheid, veiligheid en recht – Justitiële samenwerking in strafzaken – Kaderbesluit 2002/584/JBZ – Europees aanhoudingsbevel (EAB) uitgevaardigd met het oog op de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf – Artikel 4, punt 6 – Grond tot facultatieve weigering van de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel – Voorwaarden voor de overname van de tenuitvoerlegging van die straf door de	
---	--

tenuitvoerleggingsstaat – Artikel 3, punt 2 – Begrip ‘onherroepelijk berecht voor dezelfde feiten’ – Kaderbesluit 2008/909/JBZ – Wederzijdse erkenning van strafvonnissen met het oog op de tenuitvoerlegging ervan in een andere lidstaat – Artikel 25 – Inachtneming van de voorwaarden en de procedure van dit kaderbesluit in het geval dat een lidstaat zich ertoe verbonden heeft om een sanctie ten uitvoer te leggen die is opgelegd bij een vonnis van een rechterlijke instantie van de beslissingsstaat – Vereiste dat de beslissingsstaat toestemming verleent voor de overname door een andere lidstaat van de tenuitvoerlegging van een dergelijke sanctie – Artikel 4 – Mogelijkheid voor de beslissingsstaat om het vonnis en certificaat als bedoeld in dit artikel aan de tenuitvoerleggingsstaat toe te zenden – Gevolgen van het ontbreken van een dergelijke toezending – Beginsel van loyale samenwerking – Artikel 22 – Recht van de beslissingsstaat om die sanctie ten uitvoer te leggen – Handhaving van een Europees aanhoudingsbevel – Verplichting van de uitvoerende rechterlijke autoriteit om het Europees aanhoudingsbevel ten uitvoer te leggen	17
Hof van Justitie (Eerste Kamer) 11 september 2025 (C-802/23), www.curia.europa.eu	20
Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Schengenuitvoeringsovereenkomst – Artikel 54 – Artikel 50 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie – Ne-bis-in-idembeginsel – Begrip ‘dezelfde feiten’ – Veroordeling in een lidstaat van een lid van een terroristische organisatie wegens deelname aan deze organisatie met het oog op de voorbereiding van een terroristische daad – Vervolg in een andere lidstaat wegens dezelfde terroristische daden	20
Hof van Justitie 11 september 2025 (C-215/24), www.curia.europa.eu	22
Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Ruimte van vrijheid, veiligheid en recht – Justitiële samenwerking in strafzaken – Kaderbesluit 2002/584/JBZ – Europees aanhoudingsbevel dat is uitgevaardigd met het oog op de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf – Artikel 4, punt 6 – Grond tot facultatieve weigering van de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel – Doel van reclassering – Verblijfplaats van de gevonnisde persoon – Overname van de tenuitvoerlegging van de sanctie door de tenuitvoerleggingsstaat overeenkomstig zijn nationale recht – Kaderbesluit 2008/909/JBZ – Wederzijdse erkenning van strafvonnissen met het oog op de tenuitvoerlegging ervan in een andere lidstaat – Opschorting van de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf waartoe een rechter van de uitvoerende lidstaat heeft besloten – Artikel 8 – Verplichting voor de tenuitvoerleggingsstaat om het vonnis te erkennen en de sanctie ten uitvoer te leggen – Artikel 17 – Mogelijkheid voor de tenuitvoerleggingsstaat om de procedures betreffende de tenuitvoerlegging te bepalen	22
2.4. HOF VAN CASSATIE	23
A. BEROEPEN TEGEN VONNISSEN EN ARRESTEN VAN CORRECTIONELE KAMERS	23
Hof van Cassatie 19 oktober 2021 (P.21.0965.N), www.juportal.be	23
Trefwoorden: Recht op tegenspraak - Internationale rechtshulp - Uitvoering van een rogatoire commissie - Overmaken van stukken aan de Belgische overheid - Ontbreken van machtigingen van de rechter in de aangezochte staat - Toelaatbaarheid van het bewijs bekomen in het buitenland – Voorwaarden	23
Hof van Cassatie 19 oktober 2021 (P.21.0484.N), www.juportal.be	24
Trefwoorden: 1. Familieverlating - Materieel bestanddeel - Achterstal van meer dan twee maanden - Onderhoudsbijdrage voor het kind na echtscheiding - Meerdere schulden tegenover de onderhoudsgerechtigde ouder - Toerekening van een betaling op de onderhoudsschuld – Omvang ..	24
2. Verlating van familie - Opheffing van de onderhoudsplicht door een rechterlijke beslissing met terugwerkende kracht - Achterstal in betaling van onderhoudsgelden verschuldigd van voor de datum van opheffing van de onderhoudsplicht - Wachtperiode van twee maanden - Gevolg	24
Hof van Cassatie 19 oktober 2021 (P.21.0852.N), www.juportal.be	25
Trefwoorden: 1. Rechterlijke beslissing over alleen de burgerlijke rechtsvordering na een definitieve veroordeling op strafgebied - Hoger beroep ingesteld door de burgerlijke partij - Betwisting over de toepasselijke strafbaarstelling - Rechtsmacht van de rechter in hoger beroep – Omvang	25
2. Burgerlijke rechtsvordering - Opzettelijke slagen of verwondingen - Veroorzaken van een ziekte die niet ongeneeslijk lijkt - Ziekte die langer duurt dan vier maanden na het feit - Invloed op de schadevergoeding	25
Hof van Cassatie 14 december 2021 (P.21.0801.N), www.juportal.be	26

Trefwoorden: Verzachtende omstandigheden - Correctionaliseerbare misdaad - Verwijzing door het onderzoeksgerecht naar de correctionele rechtbank mits aanneming van verzachtende omstandigheden - Draagwijdte – Gevolg.....	26
Hof van Cassatie 14 december 2021 (P.21.1141.N), www.juportal.be	26
Trefwoorden: 1. Gelijkheidsbeginsel - Verschil in motiveringsplicht tussen de artikelen 46bis en 88bis Wetboek van Strafvordering - Geen klaarblijkelijke schending - Motivering - Draagwijdte - Gevolg	26
2. Artikel 88bis, Wetboek van Strafvordering - Medewerking van de operator van een elektronisch communicatienetwerk, de verstrekker van een elektronische communicatiedienst of een politiedienst - Motivering - Beginsel van proportionaliteit en subsidiariteit - Draagwijdte - Gevolg	26
Hof van Cassatie 14 december 2021 (P.21.0489.N), www.juportal.be	27
Trefwoorden: 1. Gezondheidspolitie over de mens - Bloedwet - Artikelen 2 en 22 - Bloed-KB - Artikelen 3novies, 3terdecies, 3quaterdecies, 11B, 11G en 12.II.B, 7° - Vermeldingen die evenwaardig zijn aan de bewoordingen van het Bloed-KB - Wettigheidscontrole van het Hof - Draagwijdte – Gevolg	27
2. Bloedwet - Artikelen 2 en 22 - Bloed-KB - Artikelen 1, 1°, 3novies, 3terdecies, 3quaterdecies, 11B, 11G en 12.II.B, 7° - Toerekening van de misdrijven aan een natuurlijke persoon - Draagwijdte – Gevolg	27
3. Internationaal verdrag burgerrechten en politieke rechten – Art. 15 – Artikel 15.1 – Legaliteitsbeginsel – Draagwijdte	27
Hof van Cassatie 1 maart 2022 (P.21.1354.N), www.juportal.be	28
Trefwoorden: 1. Opsporingsonderzoek - Leiding en gezag van de procureur des Konings - Aanwijzingen van een misdrijf - Autonome opsporingen door de politie - Kennisgeving van de opsporingen aan de procureur des Konings - Voorwaarden	28
2. Recht op eerbiediging van het privéleven - Proactieve recherche - Begrip - Voorafgaande schriftelijke toestemming van het bevoegde openbaar ministerie - Doel van de toestemming - Redelijk vermoeden van te plegen of reeds gepleegde strafbare feiten - Impact van opsporingen op het privéleven van de betrokkene - Beoordeling door vonnisrechter - Controle door het Hof	28
Hof van Cassatie 1 maart 2022 (P.21.0658.N), www.juportal.be	29
Trefwoorden: 1. Recht op een eerlijk proces - Verhoor van getuigen à décharge - Noodzaak tot verhoor in het belang van de waarheidsvinding - Beoordeling - Criteria - Concrete omstandigheden van de zaak	29
2. Valse eed bij boedelbeschrijving - Proces-verbaal van boedelbeschrijving opgesteld door de notaris - Vraag tot bijkomende inlichtingen bij de bank - Voorbehoud van een partij - Gevolg.....	29
3. Valse eed bij boedelbeschrijving - Bestaan van een boedelbeschrijving - Doel en vermeldingen van de boedelbeschrijving	29
4. Meineed - Valse eed bij boedelbeschrijving - Boedelbeschrijving van het gemeenschappelijk vermogen van het huwelijk - Aangifteplicht van de echtgenoten	29
5. Valse eed bij boedelbeschrijving - Afsluiten van de boedelbeschrijving - Waarschuwing van de partijen door de notaris - Verzuim van de waarschuwing - Gevolg.....	30
Hof van Cassatie 1 maart 2022 (P.21.1303.N), www.juportal.be	32
Trefwoorden: 1. Art. 3 EVRM - Verbod van onmenselijke en ontorende behandeling - Klacht tegen de politie wegens geweld tijdens de arrestatie - Vermoeden van verantwoordelijkheid van de Staat - Bewijs	32
2. Verbod van onmenselijke en ontorende behandeling - Klacht tegen de politie wegens geweld tijdens de arrestatie - Verhoor van de politieambtenaren - Bewijslast - Vermoeden van onschuld van de politieambtenaren - Beoordeling van alleen de burgerlijke vordering - Voorwaarden.....	32
3. Verbod van onmenselijke en ontorende behandeling - Klacht tegen de politie wegens geweld tijdens de arrestatie - Voorwaarde van een effectief onderzoek - Identificatie en bestraffing van de verantwoordelijken - Te stellen onderzoeksdaden - Voorwaarden.....	32
Hof van Cassatie 17 mei 2022 (P.22.0197.N), www.juportal.be	33
Trefwoorden: Strafzaken - Europese Unie - Verordening (EU) 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 - Wet 5 augustus 2006 - Wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging van bevroings- en confiscatiebevelen - Wetswijziging - Confiscatiebevel van een andere lidstaat - Toezending vóór de inwerkingtreding van Verordening (EU) 2018/1805 van 14 november 2018 - Gevolg.....	33
Hof van Cassatie 21 juni 2022 (P.22.0250.N), www.juportal.be	33

Trefwoorden: 1. Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechten ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting – Beoordeling	33
2. Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechten ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling	33
3. Getuigen - Artikel 6.3.d, EVRM - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Weigering - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte - Gevolg.....	34
4. Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Begrip getuige - Politieambtenaar - Draagwijdte - Gevolg	34
5. Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingsmethoden - Observatie - Grensoverschrijdende observatie - Voortzetting van een in België aangevangen observatie in Nederland Machtiging - Machtiging - Goedkeuring door de buitenlandse overheid - Tijdstip van de goedkeuring - Draagwijdte – Gevolg	34
6. Gerechtelijk onderzoek - Vordering tot het opstarten van een gerechtelijk onderzoek - Saisine van de onderzoeksrechter - Omvang - Gepleegde of nog niet-gepleegde strafbare feiten - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte - Gevolg.....	34
Hof van Cassatie 21 juni 2022 (P.22.0300.N), www.juportal.be	36
Trefwoorden: Verzoek tot opschorting van de uitspraak van de veroordeling - Beoordeling door de rechter - Criteria - Impact op de sociale reclassering van de beklaagde - Aannemelijk maken van de impact door de beklaagde - Draagwijdte - Gevolg.....	36
Hof van Cassatie 21 juni 2022 (P.22.0380.N), www.juportal.be	36
Trefwoorden: Deskundigenonderzoek - Bewijsvoering - Onpartijdigheid van een gerechtsdeskundige - Door de onderzoeksrechter aangestelde gerechtsdeskundige die een onderzoek doet naar de waarachtigheid van de verklaring van een slachtoffer - Zelfde gerechtsdeskundige die de geestestoestand van de beklaagde onderzoekt - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter	36
Hof van Cassatie 20 september 2022 (P.22.1015.N), www.juportal.be	37
Trefwoorden: 1. Verzoek om conclusietermijnen op de inleidingszitting door een partij die nog geen conclusie heeft neergelegd - Doel van de regeling van conclusietermijnen - Verplichting van de rechter in hoger beroep - Recht van elke partij op conclusietermijnen – Grens.....	37
2. Strafzaken - Verzoek om conclusietermijnen op de inleidingszitting door een partij die nog geen conclusie heeft neergelegd - Verplichting van de rechter in hoger beroep - Afwijzing van het uitstel van de zaak voor het indienen van conclusies - Criteria - Beoordeling - Controle op de motieven door het Hof.....	37
Hof van Cassatie 20 september 2022 (P.22.0879.N), www.juportal.be	38
Trefwoorden: Strafzaken - Opsporingsonderzoek - Vermoeden van onschuld - Rechtshulpverzoek waarin wordt aangegeven dat de verdachte zich schuldig heeft gemaakt aan het misdrijf waarvoor hij wordt vervolgd - Effect van deze bewoordingen op de toelaatbaarheid van het bewijs bekomen bij uitvoering van het rechtshulpverzoek en het daaropvolgend bewijs - Ontvankelijkheid van de strafvordering – Beoordeling	38
Hof van Cassatie 22 maart 2023 (P.20.1218.F), www.juportal.be	39
Trefwoorden: 1. Vereniging van misdadigers - Deelneming aan een vereniging van misdadigers – Voorwaarden	39
2. Art. 159 GW - Wettigheidstoezicht door de rechterlijke macht - Volmachtenbesluit - Wettelijke bekrachtiging - Draagwijdte.....	39
3. Vereniging van misdadigers - Organisatie - Begrip - Voorwerp van het misdrijf	39
4. Verjaring van de strafvordering - Schorsingsgrond - Schorsing van de verjaring van de strafvordering tijdens de covidpandemie - Toepassingsgebied - Gelijkheid en niet-discriminatie - (Geen) Schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet	39
Hof van Cassatie 25 juni 2024 (P.23.1755.N), www.juportal.be	40
Trefwoorden: 1. Art. 6 EVRM – Recht van verdediging – Verzoek om de persoonlijke verschijning te bevelen van een procespartij – Geen verplichting voor de rechter om hierop in te gaan	40
2. Art. 149 GW – Schuld – Mededaderschap – Deelnemer – Vaststellen deelnemingsvorm – Dader – Vaststellen constitutieve bestanddelen van het misdrijf.....	40
3. Strafzaken – Gerechtskosten – Meerdere beklaagden – Hoofdelijke veroordeling – Voorwaarde....	40
Hof van Cassatie 29 oktober 2024 (P.24.0542.N), www.juportal.be	41

Trefwoorden: Diefstal – Recyclagepark – Stedelijk reglement.....	41
Hof van Cassatie 27 november 2024 (P.24.1301.F), www.juportal.be	41
Trefwoorden: Straf – Bijkomende bestraffing – Bestuursverbod – Eenvoudige schuldigverklaring.....	41
Hof van Cassatie 7 januari 2025 (P.23.1485.N), www.juportal.be	41
Trefwoorden: Strafzaken – Belang – Naar recht verantwoorde straf – Schuldigverklaring die een langere periode betreft dan die weerhouden door de eerste rechter – Geen invloed op de opgelegde bestraffing – Draagwijdte – Gevolg.....	42
Hof van Cassatie 7 januari 2025 (P.24.1150.N), www.juportal.be	42
Trefwoorden: Burgerlijke rechtsvordering – Burgerlijke partijstelling – Faillissement – Optreden van de curator namens de boedel – Uitoefening van de gemeenschappelijke rechten van de schuldeisers – Collectieve schade – Vordering van een schuldeiser voor vergoeding van een persoonlijke schade – Bestuurder van een vennootschap die een oplichting pleegt ten nadele van een medecontractant – Mogelijkheid tijdens de afhandeling van het faillissement om deze schade terug te vorderen – Burgerlijke rechtsvordering op grond van de artikelen 3 en 4 VTSv. En de artikelen 1382 en 1383 oud Burgerlijk Wetboek – Burgerlijke partijstelling uit hoofde van oplichting – Draagwijdte – Gevolg.....	42
Hof van Cassatie 20 mei 2025 (P.25.0305.N), www.juportal.be	43
Trefwoorden: Opsporingsonderzoek – Opsporingshandelingen – Verhoor – Art. 47bis Sv. – Begrip....	43
Hof van Cassatie 17 juni 2025 (P.25.0457.N), www.juportal.be	43
Trefwoorden: Probateuittel – Herroeping – Herroeping van rechtswege – Art. 14, §2 Probateuwet – Gerechtskosten	44
Hof van Cassatie 26 augustus 2025 (P.25.1189.N), www.juportal.be	44
Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Vraag van beklaagde tot opheffen of wijzigen van een voorwaarde – Beoordeling proportionaliteit – Handhaving voorwaarde en recht op privé- en gezinsleven.....	44
Hof van Cassatie 9 september 2025 (P.25.0466.N), www.juportal.be	44
Trefwoorden: Wapens – Stroomstootwapen – Defect – Wederrechtelijkheid.....	44
Hof van Cassatie 9 september 2025 (P.25.0884.N), www.juportal.be	45
Trefwoorden: Straf – Straf met uitstel – Probateuittel – Herroeping – Schending van 1 of alle voorwaarden, continu of sporadisch	45
Hof van Cassatie 16 september 2025 (P.25.0374.N), www.juportal.be	45
Trefwoorden: Slagen en verwondingen met tijdelijke arbeidsongeschiktheid tot gevolg – Burgerlijke vordering – Schade – Blijvende invaliditeit en tijdelijke huishoudelijke ongeschiktheid.....	45
Hof van Cassatie 16 september 2025 (P.25.0128.N), www.juportal.be , met noot advocaat-generaal B. De Smet.	46
Trefwoorden: Recht op een eerlijke proces – Recht op wapengelijkheid – Geen absoluut recht – Burgerlijke partij wil een getuige (doen) ondervragen – Beoordeling rechter – Dienstig voor de waarheidsvinding – Art. 6.3.d EVRM is niet van toepassing op burgerlijke partijen	46
Hof van Cassatie 16 september 2025 (P.25.0400.N), www.juportal.be , met conclusie van advocaat-generaal B. De Smet.	47
Trefwoorden: 1. Burgerlijke rechtsvordering – Belang – Persoonlijk en rechtstreeks – Rechtspersoon – Verdrag van Aarhus – Bevordering of vrijwaring van dierenwelzijn – Geen milieu-aangelegenheid.....	47
2. Burgerlijke rechtsvordering – Belang – Persoonlijk en rechtstreeks – Rechtspersoon – Art. 17, tweede lid Ger.W.	47
3. Burgerlijke rechtsvordering – Belang – Persoonlijk en rechtstreeks – Rechtspersoon – Recht op toegang tot de rechter	47
Hof van Cassatie 16 september 2025 (P.25.0819.N), www.juportal.be	52
Trefwoorden: Straf – Verbeurdverklaring – Vermogensvoordelen – Raming ex aequo et bono – Motivering.....	53
Hof van Cassatie 30 september 2025 (P.25.0858.N), www.juportal.be	53
Trefwoorden: 1. Valsheid in geschrifte – Gebruik valse stukken	54
2. Valsheid in informatica	54
3. Valsheid – Bedrieglijk opzet	54
4. Valsheid in geschrifte – Gebruik valse stukken – Werkelijk nadeel is niet vereist.....	54
Hof van Cassatie 30 september 2025 (P.25.0688.N), www.juportal.be	55

Trefwoorden: Vereniging van misdadigers – Art. 324ter, §3 Sw. – Deelneming aan besluitvorming – Autonom misdrijf – Art. 66 Sw.....	55
Hof van Cassatie 30 september 2025 (P.25.0743.N), www.juportal.be	55
Trefwoorden: Bewijs – Regelmatigheid – Art. 32 VTSv. – Recht op een eerlijk proces – Subcriteria – Ademanalyse.....	55
Hof van Cassatie 30 september 2025 (P.25.0352.N), www.juportal.be	56
Trefwoorden: Bijzondere verbeurdverklaring – Artikel 43quater, § 1, § 2 en § 3, Strafwetboek – Drugsmisdrijven – Vermogensvoordelen – Ruimere confiscatie – Richtlijn 2014/42/EU – Verdeling bewijslast – Vermoeden van onschuld	56
Hof van Cassatie 1 oktober 2025 (P.25.0293.F – P.25.0813.F), www.juportal.be	57
Trefwoorden: Rechten van de verdediging – Getuige à charge – Gebruik van verklaringen van getuige à charge – Onmogelijkheid om de getuige à charge te (doen) ondervragen – Getuige à charge overleden – Ontbreken van compenserende factoren – Schending recht op eerlijk proces.....	57
Hof van Cassatie 7 oktober 2025 (P.25.0775.N), www.juportal.be	58
Trefwoorden: Vrijspraak – Afhandeling burgerlijke belangen – Vermoeden van onschuld – Fout – Schade – Oorzakelijk verband – In aanmerking nemen van andere feiten dan deze die het voorwerp uitmaakten van de initiële strafvordering	58
Hof van Cassatie 7 oktober 2025 (P.25.0804.N), www.juportal.be	59
Trefwoorden: Douane en accijnzen – Verbeurdverklaring – Artikelen 221, § 1, en 257, § 3, AWDA – Niet-voorbrennen producten – Schadevergoeding Belgische Staat – Tegenwaarde producten – Waarde te bepalen op ogenblik van plegen van het misdrijf	59
Hof van Cassatie 7 oktober 2025 (P.25.0638.N), www.juportal.be	60
Trefwoorden: Springstoffen – Springstoffenwet – Fabricatie van munitie voor eigen gebruik zonder de vereiste administratieve vergunning	60
Hof van Cassatie 7 oktober 2025 (P.25.0565.N), www.juportal.be	60
Trefwoorden: Hoger beroep – Afstand van rechtsmiddel – Ondubbelzinnige wilsuiking – OM vraagt bevestiging beroepen vonnis	60
Hof van Cassatie 7 oktober 2025 (P.25.0842.N), www.juportal.be	61
Trefwoorden: Douane en accijnzen – Verbeurdverklaring – Onredelijk zware straf – Schending eigendomsrecht – Afwijzen verbeurdverklaring – Gevolg – Niet-voorbrennen producten – Geen schadevergoeding Belgische Staat	61
Hof van Cassatie 14 oktober 2025 (P.25.0623.N), www.juportal.be	62
Trefwoorden: 1. SKY ECC – Art. 13 Wet Internationale Rechtshulp – Verzamelde gesprekken – Gesprek tussen advocaat en cliënt – Beroepsgeheim – Gevolg.....	63
2. SKY ECC – Verzamelde gesprekken – Gesprek tussen advocaat en cliënt – Beroepsgeheim – Gevolg – Art. 8 EVRM.....	63
Hof van Cassatie 14 oktober 2025 (P.25.0911.N), www.juportal.be	63
Trefwoorden: Samenloop – Art. 65, eerste lid Sw. – Geen conclusie – Motivering	63
Hof van Cassatie 14 oktober 2025 (P.25.0965.N), www.juportal.be	64
Trefwoorden: Misbruik van vertrouwen – Feitelijke zaakvoerder – Bewijsstandaard – Ondernemingsrecht – Bewijsregeling in burgerlijke zaken – Geen toepassing van art. 16, eerste lid VTSv.....	64
B. BEROEPEN TEGEN ARRESTEN VAN DE K.I.	64
Hof van Cassatie 1 maart 2022 (P.22.0171.N), www.juportal.be	64
Trefwoorden: 1. Passieve uitlevering - Verjaring van de strafvordering naar Belgisch recht - Wanbedrijf - Stuiting van de verjaring - Stuitingsdaad gesteld in de verzoekende staat - Gevolg	64
2. Passieve uitlevering - Verjaring van de strafvordering naar het recht van de verzoekende staat - Verjaringstermijn voor wanbedrijven naar Marokkaans recht - Drempel van de straf voor overtredingen - Beoordeling	64
Hof van Cassatie 17 mei 2022 (P.22.0623.N), www.juportal.be	65
Trefwoorden: 1. Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging - Verzoek tot heropening der debatten - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Verwerping – Gevolg	66
2. Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging - Onderzoeksgerecht - Betwisting in het land van de uitvaardigende rechterlijke autoriteit - Gevolg	66

Hof van Cassatie 17 mei 2022 (P.22.0609.N), www.juportal.be	66
Trefwoorden: 1. Voorlopige hechtenis - Handhaving - Verplichting tot geïndividualiseerde motivering - Betrokkenheid bij eenzelfde criminele organisatie - Gezamenlijk plegen van diefstallen - Ernstige aanwijzingen van schuld - Volstreekte noodzakelijkheid van de handhaving - Redenen - Wijze	
2. Voorlopige hechtenis – Handhaving - Volstreekte noodzakelijkheid van de handhaving - Maatschappelijk onrust bij invrijheidstelling - Redenen	66
Hof van Cassatie 25 januari 2023 (P.23.0086.F), www.juportal.be	67
Trefwoorden: Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Voorlopige hechtenis - Kamer van inbeschuldigingstelling - Handhaving – Collegiale beslissing waarvoor geen eenstemmigheid is vereist - Geen handtekening van een van de rechters - (Geen) invloed op de geldigheid van de beslissing	
Hof van Cassatie 25 januari 2023 (P.22.1346.F), www.juportal.be	68
Trefwoorden: Herstel in eer en rechten - Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorwaarden - Vrijstelling - Draagwijdte - (Wel) nakoming van de burgerlijke verplichtingen bedoeld in artikel 623, eerste lid, Wetboek van Strafvordering - (Geen) tenuitvoerlegging van de vrijheidsstraffen en geldstraffen bedoeld in artikel 522 van dat wetboek	
Hof van Cassatie 25 januari 2023 (P.22.0401.F), www.juportal.be	68
Trefwoorden: Laster jegens een openbaar ambtenaar of een agent van het openbaar gezag – Decreet van 20 juli 1831 op de drukpers – Verjaringstermijn van drie maanden – Ratio legis – Toepassing op de openbaar ambtenaar in dienst van een internationale organisatie, zoals een Europees commissaris..	
Hof van Cassatie 22 maart 2023 (P.23.0385.F), www.juportal.be	68
Trefwoorden: 1. Voorlopige hechtenis – Handhaving - Hechtenis onder elektronisch toezicht - Toekenning - Toepassingsvoorwaarden - Beoordeling door het onderzoeksgerecht	
2. Voorlopige hechtenis – Handhaving - Hechtenis onder elektronisch toezicht - Weigering - Motivering	69
Hof van Cassatie 22 maart 2023 (P.23.0222.F), www.juportal.be	69
Trefwoorden: 1. Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Titel van vrijheidsberoving - Actieve titel - Begrip	
2. Recht op vergoeding wegens onrechtmatige vrijheidsberoving - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht – Voorwerp	69
3. Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Titel van vrijheidsberoving - Actieve titel - Opeenvolgende titels - Nieuwe autonome titel - Invloed	69
4. Onthaalrichtlijn - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Artikel 9.3 Onthaalrichtlijn - Draagwijdte	69
5. Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Opeenvolgende titels - Nieuwe autonome titel - Invloed - (Geen) hoger beroep zonder bestaansreden	69
Hof van Cassatie 22 maart 2023 (P.23.0377.F), www.juportal.be	71
Trefwoorden: Vermoeden van onschuld - Onderzoeksgerechten - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Motivering - Miskenning van het vermoeden van onschuld - Draagwijdte	
Hof van Cassatie 29 maart 2023 (P.23.0425.F), www.juportal.be	71
Trefwoorden: Voorlopige hechtenis - Eerste toezicht - Onderzoek van de wettigheid van het	
aanhoudingsbevel - Geen opgave van de identiteit van de in verdenking gestelde - Verbetering	71
Hof van Cassatie 29 maart 2023 (P.23.0437.F), www.juportal.be	72
Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Handhaving - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet in afwezigheid van de in verdenking gestelde en van zijn advocaat - Geen vermelding van het al dan niet naleven van de wettelijke verplichting om de raadsman van de in verdenking gestelde op de hoogte te brengen of van de omstandigheden die het gebrek aan een dergelijke kennisgeving zouden verantwoorden - Invloed	
Hof van Cassatie 15 oktober 2024 (P.24.0814.N), www.juportal.be	72
Trefwoorden: Gerechtelijk onderzoek – Ontslag van onderzoek met het oog op voeging – Geen rechsmiddel	

Hof van Cassatie 7 januari 2025 (P.24.1783.N), www.juportal.be	73
Trefwoorden: Europees aanhoudingsbevel – Wet Europees Aanhoudingsbevel – Europees aanhoudingsbevel gericht aan België – EAB met het oog op strafuitvoering – Tenuitvoerlegging door het onderzoeksgerecht – Voorwaarden – Afschrift van de veroordelende rechterlijke beslissingen waarop het EAB is gesteund – Draagwijdte – Gevolg	
Hof van Cassatie 19 februari 2025 (P.25.0237.F), www.juportal.be	74
Trefwoorden: Rechtsmiddelen – Hoger beroep – Verklaring door gedetineerde (wet 25 juli 1893) – Vereiste van verklaring – Begrip verklaring	
Hof van Cassatie 12 augustus 2025 (P.25.1147.N), www.juportal.be	74
Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Hoger beroep – Termijn van uitspraak – Schorsing – Uitstel	
Hof van Cassatie 26 augustus 2025 (P.25.1182.N), www.juportal.be	74
Trefwoorden: 1. Voorlopige hechtenis – Vertaling – Schriftelijke of mondelinge vertaling van de relevante passages van het bevel tot aanhouding - Laattijdig – Gevolg.....	
2. Voorlopige hechtenis – Vertaling – Mate van urgentie – Beoordeling – Beoordeling miskenning recht van verdediging.....	
3. Voorlopige hechtenis – Bevel tot aanhouding – Ontbreken van vertaling – Gevolg	
4. Voorlopige hechtenis – Handhaving – Onderzoeksgerecht – Korte termijn - Antwoorden op conclusies – Niet tot in de bijzonderheden.....	
Hof van Cassatie 2 september 2025 (P.25.1205.N), www.juportal.be	76
Trefwoorden: Uitlevering – Voorlopige hechtenis – Beoordeling – Belgische rechtscollages – Rechtsmacht – Beoordeling eventuele onregelmatigheden die zouden zijn begaan door de autoriteiten van een derde staat bij de overdacht van beklaagde	
Hof van Cassatie 2 september 2025 (P.25.1208.N), www.juportal.be	76
Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Handhaving – KI – Overname van redenen van vordering OM – Vordering OM inzake regeling rechtspleging – Geen rekening mee gehouden	
Hof van Cassatie 2 september 2025 (P.25.1195.N), www.juportal.be	77
Trefwoorden: Onderzoeksgerecht - Voorlopige hechtenis - Handhaving – Regelmatigheid verkrijging elementen die de ernstige aanwijzingen van schuld uitmaken – Prima facie controle – Inverdenkinggestelde moet zijn aanvoering aannemelijk maken – Toegang tot alle stukken van ander gerechtelijk dossier waaruit de elementen die de ernstige aanwijzingen van schuld uitmaken, komen.....	
Hof van Cassatie 9 september 2025 (P.25.0643.N), www.juportal.be	78
Trefwoorden: Herstel in eer en rechten – Proeftijd – Start proeftijd.....	
Hof van Cassatie 9 september 2025 (P.25.1218.N), www.juportal.be	78
Trefwoorden: Uitlevering – Exequaturbeslissing – Zelfstandig uitvoerbare titel – Persoon van wie de uitlevering gevraagd wordt, is niet aanwezig – Gevolg voor rechten van verdediging – Hoger beroep mogelijk bij KI.....	
Hof van Cassatie 16 september 2025 (P.25.1198.N), www.juportal.be	79
Trefwoorden: Uitlevering – Exequaturbeslissing – Titel van vrijheidsberoving – Buitenlands aanhoudingsbevel – Controle wettigheid gevangenhouding – Artikel 5, vierde lid, Uitleveringswet 1874 – Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling	
C. ANDERE ARRESTEN VAN HET HOF VAN CASSATIE	80
Hof van Cassatie 14 december 2021 (P.21.1173.N), www.juportal.be	80
Trefwoorden: Herziening – Verzoek en verwijzing om advies - Strafzaken - Artikel 443, eerste lid, 3°, Wetboek van Strafvordering - Nieuw gegeven - Draagwijdte	
2. Herziening – Verzoek en verwijzing om advies - Strafzaken - Artikel 443, eerste lid, 3°, Wetboek van Strafvordering - Onverenigbaarheid tussen veroordelingen die wegens eenzelfde feit bij onderscheiden vonnissen of arresten tegen verschillende beschuldigen of beklaagden zijn uitgesproken - Draagwijdte.....	
Hof van Cassatie 22 maart 2023 (P.23.0194.F), www.juportal.be	81
Trefwoorden: Verwijzing van een rechtbank naar een andere - Vordering tot onttrekking van de zaak aan een rechtbank van eerste aanleg - Gewettigde verdenking - Burgerlijke partij die een rechter van de betrokken rechtbank strafrechtelijk verantwoordelijk stelt - Onbevoegdheid van de rechtbank om van het aan die magistraat ten laste gelegde feit kennis te nemen - Gevolg.....	
Hof van Cassatie 22 maart 2023 (P.23.0198.F), www.juportal.be	82

Trefwoorden: Vordering tot onttrekking van de zaak aan een rechtbank van eerste aanleg - Ontvankelijkheid - Gewettigde verdenking - Voorwaarde.....	82
Hof van Cassatie 26 augustus 2025 (C.25.0261.N), www.juportal.be	82
Trefwoorden: 1. Mondelinge conclusie OM – Schriftelijke voorbereiding	82
2. Wraking – Urgente aard van de procedure – Geen verdaging om met een schriftelijke noot te antwoorden op mondelinge conclusie OM.....	82
3. Wraking – Geen uitdrukkelijke termijn – Zodra de grond van de wraking bekend is	82
Hof van Cassatie 14 oktober 2025 (P.25.1288.N), www.juportal.be	83
Trefwoorden: Assisen – Wraking – Geldboete	83
2.5. GRONDWETTELIJK HOF.....	83
Grondwettelijk Hof 25 september 2025 (125/2025), www.const-court.be	83
Trefwoorden: Strafrechtspleging - Rechtsplegingen van bijzondere aard - Voorrecht van rechtsmacht van de magistraten - Toepassingsgebied - Uitsluiting - Referendarissen bij het Grondwettelijk Hof - Leden van het Coördinatiebureau van de Raad van State - Plaatsvervangende rechters en raadsheren	83
2.6. RAAD VAN STATE	84
2.7. HOVEN VAN BEROEP	84
A. CORRECTIONELE KAMERS	84
Antwerpen 12 maart 2025, <i>Limburgs Rechtsleven</i> 2025, afl. 3, 253.	84
Trefwoorden: Verwerking persoonsgegevens – Journalist – Uitzonderingsregeling – Afweging	84
Gent 3 juni 2025, <i>NC</i> 2025, afl. 4, 248-251	84
Trefwoorden: Niet-betaling sekswerk – Verkrachting – Toestemmingsbegrip – Draagwijdte list – Geïnformeerdheid – Specificiteit – Seksueel zelfbeschikkingsrecht – Aantasting seksuele integriteit – Valsheid in informatica	84
Antwerpen 12 juni 2025, <i>NC</i> 2025, afl. 4, 253-261.....	85
Trefwoorden: Verkrachting – Vals Tinderprofiel – Toestemmingsbegrip – List – Gedrag burgerlijke partij – Seksueel zelfbeschikkingsrecht – Redelijke twijfel in voordeel van beklaagde – Valsheid in informatica – Valse naamdracht – Voorlegging documenten ter ondersteuning van burgerlijke partijstelling – Statuut Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen	85
B. KAMER VAN INBESCHULDIGINGSTELLING.....	86
C. BURGERLIJKE KAMERS EN KORTGEDING.....	86
2.8. RECHTBANKEN VAN EERSTE AANLEG	86
A. CORRECTIONELE KAMERS	86
Corr. Oost-Vlaanderen (afd. Dendermonde) 24 oktober 2023, <i>T.Gez.</i> 2025-2026, afl. 1, 23.	86
Trefwoorden: Euthanasie – Euthanasieverzoek – Psychisch lijden – Psychiatrische aandoening – Medisch uitzichtloze toestand – Ondraaglijk lijden – Aanhoudend lijden – Moord – Doodslag – vergiftiging – Adviserend arts – Uitvoerend arts	86
Corr. Antwerpen (afd. Antwerpen) 22 januari 2024, <i>NC</i> 2025, afl. 4, 261-264.	87
Trefwoorden: Verkrachting – Niet-betaling sekswerk – Toestemmingsbegrip – Draagwijdte list – Geïnformeerdheid – Specificiteit – Seksueel zelfbeschikkingsrecht – Aantasting seksuele integriteit – Valsheid in informatica	88
B. RAADKAMER.....	88
C. BURGERLIJKE KAMERS EN VOORZITTER IN KORTGEDING	88
2.9. HOVEN VAN ASSISEN	88
2.10. BUITENLANDSE RECHTSpraak	88
Hoge Raad (Nederland) 9 september 2025 (24/01192), www.uitspraken.rechtspraak.nl	88
Trefwoorden: Doorzoeking smartphone – Toestemming Rechter-Commissaris nodig? – Beeld van privéleven	88
Hof van Cassatie (Frankrijk) 16 september 2025 (24-84.262).	89
Trefwoorden: SKY ECC – Regelmatigheid bewijs verzameld in Frankrijk – Wederzijds vertrouwen – Geen toegang tot de Franse rechter – Prejudiciële vraag aan Hof van Justitie	89

3. RECHTSLEER	90
3.1. OVERZICHTEN VAN RECHTSLEER	90
3.2. BOEKEN.....	90
A. NIEUWE BOEKEN I.V.M. STRAFRECHT EN STRAFPROCESRECHT	90
B. NIEUWE BOEKEN I.V.M. STRAFRECHT EN STRAFPROCESRECHT IN DE BIBLIOTHEEK	90
3.3. BIJDRAGEN IN BOEKEN OF TIJDSCHRIFTEN (INCLUSIEF NOTEN).....	90
A. BIJDRAGEN I.V.M. INTERNATIONAAL EN EUROPEES STRAFRECHT EN STRAFPROCESRECHT	90
B. BIJDRAGEN I.V.M. ALGEMEEN STRAFRECHT	91
C. BIJDRAGEN I.V.M. BIJZONDER STRAFRECHT.....	91
D. BIJDRAGEN I.V.M. STRAFPROCESRECHT	92
E. GEMENGDE OF ANDERE BIJDRAGEN	93
F. STRAFRECHT IN HET BUITENLAND.....	93
3.4. BELANGRIJKE EVOLUTIES IN ANDERE RECHTSTAKKEN OF BELANGRIJKE ARTIKELEN OVER HET RECHT	93
3.5. VARIA	93

1. Wetgeving

1.1. Belgische regelgeving

- Nihil

1.2. Europese regelgeving

- Nihil

1.3. Overzichten van wetgeving

- Nihil

1.4. Belangrijke wetsontwerpen en –voorstellen

Wetsvoorstel tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek teneinde het misbruik van wraking tegen te gaan, *Parl.St.* Kamer 2025-2026, 1114/001.

Toelichting: Het recht op een onpartijdige rechter is fundamenteel, maar het wrakingsrecht wordt in België steeds vaker misbruikt om procedures te vertragen. Het aantal wrakingsverzoeken stijgt, terwijl ze zelden gegrond worden verklaard. De bestaande regeling in het Gerechtelijk Wetboek kent geen limieten en zwakke sancties, waardoor het misbruik van het wrakingsrecht leidt tot vertragingen, kosten en een verlies aan vertrouwen in Justitie.

Het wetsvoorstel wil dit verhelpen door strengere ontvankelijkheidsvoorwaarden en een voorafgaande toetsing door de stafhouder, een versnelde procedure zonder afzonderlijk beroep, zwaardere sancties bij misbruik (boetes tot 7500 euro, een beperking van het wrakingsrecht, een melding bij de stafhouder) en een beperking van de schorsende werking van een verzoek tot wraking.

Aldus beoogt dit wetsvoorstel een evenwicht te bewerkstelligen tussen het recht op een onpartijdige rechter en een efficiënte rechtspleging, waarbij wraking enkel een bescherming blijft tegen echte partijdigheid en geen instrument is tot obstructie.

2. Rechtspraak

2.1. Overzichten van rechtspraak

- BEERNAERT, M.-A., e.a., “Chronique de jurisprudence en matière d’exécution des peines et des mesures », *Rev.Dr.Pén.* 2025, afl. 7/8, 719-794.

2.2. Europees Hof voor de rechten van de mens

EHRM 1 juli 2025 (Hayes e.a. tegen Verenigd Koninkrijk), www.hudoc.echr.coe.int

Hyperlink: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-243879>

Trefwoorden: Overlevering en uitlevering - Artikel 3 EVRM – Uitlevering aan VS met risico op levenslange gevangenisstraf – Geen schending

Samenvatting: Klagers zijn Amerikaanse onderdanen, die op dit moment gevangen zitten in Schotland. De Verenigde Staten hebben de uitlevering van klagers verzocht. Klagers stellen dat uitlevering aan de Verenigde Staten schending van artikel 3 EVRM op zal leveren nu hen een levenslange gevangenisstraf zonder voorwaardelijke vrijlating zal worden opgelegd en een dergelijke levenslange gevangenisstraf onevenredig en in strijd met artikel 3 EVRM is. Het hof overweegt dat uitlevering aan de Verenigde Staten in dit geval geen schending van artikel 3 EVRM oplevert, nu er ook bij een levenslange gevangenisstraf wel herzieningsmogelijkheden zijn en in dit geval een levenslange gevangenisstraf niet onevenredig is aan de door klagers gepleegde ernstige strafbare feiten.

2.3. Hof van Justitie

Hof van Justitie 3 juli 2025 (C-263/24), www.curia.europa.eu

Hyperlink:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=302060&pageIndex=0&doclang=nl&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=2253944>

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Justitiële samenwerking in strafzaken – Kaderbesluit 2008/675/JBZ – Artikel 3, leden 1 en 2 – Inaanmerkingneming van in een andere lidstaat uitgesproken eerdere veroordelingen bij een nieuwe strafrechtelijke procedure – Aan eerdere nationale veroordelingen gelijkwaardige rechtsgevolgen – Kaderbesluit 2009/315/JBZ – Uitwisseling van gegevens uit het strafregister tussen de lidstaten – Artikel 2, onder a) – Begrip ‘strafrechtelijke veroordeling’ – Bestuurlijke overtredingen – Indeling van strafbare feiten naar nationaal recht – Handelingen die volgens het nationale recht geen strafbaar feit vormen

Samenvatting: Het Hof werd verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

„1) Moet artikel 3, lid 1, van kaderbesluit [2008/675] juncto artikel 2, onder a), van kaderbesluit [2009/315], aldus worden uitgelegd dat het in aanmerking nemen van in andere lidstaten tegen dezelfde persoon uitgesproken eerdere veroordelingen impliceert dat de rechter bij wie een nieuwe strafrechtelijke procedure tegen die persoon aanhangig is gemaakt (tenuitvoerleggingsrechter) ervan moet uitgaan dat de in andere lidstaten uitgesproken eerdere veroordelingen die in het [Ecris] zijn opgenomen, betrekking hebben

op dezelfde, naar nationaal recht volgens het daarvan uitgaande gevaar voor de samenleving ingedeelde categorieën van strafbare feiten als die welke in de staat van de tenuitvoerleggingsrechter in het strafregister worden opgenomen? Wanneer er verschillende categorieën bestaan van naar het nationale recht van de tenuitvoerleggingsrechter in het strafregister op te nemen strafbare feiten en de rechtsgevolgen van een veroordeling per categorie verschillen, staat het dan aan de nationale rechter bij wie een strafzaak tegen een bepaalde persoon aanhangig is, om in elk afzonderlijk geval te beoordelen onder welke categorie de feiten die hebben geleid tot de eerdere veroordelingen in andere lidstaten, vallen volgens de nationale indeling? In welke gevallen moet een dergelijke beoordeling worden gemaakt?

2) Moet artikel 3, lid 1, van kaderbesluit [2008/675] aldus worden uitgelegd dat het niet in de weg staat aan een nationale regeling op grond waarvan de rechter geen rekening mag houden met eerdere veroordelingen die in een andere lidstaat van de Europese Unie zijn uitgesproken voor feiten die naar het nationale recht van de tenuitvoerleggingsrechter geen strafbare feiten vormen?”

Het Hof (Tiende kamer) verklaart voor recht:

1) Artikel 3, lid 1, van kaderbesluit 2008/675/JBZ van de Raad van 24 juli 2008 betreffende de wijze waarop bij een nieuwe strafrechtelijke procedure rekening wordt gehouden met veroordelingen in andere lidstaten van de Europese Unie

moet aldus worden uitgelegd dat

het zich niet verzet tegen een nationale regeling op grond waarvan de bevoegde rechter bij de beslissing over strafvervolgning geen rekening mag houden met eerdere veroordelingen die in een andere lidstaat tegen de verdachte zijn uitgesproken wegens handelingen die naar nationaal recht geen strafbare feiten vormen en naar dat recht dus geen voorwerp kunnen zijn van een strafrechtelijke veroordeling.

2) Artikel 3, leden 1 en 2, van kaderbesluit 2008/675, gelezen in samenhang met artikel 2, onder a), van kaderbesluit 2009/315/JBZ van de Raad van 26 februari 2009 betreffende de organisatie en de inhoud van uitwisseling van gegevens uit het strafregister tussen de lidstaten, zoals gewijzigd bij richtlijn (EU) 2019/884 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019,

moet aldus worden uitgelegd dat

de bevoegde nationale rechter bij het in aanmerking nemen van in een andere lidstaat uitgesproken eerdere veroordelingen van een verdachte in een bij hem aanhangige strafrechtelijke procedure moet beoordelen of de handelingen die hebben geleid tot de door rechters in die andere lidstaat gegeven eerdere definitieve beslissingen waarvan hij kennis heeft gekregen, aan de hand van de in het recht van de andere lidstaat gehanteerde indeling zijn gekwalificeerd als strafbare feiten. Op grond van artikel 3, leden 1 en 2, van kaderbesluit 2008/675 mag die rechter uitsluitend rekening houden met beslissingen waarbij dat het geval is en daar rechtsgevolgen aan toekennen die gelijkwaardig zijn aan die welke zouden

zijn verbonden aan eerdere nationale veroordelingen voor het plegen van een strafbaar feit dat onder een gelijkwaardige categorie valt en tot een straf leidt die vergelijkbaar is qua aard en hoogte. De omstandigheid dat er rekening wordt gehouden met die beslissingen mag er echter in de betreffende procedure niet toe leiden dat de betrokkene minder gunstig wordt behandeld dan wanneer de beslissingen door een nationale rechter zouden zijn gegeven.

Hof van Justitie 10 juli 2025 (C-635/23), [www.curia.europa.eu](https://curia.europa.eu)

Hyperlink:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=302372&pageIndex=0&doclang=nl&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=3207455>

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Justitiële samenwerking in strafzaken – Europees onderzoeksbevel – Richtlijn 2014/41/EU – Artikel 2, onder c), ii) – Begrip ‘andere bevoegde autoriteit die optreedt als strafrechtelijke onderzoeksautoriteit’ – Bevoegdheid om opdracht te geven tot bewijsgaring overeenkomstig de nationale wetgeving – Doorzoekingsmaatregelen die de toestemming van een onderzoeksrechter vereisen – Artikel 6, leden 1 en 2 – Voorwaarden voor de uitvaardiging van een Europees onderzoeksbevel

Samenvatting: Het Hof werd verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vraag:

„Kan een [EOB] betreffende een maatregel die volgens het recht van de uitvaardigende staat enkel door de rechter kan worden bevolen, in samenwerking met een niet-rechterlijke validerende autoriteit door een andere bevoegde autoriteit in de zin van artikel 2, onder c), ii), van richtlijn [2014/41] worden uitgevaardigd, indien een rechter van de uitvaardigende staat de onderzoeksmaatregel vooraf heeft toegestaan en daarmee aan de verificatie- en motiveringsplicht uit hoofde van richtlijn 2014/41 heeft voldaan?”

Het Hof (Tweede kamer) verklaart voor recht:

Artikel 2, onder c), ii), van richtlijn 2014/41/EU van het Europees Parlement en de Raad van 3 april 2014 betreffende het Europees onderzoeksbevel in strafzaken

moet aldus worden uitgelegd dat

een door de uitvaardigende staat aangeduid bestuursorgaan dat in de zaak in kwestie optreedt als strafrechtelijke onderzoeksautoriteit en waarvan de onderzoeksmaatregelen die een inmenging in de grondrechten van de betrokkene impliceren, overeenkomstig het nationaal recht vooraf moeten worden toegestaan door een rechterlijke autoriteit, als „uitvaardigende autoriteit” in de zin van deze bepaling kan worden aangemerkt.

Hof van Justitie 1 augustus 2025 (C-404/24), [www.curia.europa.eu](https://curia.europa.eu)

Hyperlink:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=303016&pageIndex=0&doclang=nl&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=2703572>

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Ruimte van vrijheid, veiligheid en recht – Justitiële samenwerking in strafzaken – Richtlijn (EU) 2016/343 – Artikel 6 – Bewijslast voor de schuld van de beklaagde – Artikel 47, tweede alinea, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie – Recht op toegang tot een onafhankelijk en onpartijdig gerecht – Door het openbaar ministerie ter terechtzitting gedeeltelijk ingetrokken tenlastelegging – Verplichting voor de rechter om zich uit te spreken over de ter terechtzitting niet gehandhaafde elementen van de tenlastelegging

Samenvatting: Het Hof werd verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vraag:

„Staat artikel 6, lid 1, van richtlijn [2016/343], gelezen in samenhang met de overwegingen 22 en 23 van deze richtlijn, en gelezen in samenhang met artikel 47, tweede alinea, van het Handvest, in de weg aan een nationale wet waarin is bepaald dat de verklaring van de openbaar aanklager dat hij niet achter de tenlastelegging staat, de rechter niet ontslaat van zijn verplichting om vonnis te wijzen, waardoor het met betrekking tot een deel van de niet bewezen geachte tenlastelegging tot een veroordeling komt?”

Het Hof (Derde kamer) verklaart voor recht:

Artikel 6, lid 1, van richtlijn (EU) 2016/343 van het Europees Parlement en de Raad van 9 maart 2016 betreffende de versterking van bepaalde aspecten van het vermoeden van onschuld en van het recht om in strafprocedures bij de terechtzitting aanwezig te zijn, en artikel 47, tweede alinea, van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie

moeten aldus worden uitgelegd dat

zij zich niet verzetten tegen een nationale wettelijke regeling volgens welke een strafrechter zich over de tenlastelegging moet uitspreken volgens zijn innerlijke overtuiging, hoewel de openbaar aanklager, na ter terechtzitting de bewijzen te hebben aangedragen op grond waarvan de beklaagde volgens deze rechter kan worden veroordeeld voor de strafbare feiten waarop die tenlastelegging betrekking heeft, verzoekt om de betrokkene voor een aantal daarin vermelde feiten vrij te spreken of om hem te veroordelen voor een minder ernstig strafbaar feit.

Lees ook: EU-Hof: EU-recht verzet zich niet tegen verplichting voor rechter om zich uit te spreken over de ter terechtzitting niet gehandhaafde elementen van de tenlastelegging.

Een nationale wettelijke regeling die een strafrechter de verplichting oplegt om zich volgens zijn innerlijke overtuiging over de tenlastelegging uit te spreken, zonder dat hij gebonden is aan de door de openbaar aanklager ter terechtzitting naar voren gebrachte bevindingen aangaande de schuld van de beklaagde, is niet in strijd met de EU-rechtelijke vereisten van onpartijdigheid en onafhankelijkheid van rechters. Dat is het antwoord van het EU-Hof op een prejudiciële vraag van een Bulgaarse rechter.

<https://ecer.minbuza.nl/-/eu-hof-eu-recht-verzet-zich-niet-tegen-verplichting-voor-rechter-om-zich-uit-te-spreken-over-de-ter-terecht-zitting-niet-gehandhaafde-elementen-van-de-tenlastelegging?redirect=%2Fecer%2Fnieuws>

Hof van Justitie 4 september 2025 (C-305/22), www.curia.europa.eu

Hyperlink:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=303861&pageIndex=0&doclang=nl&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=17580262>

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Ruimte van vrijheid, veiligheid en recht – Justitiële samenwerking in strafzaken – Kaderbesluit 2002/584/JBZ – Europees aanhoudingsbevel (EAB) uitgevaardigd met het oog op de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf – Artikel 4, punt 6 – Grond tot facultatieve weigering van de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel – Voorwaarden voor de overname van de tenuitvoerlegging van die straf door de tenuitvoerleggingsstaat – Artikel 3, punt 2 – Begrip ‘onherroepelijk berecht voor dezelfde feiten’ – Kaderbesluit 2008/909/JBZ – Wederzijdse erkenning van strafvonnissen met het oog op de tenuitvoerlegging ervan in een andere lidstaat – Artikel 25 – Inachtneming van de voorwaarden en de procedure van dit kaderbesluit in het geval dat een lidstaat zich ertoe verbonden heeft om een sanctie ten uitvoer te leggen die is opgelegd bij een vonnis van een rechterlijke instantie van de beslissingsstaat – Vereiste dat de beslissingsstaat toestemming verleent voor de overname door een andere lidstaat van de tenuitvoerlegging van een dergelijke sanctie – Artikel 4 – Mogelijkheid voor de beslissingsstaat om het vonnis en certificaat als bedoeld in dit artikel aan de tenuitvoerleggingsstaat toe te zenden – Gevolgen van het ontbreken van een dergelijke toezending – Beginsel van loyale samenwerking – Artikel 22 – Recht van de beslissingsstaat om die sanctie ten uitvoer te leggen – Handhaving van een Europees aanhoudingsbevel – Verplichting van de uitvoerende rechterlijke autoriteit om het Europees aanhoudingsbevel ten uitvoer te leggen

Samenvatting: Het Hof werd verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

„1) Moet artikel 25 van kaderbesluit [2008/909] aldus worden uitgelegd dat, wanneer de rechter die een Europees aanhoudingsbevel uitvoert, artikel 4, punt 6, van kaderbesluit [2002/584] wenst toe te passen met het oog op de erkenning van de strafrechtelijke veroordeling, hij moet verzoeken om het krachtens kaderbesluit [2008/909] afgegeven vonnis en certificaat en toestemming moet verkrijgen van de veroordelende staat krachtens artikel 4, lid 2, van kaderbesluit [2008/909]?

2) Moet artikel 4, punt 6, van kaderbesluit [2002/584] junctis artikel 4, lid 2, en artikel 25 van kaderbesluit [2008/909] aldus worden uitgelegd dat de weigering om een met het oog op de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf afgegeven Europees aanhoudingsbevel uit te voeren en de erkenning van de strafrechtelijke veroordeling zonder dat deze daadwerkelijk ten uitvoer wordt gelegd door middel van de hechtenis van de veroordeelde – omdat aan betrokkene gratie is verleend en de tenuitvoerlegging van de straf volgens het recht van de

tenuitvoerleggingsstaat is geschorst – en zonder dat in de erkenningsprocedure toestemming van de veroordelende staat is verkregen, ertoe leiden dat de veroordelende staat overeenkomstig artikel 22, lid 1, van kaderbesluit [2008/909] het recht verliest om de straf ten uitvoer te leggen?

3) Moet artikel 8, lid 1, onder c), van kaderbesluit [2002/584] aldus worden uitgelegd dat een vonnis houdende veroordeling tot een vrijheidsstraf op grond waarvan een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd waarvan de tenuitvoerlegging is geweigerd krachtens artikel 4, punt 6, [van dat kaderbesluit], indien het vonnis is erkend, maar niet daadwerkelijk ten uitvoer wordt gelegd door middel van de hechtenis van de veroordeelde – omdat aan betrokkene gratie is verleend en de tenuitvoerlegging van de straf volgens het recht van de tenuitvoerleggingsstaat is geschorst – zonder dat in de erkenningsprocedure toestemming van de veroordelende staat is verkregen, niet meer uitvoerbaar is?

4) Moet artikel 4, punt 5, van kaderbesluit [2002/584] aldus worden uitgelegd dat een beslissing om geen uitvoering te geven aan een Europees aanhoudingsbevel dat is afgegeven met het oog op de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf, en om de strafrechtelijke veroordeling te erkennen op grond van artikel 4, punt 6, van kaderbesluit [2002/584], maar deze niet daadwerkelijk ten uitvoer te leggen door middel van de hechtenis van de veroordeelde – omdat hem gratie is verleend en de tenuitvoerlegging van de straf volgens het recht van de tenuitvoerleggingsstaat (een lidstaat van de Unie) is geschorst – zonder dat in de erkenningsprocedure toestemming van de veroordelende staat is verkregen, een ,strafrechtelijke veroordeling door een derde land voor dezelfde feiten' is?

Indien de vierde vraag bevestigend wordt beantwoord,

5) Moet artikel 4, punt 5, van kaderbesluit [2002/584] aldus worden uitgelegd dat een beslissing om geen uitvoering te geven aan een Europees aanhoudingsbevel dat is afgegeven met het oog op de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf, en om de strafrechtelijke veroordeling te erkennen op grond van artikel 4, punt 6, van kaderbesluit [2002/584], waarbij de tenuitvoerlegging van de straf volgens het recht van de tenuitvoerleggingsstaat wordt geschorst, een veroordeling is die ten uitvoer wordt gelegd, indien het toezicht op de veroordeelde nog niet is begonnen?"

Het Hof (Grote kamer) verklaart voor recht:

1) Artikel 4, punt 6, van kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten, en de artikelen 4, 22 en 25 van kaderbesluit 2008/909/JBZ van de Raad van 27 november 2008 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op strafvonnissen waarbij vrijheidsstraffen of tot vrijheidsbeneming strekkende maatregelen zijn opgelegd, met het oog op de tenuitvoerlegging ervan in de Europese Unie,

moeten aldus worden uitgelegd dat

– ten eerste, de weigering door de uitvoerende rechterlijke autoriteit, op basis van de in artikel 4, punt 6, van kaderbesluit 2002/584 genoemde grond tot facultatieve weigering van

de tenuitvoerlegging, om een persoon tegen wie een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd met het oog op de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf over te leveren, veronderstelt dat die rechterlijke autoriteit de voorwaarden en de procedure in acht neemt die zijn vastgesteld in kaderbesluit 2008/909 met betrekking tot de erkenning van de strafrechtelijke veroordeling tot die straf en de overname van de tenuitvoerlegging van die straf, en

– ten tweede, de beslissingsstaat het recht behoudt om diezelfde straf ten uitvoer te leggen, en dus het Europees aanhoudingsbevel te handhaven in de omstandigheden waarin de uitvoerende rechterlijke autoriteit op basis van die grond heeft geweigerd om dit Europees aanhoudingsbevel ten uitvoer te leggen zonder de voorwaarden en de procedure in acht te nemen die zijn vastgesteld in kaderbesluit 2008/909 met betrekking tot de erkenning van die veroordeling en die overname.

2) Artikel 3, punt 2, van kaderbesluit 2002/584

moet aldus worden uitgelegd dat

een beslissing waarbij de uitvoerende rechterlijke autoriteit op grond van artikel 4, punt 6, van dat kaderbesluit de overlevering van de persoon tegen wie een Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd met het oog op de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf heeft geweigerd, de strafrechtelijke veroordeling tot die straf heeft erkend en de tenuitvoerlegging van die straf in de tenuitvoerleggingsstaat heeft gelast, geen „onherroepelijke berechting voor dezelfde feiten” vormt in de zin van deze bepaling.

Perscommuniqué: Het Europees aanhoudingsbevel is een vereenvoudigde gerechtelijke procedure waarin het Unierecht voorziet en die het mogelijk maakt dat een persoon wordt aangehouden in de lidstaat waar hij zich bevindt en wordt overgeleverd aan de lidstaat die het bevel heeft uitgevaardigd, zodat hij kan worden vervolgd of de hem opgelegde straf kan ondergaan. Op dat gebied vormen de beginselen van wederzijds vertrouwen en wederzijdse erkenning de basis voor justitiële samenwerking in strafzaken en vormen zij een belangrijke regel: de lidstaten zijn verplicht om elk Europees aanhoudingsbevel uit te voeren. Niet-uitvoering van het bevel is dus slechts in uitzonderlijke gevallen toegestaan. In dit arrest legt het Hof van Justitie uit waarom de niet-uitvoering van een Europees aanhoudingsbevel met het oog op de uitvoering van de straf in de staat waar de betrokken persoon verblijft, alleen is toegestaan indien de uitvoerende rechterlijke autoriteit de voorwaarden en de procedure in acht neemt die in een andere Unieregeling zijn vastgelegd voor de erkenning van de strafrechtelijke veroordeling en de overname van de uitvoering van die straf.

<https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2025-09/cp250109nl.pdf>

EU-Hof oordeelt dat een lidstaat niet zelf uitvoering mag geven aan een Europees aanhoudingsbevel zonder toestemming van de lidstaat die dat bevel heeft uitgevaardigd. Kaderbesluit 2002/584 (Kaderbesluit over het Europees Aanhoudingsbevel, EAB) heeft als uitgangspunt dat een EAB dat door een lidstaat is uitgevaardigd in principe moet worden uitgevoerd, waarbij de betrokkene voor strafvervolgning of uitvoering van een straf wordt overgeleverd aan die lidstaat. Weigering van uitvoering is slechts in een aantal gevallen mogelijk, op grond van verplichte uitzonderingsgronden of facultatieve weigeringsgronden.

Bij de facultatieve weigeringsgrond van artikel 4, lid 6 Kaderbesluit EAB kan de overlevering geweigerd worden omwille van de resocialisatie van de betrokkene in de uitvoerende lidstaat. Deze lidstaat moet zich dan daadwerkelijk ertoe verbinden om de opgelegde vrijheidsstraf ten uitvoer te leggen. In dat geval erkent de uitvoerende lidstaat noodzakelijkerwijs het vonnis van de beslissingsstaat overeenkomstig de bepalingen van Kaderbesluit 2008/909 (Kaderbesluit wederzijdse erkenning gevangenisstraffen). Dat betekent dat de beslissingsstaat ermee in moet stemmen dat de andere lidstaat de uitvoering van de straf overneemt. Dat is het antwoord van het EU-Hof op prejudiciële vragen van een Roemeense rechter.

<https://ecer.minbuza.nl/-/eu-hof-oordeelt-dat-een-lidstaat-niet-zelf-uitvoering-mag-geven-aan-een-europees-aanhoudingsbevel-zonder-toestemming-van-de-lidstaat-die-dat-bevel-heeft-uitgevaardigd?redirect=%2Fecer%2Fnieuws>

Hof van Justitie (Eerste Kamer) 11 september 2025 (C-802/23), www.curia.europa.eu
--

Hyperlink:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?sessionId=5C9CAEC646EA219E138A9BDED5E71A5F?text=&docid=304243&pageIndex=0&doclang=NL&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=5873261>

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Schengenuitvoeringsovereenkomst – Artikel 54 – Artikel 50 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie – Ne-bis-in-idembeginsel – Begrip ‘dezelfde feiten’ – Veroordeling in een lidstaat van een lid van een terroristische organisatie wegens deelname aan deze organisatie met het oog op de voorbereiding van een terroristische daad – Vervolging in een andere lidstaat wegens dezelfde terroristische daden

Samenvatting: het Hof werd verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

„1) Is er in casu, gelet op de beschreven feitelijke omstandigheden en de rechtsgronden van de strafprocedure die in Spanje tegen MSIG wordt gevoerd en gelet op de verschillende veroordelingen die eerder in Frankrijk tegen haar zijn uitgesproken, sprake van een „bis-in-idemsituatie” in de zin van artikel 50 van het Handvest en artikel 54 SUO met betrekking tot hetgeen haar in Spanje ten laste wordt gelegd, aangezien het gaat om „dezelfde feiten”, overeenkomstig de draagwijdte die in de Europese rechtspraak aan dit begrip wordt toegekend?

2) Is in ieder geval het ontbreken van een bepaling in het Spaanse recht die het mogelijk maakt om de gevolgen van eerder door rechters van andere lidstaten uitgesproken onherroepelijke veroordelingen te erkennen, met het oog op de mogelijke beoordeling van het bestaan van een „bis-in-idemsituatie” op grond van dezelfde feiten, verenigbaar met artikel 50 van het Handvest en artikel 54 SUO, alsmede met artikel 1, lid 3, artikel 3, punt 2, en artikel 4, punten 3 en 5, van kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten [(PB 2002, L 190, blz. 1)]?

3) Is het ontbreken, in casu of in het algemeen, van een wettelijke bepaling of praktijk of zelfs een mechanisme of procedure in het Spaanse recht die het mogelijk maakt om de gevolgen van eerder door rechters van andere lidstaten uitgesproken onherroepelijke veroordelingen te erkennen met het oog op de bepaling van de straf, de samenvoeging daarvan met andere straffen of de aanpassing aan of begrenzing van de maximumstraf, hetzij in de fase van de berechting en het geven van een beslissing, hetzij in de daaropvolgende fase van de tenuitvoerlegging ervan, met als doel om, subsidiair, wanneer er geen „bis-in-idemsituatie” op grond van dezelfde feiten wordt vastgesteld, de evenredigheid van de straf te waarborgen – zoals in casu, waarin in de gevoerde procedure sprake is van een eerdere veroordeling door rechters van een andere lidstaat waarbij zware straffen zijn opgelegd, die reeds zijn ondergaan, voor feiten die gelijk zijn (door in de tijd samen te vallen, nauw samen te hangen of in een strafrechtelijk of soortgelijk verband te staan) met die welke in Spanje worden berecht – in strijd met artikel 45 en artikel 49, lid 3, van het Handvest, of met de overwegingen 7, 8, 9, 13 en 14 en [met] artikel 3, leden 1, 2, 4 en 5, van kaderbesluit 2008/675/JBZ van de Raad van 24 juli 2008 betreffende de wijze waarop bij een nieuwe strafrechtelijke procedure rekening wordt gehouden met veroordelingen in andere lidstaten van de Europese Unie [(PB 2008, L 220, blz. 32)], en met overweging 12 en artikel 1, lid 3, van kaderbesluit [2002/584]?

4) Is, gelet op de omstandigheden in het onderhavige geval en in het algemeen, de absolute uitsluiting van de gevolgen van eerdere in andere lidstaten van de Europese Unie gewezen onherroepelijke vonnissen waarin uitdrukkelijk wordt voorzien in artikel 14, lid 2, onder b), voor in Spanje uitgesproken veroordelingen, in artikel 14, lid 2, onder c), voor beschikkingen tot tenuitvoerlegging van het vonnis, en in de enige aanvullende bepaling (voor veroordelingen en beschikkingen die dateren van vóór 15 augustus 2010) [van organieke wet 7/2014] waarbij de Europese regeling is omgezet, verenigbaar met:

a) artikel 50 van het Handvest en artikel 54 SUO, die beide betrekking hebben op ne bis in idem op internationaal niveau;

b) de overwegingen 7, 8, 9, 13 en 14 en artikel 3, leden 1, 2, 4 en 5, van kaderbesluit [2008/675], alsmede met artikel 45 en artikel 49, lid 3, van het Handvest en met het beginsel van wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen binnen de Europese Unie?”

Het Hof (Eerste kamer) verklaart voor recht:

Artikel 54 van de op 19 juni 1990 te Schengen ondertekende en op 26 maart 1995 in werking getreden Overeenkomst ter uitvoering van het tussen de regeringen van de staten van de Benelux Economische Unie, de Bondsrepubliek Duitsland en de Franse Republiek op 14 juni 1985 te Schengen gesloten akkoord betreffende de geleidelijke afschaffing van de controles aan de gemeenschappelijke grenzen, gelezen in het licht van artikel 50 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie,

moet aldus worden uitgelegd dat

het begrip „dezelfde feiten” de feiten omvat die aan een persoon ten laste worden gelegd in een strafprocedure die in een lidstaat is ingeleid wegens terroristische daden, wanneer deze persoon reeds in een andere lidstaat op grond van diezelfde daden is veroordeeld wegens deelname aan een terroristische organisatie met het oog op de voorbereiding van een terroristische daad.

Perscommuniqué: Principle ne bis in idem: a person cannot be prosecuted in one Member State for an act of terrorism for which he or she has already been convicted in another Member State, even though the offence has a different classification in each of those Member States.

(zie: <https://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2025-09/cp250118en.pdf>)

Hof van Justitie 11 september 2025 (C-215/24), www.curia.europa.eu

Hyperlink:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=304247&pageIndex=0&doclang=nl&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=8930201>

Trefwoorden: Prejudiciële verwijzing – Ruimte van vrijheid, veiligheid en recht – Justitiële samenwerking in strafzaken – Kaderbesluit 2002/584/JBZ – Europees aanhoudingsbevel dat is uitgevaardigd met het oog op de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf – Artikel 4, punt 6 – Grond tot facultatieve weigering van de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel – Doel van reclassering – Verblijfplaats van de gevonnniste persoon – Overname van de tenuitvoerlegging van de sanctie door de tenuitvoerleggingsstaat overeenkomstig zijn nationale recht – Kaderbesluit 2008/909/JBZ – Wederzijdse erkenning van strafvonnissen met het oog op de tenuitvoerlegging ervan in een andere lidstaat – Opschorting van de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf waartoe een rechter van de uitvoerende lidstaat heeft besloten – Artikel 8 – Verplichting voor de tenuitvoerleggingsstaat om het vonnis te erkennen en de sanctie ten uitvoer te leggen – Artikel 17 – Mogelijkheid voor de tenuitvoerleggingsstaat om de procedures betreffende de tenuitvoerlegging te bepalen

Samenvatting: het Hof werd verzocht om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

„1) Kan de tenuitvoerleggingsstaat, na krachtens artikel 4, lid 6, van kaderbesluit 2002/584 de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel te hebben geweigerd op grond van de verblijfplaats van de gevonnniste persoon, en na de rechterlijke beslissing houdende veroordeling te hebben erkend, zich beroepen op de toepassing van zijn nationale recht en zijn bevoegdheid als tenuitvoerleggingsstaat om de door de beslissingsstaat opgelegde feitelijke vrijheidsstraf op te schorten terwijl de procedure tot tenuitvoerlegging van die rechterlijke beslissing reeds is ingeleid?

2) Kan de rechterlijke autoriteit van de tenuitvoerleggingsstaat de in kracht van gewijsde gegane beslissing van de rechterlijke autoriteit van de beslissingsstaat wijzigen behoudens in de gevallen bedoeld in artikel 8 en artikel 17, leden 1 en 2, van kaderbesluit 2008/909?

3) Dient artikel 17, lid 1, van kaderbesluit 2008/909 aldus te worden uitgelegd dat het de tenuitvoerleggingsstaat toestaat om, door toepassing van de voorwaarden van zijn nationale recht, opschorting van de feitelijke vrijheidsstraf te verlenen wanneer de bevoegde autoriteiten van de beslissingsstaat dit niet overeenkomstig hun recht hebben gedaan?

Indien de voorgaande prejudiciële vragen bevestigend worden beantwoord:

4) Hadden de Spaanse rechterlijke autoriteiten (tenuitvoerleggingsstaat), gelet op de artikelen 12 en 13 en artikel 17, lid 3, van kaderbesluit 2008/909, de beslissingsstaat niet vooraf in kennis moeten stellen van hun standpunt over de mogelijkheid tot opschorting van de vrijheidsstraf waartoe de gezochte persoon is veroordeeld?"

Het Hof (Vierde kamer) verklaart voor recht:

Artikel 8, lid 1, en artikel 17, lid 1, van kaderbesluit 2008/909/JBZ van de Raad van 27 november 2008 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op strafvonnissen waarbij vrijheidsstraffen of tot vrijheidsbeneming strekkende maatregelen zijn opgelegd, met het oog op de tenuitvoerlegging ervan in de Europese Unie, zoals gewijzigd bij kaderbesluit 2009/299/JBZ van de Raad van 26 februari 2009

moeten aldus worden uitgelegd dat

zij zich ertegen verzetten dat, wanneer de bevoegde rechterlijke autoriteit van de tenuitvoerleggingsstaat op grond van artikel 4, punt 6, van kaderbesluit 2002/584/JBZ van de Raad van 13 juni 2002 betreffende het Europees aanhoudingsbevel en de procedures van overlevering tussen de lidstaten heeft geweigerd een Europees aanhoudingsbevel ten uitvoer te leggen dat door de bevoegde rechterlijke autoriteit van de beslissingsstaat is uitgevaardigd met het oog op de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf, en de bevoegde rechterlijke autoriteit van de tenuitvoerleggingsstaat zich ertoe heeft verbonden die straf ten uitvoer te leggen, een andere bevoegde rechterlijke autoriteit van de tenuitvoerleggingsstaat vervolgens overeenkomstig haar nationaal recht de tenuitvoerlegging van die straf opschort.

2.4. Hof van Cassatie

A. Beroepen tegen vonnissen en arresten van correctionele kamers

Hof van Cassatie 19 oktober 2021 (P.21.0965.N), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211019.2N.12>

Trefwoorden: Recht op tegenspraak - Internationale rechtshulp - Uitvoering van een rogatoire commissie - Overmaken van stukken aan de Belgische overheid - Ontbreken van machtigingen van de rechter in de aangezochte staat - Toelaatbaarheid van het bewijs bekomen in het buitenland – Voorwaarden

Samenvatting: Wanneer de beslissing over de schuldigverklaring van een beklaagde steun vindt in bewijsmateriaal dat in het buitenland is verkregen ingevolge een Belgisch internationaal rechtshulpverzoek en het strafdossier enkel stukken bevat waaruit de uitvoering van dat verzoek blijkt, kan de beklaagde op grond van artikel 13 van de wet van 9 december 2004 vragen om de voorlegging van een gegeven waaruit blijkt dat het bewijsmateriaal voldoet aan de in het buitenland geldende wettigheidsvereisten; daarvoor moet de beklaagde niet eerst aannemelijk maken dat het bewijs op een onregelmatige wijze is verkregen; het recht van verdediging van de beklaagde vereist dat die gegevens hem toelaten het in het buitenland verkregen bewijsmateriaal in concreto te betwisten; de rechter oordeelt welke gegevens daarvoor eventueel nog aan het strafdossier moeten worden gevoegd; die gegevens kunnen bestaan in de beslissing van een buitenlandse rechterlijke overheid die de uitvoering van het internationaal rechtshulpverzoek heeft gemachtigd of wettig verklaard (1). (1) Zie concl. OM.

Hof van Cassatie 19 oktober 2021 (P.21.0484.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211019.2N.15>

Trefwoorden: 1. Familieverlating - Materieel bestanddeel - Achterstal van meer dan twee maanden - Onderhoudsbijdrage voor het kind na echtscheiding - Meerdere schulden tegenover de onderhoudsgerechtigde ouder - Toerekening van een betaling op de onderhoudsschuld – Omvang

2. Verlating van familie - Opheffing van de onderhoudsplicht door een rechterlijke beslissing met terugwerkende kracht - Achterstal in betaling van onderhoudsgelden verschuldigd van voor de datum van opheffing van de onderhoudsplicht - Wachtperiode van twee maanden - Gevolg

Samenvatting: 1. Noch uit artikel 203, § 1, oud Burgerlijk Wetboek noch uit enige andere wetsbepaling volgt dat de betalingen door een schuldenaar die naast onderhoudsschulden ook andere schulden heeft bij dezelfde schuldeiser, bij afwezigheid van uitdrukkelijke toerekening door die schuldenaar of toerekening door de schuldeiser in het kwijtschrift, noodzakelijk eerst op de onderhoudsschulden en pas dan op de andere schulden moeten worden toegerekend (1); de schuldenaar van een uitkering tot onderhoud die meer dan twee maanden vrijwillig nalaat de termijnen ervan volledig te kwijten en zich ertoe beperkt slechts een gedeelte ervan te betalen, maakt zich schuldig aan familieverlating (2). (1) L. DUPONT, "Verlating van familie", APR 1975, 53. (2) Cass. 3 november 2009, AR P.09.0884.N ECLI:BE:CASS:2009:ARR.20091103.6, AC 2009, nr. 634, RW 2009-10, 1644; Cass. 20 mei 2009, AR P.09.0272.F ECLI:BE:CASS:2009:ARR.20090520.2, AC 2009, nr. 332. Zie ook R. DECLERCQ, "L'abandon de famille et droit pénal belge", RDP 1953, 547; L. DUPONT, "Verlating van familie", APR, 1985, 58-60.

2. Het wanbedrijf familieverlating is een voortdurend misdrijf en is bijgevolg één enkel strafrechtelijk feit dat in zijn geheel moet worden beoordeeld; dit misdrijf houdt pas op te bestaan wanneer de dader, in overeenstemming met de rechterlijke beslissing die hem

daartoe veroordeelt, het onderhoudsgeld betaalt waarvan hij verzuimde de termijnen te kwijten (1); daaruit volgt dat een beklaagde die binnen een ten laste gelegde incriminatieperiode, ook al wordt de onderhoudsverplichting bij een uitvoerbare rechterlijke beslissing met terugwerkende kracht opgeheven, nog steeds voor de voorgaande niet opgeheven periode verzuimt meer dan twee maanden de termijnen van de onderhoudsuitkering te kwijten, zich schuldig maakt aan familieverlating (2). (1) Cass. 22 september 2004, AR P.04.0511.F ECLI:BE:CASS:2004:ARR.20040922.9, AC 2004, nr. 425, JLMB 2005, 518, RDP 2005, 211, RW 2005-06, 946 noot M. VAN DER STRATEN; Cass. 22 maart 1988, AR 1677, AC 1987-88, 951; Cass. 16 december 1986, AR 124, AC 1986-87, 510. (2) L. DUPONT, "Verlating van familie", APR, Gent, Story-Scientia, 1975, 71-72; Ph. TRAEST en A. WINANTS, "Strafrecht en familierecht", in Gezin en recht in een postmoderne samenleving, Gent, Mys & Breesch, 1994, 67.

Hof van Cassatie 19 oktober 2021 (P.21.0852.N), www.iuportal.be
--

Hyperlink: <https://iuportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211019.2N.11>

Trefwoorden: 1. Rechterlijke beslissing over alleen de burgerlijke rechtsvordering na een definitieve veroordeling op strafgebied - Hoger beroep ingesteld door de burgerlijke partij - Betwisting over de toepasselijke strafbaarstelling - Rechtsmacht van de rechter in hoger beroep – Omvang

2. Burgerlijke rechtsvordering - Opzettelijke slagen of verwondingen - Veroorzaken van een ziekte die niet ongeneeslijk lijkt - Ziekte die langer duurt dan vier maanden na het feit - Invloed op de schadevergoeding

Samenvatting: 1. De rechter die een beklaagde bij een in kracht van gewijsde getreden vonnis op strafgebied heeft veroordeeld wegens een feit omschreven als het misdrijf bepaald in de artikelen 392, 398 en 399 Strafwetboek, zou zijn rechtsmacht overschrijden indien hij dat feit, bij de uitgestelde behandeling van de erop gesteunde burgerlijke rechtsvordering, zou omschrijven als een misdrijf bepaald in de artikelen 392, 399 en 400 Strafwetboek; in dat geval heeft de rechter zijn rechtsmacht over die omschrijving immers definitief uitgeput in zijn vonnis op strafgebied, zodat die omschrijving nadien niet meer bij hem aanhangig is en evenmin nog aanhangig kan worden gemaakt bij de appelrechter (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

2. Het onderlinge verband tussen de artikelen 399 en 400 Strafwetboek houdt in dat een door opzettelijke verwondingen of slagen veroorzaakte ziekte die niet ongeneeslijk lijkt, valt onder de constitutieve bestanddelen van artikel 399 Strafwetboek, ongeacht de periode van die ziekte; de enkele omschrijving van een feit als het misdrijf bedoeld in artikel 399 Strafwetboek sluit bijgevolg niet uit dat de kosten van de erdoor veroorzaakte ziekte in oorzakelijk verband staan met dat misdrijf en dus voor vergoeding in aanmerking komen, ook wanneer die ziekte betrekking heeft op een periode van meer dan vier maanden na het plegen van het feit (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM.

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211214.2N.2>

Trefwoorden: Verzachtende omstandigheden - Correctionaliseerbare misdaad - Verwijzing door het onderzoeksgerecht naar de correctionele rechtbank mits aanneming van verzachtende omstandigheden - Draagwijdte – Gevolg

Samenvatting: Indien het onderzoeksgerecht met aanneming van verzachtende omstandigheden een beklaagde verwijst naar de correctionele rechtbank voor een aldus gecorrectionaliseerde misdaad, dan kan de correctionele rechtbank en in hoger beroep de correctionele kamer van het hof van beroep voor dit feit niet nogmaals verzachtende omstandigheden aannemen (1). (1) Cass. 4 juni 1973, AC 1973, 960.

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211214.2N.3>

Trefwoorden: 1. Gelijkheidsbeginsel - Verschil in motiveringsplicht tussen de artikelen 46bis en 88bis Wetboek van Strafvordering - Geen klaarblijkelijke schending - Motivering - Draagwijdte - Gevolg

2. Artikel 88bis, Wetboek van Strafvordering - Medewerking van de operator van een elektronisch communicatienetwerk, de verstrekker van een elektronische communicatiedienst of een politiedienst - Motivering - Beginsel van proportionaliteit en subsidiariteit - Draagwijdte - Gevolg

Samenvatting: 1. Op grond van artikel 26, § 2, 2°, tweede lid, en § 4, tweede lid, 2°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof is het rechtscollege waarvan de beslissing vatbaar is voor voorziening in cassatie niet gehouden een opgeworpen prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof te stellen wanneer de wet een artikel van titel II van de Grondwet klaarblijkelijk niet schendt en het volstaat dat het rechtscollege zijn oordeel verduidelijkt aan de hand van een of meerdere redenen die de beslissing kunnen dragen zonder dat het de reden of de redenen daarvoor omstandig en genuanceerd moet onderbouwen; dit is het geval wanneer de redenen van het bestreden arrest de beslissing kunnen dragen dat het verschil in motiveringsplicht tussen de artikelen 46bis en 88bis Wetboek van Strafvordering het gelijkheidsbeginsel klaarblijkelijk niet miskent en het feit dat de wetgever nadien heeft geoordeeld dat de door de beide artikelen vereiste motiveringsplicht tekstueel diende te worden gelijkgeschakeld op grond van een onderlinge afweging van de privacygevoeligheid van de respectieve ermee beoogde maatregelen, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) De feiten dateren van vóór de wet van 29 mei 2016 betreffende het verzamelen en het bewaren van de gegevens in de sector van de elektronische communicatie, BS 18 juli 2016.

2. Uit de bepalingen van artikel 46bis, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en artikel 88bis Wetboek van Strafvordering, volgt dat uit de motivering van de schriftelijke beslissing van de procureur des Konings of in voorkomend geval de onderzoeksrechter overeenkomstig

artikel 46bis Wetboek van Strafvordering moet blijken dat die beslissing is genomen rekening houdend met de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit maar die bepalingen vereisen niet dat de procureur des Konings of de onderzoeksrechter het voldoen aan de voorwaarden van proportionaliteit en subsidiariteit concreet en aan de hand van de feitelijke elementen van het opsporings- of gerechtelijk onderzoek motiveert zodat die motivering kan bestaan uit een opgave van of een verwijzing naar de feitelijke elementen van de zaak en de noden van het onderzoek (1). (1) Cass. 12 mei 2015, AR P.13.1399.N ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150512.2, AC 2015, nr. 303; Cass. 17 december 2013, AR P.13.1438.N ECLI:BE:CASS:2013:ARR.20131217.8, AC 2013, nr. 691; Cass. 29 maart 2011, T. Strafr. 2011/6 met noot van J. KERKHOF en P. VAN LINTHOUT, "Artikel 46bis van het Wetboek van Strafvordering en de motiveringsplicht: de minimis non curat praetor?", 426-431.

Hof van Cassatie 14 december 2021 (P.21.0489.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211214.2N.6>

Trefwoorden: 1. Gezondheidspolitie over de mens - Bloedwet - Artikelen 2 en 22 - Bloed-KB - Artikelen 3novies, 3terdecies, 3quaterdecies, 11B, 11G en 12.II.B, 7° - Vermeldingen die evenwaardig zijn aan de bewoordingen van het Bloed-KB - Wettigheidscontrole van het Hof - Draagwijdte – Gevolg

2. Bloedwet - Artikelen 2 en 22 - Bloed-KB - Artikelen 1, 1°, 3novies, 3terdecies, 3quaterdecies, 11B, 11G en 12.II.B, 7° - Toerekening van de misdrijven aan een natuurlijke persoon - Draagwijdte – Gevolg

3. Internationaal verdrag burgerrechten en politieke rechten – Art. 15 – Artikel 15.1 – Legaliteitsbeginsel – Draagwijdte

Samenvatting: 1. De strafrechter voldoet aan zijn motiveringsverplichting wanneer hij het misdrijf bewezen verklaart in al zijn wettelijke bestanddelen en die bestanddelen uit zijn beslissing blijken en dit is het geval wanneer de beslissing melding maakt van de bewoordingen van de strafwet waarin die bestanddelen zijn opgenomen of van evenwaardige vermeldingen die het Hof toelaten zijn wettigheidscontrole uit te oefenen, dan wel wanneer die bewoordingen of vermeldingen voorkomen in een stuk van het strafdossier waarnaar de beslissing verwijst; het arrest dat opgave doet van de letterlijke bewoordingen van de artikelen 2, eerste lid, en 22 Bloedwet, verwijst naar de appelconclusie van de beklaagde en vermeldingen bevat die evenwaardig zijn aan de bewoordingen van de artikelen 3novies, 3terdecies, 3quaterdecies, 11B, 11G en 12.II.B, 7°, Bloed-KB, voldoet aldus aan de motiveringsverplichting en laat het Hof toe zijn wettigheidscontrole uit te oefenen.

2. Uit de bepalingen van de Bloedwet en het Bloed-KB en uit de wetsgeschiedenis van die bepalingen, alsmede uit de aanhef van het Bloed-KB volgt dat overtredingen van artikel 2 Bloedwet en de artikelen 3novies, 3terdecies, 3quaterdecies, 11B, 11G en 12.II.B, 7°, Bloed-KB, strafbaar gesteld in artikel 22 Bloedwet, strafrechtelijk niet enkel kunnen worden

toegerekend aan een bloedinstelling in de zin van artikel 1, 1°, Bloed-KB, maar ook aan de natuurlijke persoon die deze misdrijven materieel heeft verricht.

3. De legaliteit van een strafbepaling vereist dat ze voldoende toegankelijk is en als dusdanig of in samenhang met andere bepalingen gelezen, op voldoende precieze wijze de als strafbaar gestelde gedraging omschrijft, zodat de draagwijdte ervan redelijk voorzienbaar is en aan het vereiste van de redelijke voorzienbaarheid is voldaan wanneer het voor de persoon op wie de strafbepaling van toepassing is, mogelijk is om op grond van de strafbepaling en zo nodig met behulp van de uitlegging ervan gegeven door de rechtspraak, de handelingen en verzuimen te kennen die zijn strafrechtelijke verantwoordelijkheid kunnen meebrengen, waarbij onder meer rekening dient te worden gehouden met de interpretatie van de strafbepaling in het licht van de doelstellingen van de wetgever, de wetsgeschiedenis en de door de rechtspraak gegeven interpretatie van de strafbepaling.

Hof van Cassatie 1 maart 2022 (P.21.1354.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220301.2N.3>

Trefwoorden: 1. Opsporingsonderzoek - Leiding en gezag van de procureur des Konings - Aanwijzingen van een misdrijf - Autonome opsporingen door de politie - Kennisgeving van de opsporingen aan de procureur des Konings - Voorwaarden

2. Recht op eerbiediging van het privéleven - Proactieve recherche - Begrip - Voorafgaande schriftelijke toestemming van het bevoegde openbaar ministerie - Doel van de toestemming - Redelijk vermoeden van te plegen of reeds gepleegde strafbare feiten - Impact van opsporingen op het privéleven van de betrokkene - Beoordeling door vonnisrechter - Controle door het Hof

Samenvatting: 1. De in artikel 28bis, § 1, derde lid, Wetboek van Strafvordering vastgelegde regel dat het opsporingsonderzoek wordt gevoerd onder de leiding en het gezag van de bevoegde procureur des Konings belet niet dat overeenkomstig de artikelen 28bis, § 1, tweede lid, en 28ter, § 3, Wetboek van Strafvordering en artikel 15 Wet Politieambt, de politiediensten die bij het vervullen van hun opdrachten stoten op aanwijzingen van het plegen van een misdrijf, in het kader van hun algemene opdracht van gerechtelijke politie autonoom kunnen optreden teneinde dit misdrijf op te sporen, de bewijzen ervan te verzamelen, de daders ervan te vatten, aan te houden en ter beschikking te stellen van de bevoegde overheid, op de wijze en in de vormen bepaald door de wet, op voorwaarde dat zij de procureur des Konings over de gevoerde opsporingen op de hoogte brengen binnen de termijn en op de wijze die deze bij richtlijn vaststelt (1). (1) Cass. 17 maart 2010, AR P.10.0010.F ECLI:BE:CASS:2010:ARR.20100317.9, AC 2010, nr. 192, RDPC 2010, 953, T. Strafr. 2010, 332 noot F. SCHUERMANS.

2. Artikel 28bis, § 2, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat het opsporingsonderzoek zich uitstrekt over de proactieve recherche, waaronder wordt verstaan, met het doel te komen tot het vervolgen van daders van misdrijven, het opsporen, het verzamelen, registreren en verwerken van gegevens en inlichtingen op grond van een redelijk vermoeden van te plegen

of reeds gepleegde maar nog niet aan het licht gebrachte strafbare feiten; proactieve recherche vereist de voorafgaande schriftelijke toestemming van het bevoegde openbaar ministerie teneinde de autonomie van de speurder onder het toezicht en de leiding van het openbaar ministerie te stellen zodra, op grond van een redelijk vermoeden van reeds gepleegde maar nog niet aan het licht gebrachte strafbare feiten, relevante gegevens dienen ingezameld en verwerkt te worden, die tot het privéleven van de betrokkene behoren en die wegens hun vaagheid geen grond tot een onmiddellijk repressief optreden opleveren (1); het staat aan de rechter om op grond van de concrete gegevens van de zaak te oordelen of bepaalde politionele vaststellingen volstaan om het redelijke vermoeden van strafbare feiten zoals bepaald in artikel 28bis, § 2, Wetboek van Strafvordering op te leveren en of naar aanleiding van die vaststellingen verrichte opsporingshandelingen een zodanige impact op het privéleven van personen hebben dat zij eveneens onder de toepassing van die bepaling vallen; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (2).

(1) Cass. 18 november 2015, AR P.15.1450.F ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151118.1, AC 2015, nr. 688; Cass. 19 mei 2015 AR P.15.0023.N ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150519.5, AC 2015, nr. 324; Cass. 4 juni 2002, AR P.02.0387.N ECLI:BE:CASS:2002:ARR.20020604.5, AC 2002, nr. 340, met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER. Zie G. SCHERRENS, “BOM, een nuttig instrument in de bestrijding van de zware criminaliteit?” in Recente ontwikkelingen in het strafrecht, Larquier, 2008, 139-168; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel & Svacina, 2019, 972-988; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 415-420. (2) Cass. 26 maart 2013, AR P.13.0133.N ECLI:BE:CASS:2013:ARR.20130326.5, AC 2013, nr. 212, T. Strafr. 2013, 246; Cass. 2 oktober 2007, AR P.07.0685.N ECLI:BE:CASS:2007:ARR.20071002.2, AC 2007, nr. 446; Cass. 4 juni 2002, AR P.02.0387.N ECLI:BE:CASS:2002:ARR.20020604.5, AC 2002, nr. 340, met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 416.

Hof van Cassatie 1 maart 2022 (P.21.0658.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220301.2N.9>

Trefwoorden: 1. Recht op een eerlijk proces - Verhoor van getuigen à décharge - Noodzaak tot verhoor in het belang van de waarheidsvinding - Beoordeling - Criteria - Concrete omstandigheden van de zaak

2. Valse eed bij boedelbeschrijving - Proces-verbaal van boedelbeschrijving opgesteld door de notaris - Vraag tot bijkomende inlichtingen bij de bank - Voorbehoud van een partij - Gevolg

3. Valse eed bij boedelbeschrijving - Bestaan van een boedelbeschrijving - Doel en vermeldingen van de boedelbeschrijving

4. Meineed - Valse eed bij boedelbeschrijving - Boedelbeschrijving van het gemeenschappelijk vermogen van het huwelijk - Aangifteplicht van de echtgenoten

5. Valse eed bij boedelbeschrijving - Afsluiten van de boedelbeschrijving - Waarschuwing van de partijen door de notaris - Verzuim van de waarschuwing - Gevolg

Samenvatting: 1. Volgens artikel 6.3.d EVRM, dat bijzondere toepassingsmodaliteiten bevat van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces, heeft eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd ook het recht getuigen à décharge te ondervragen of te doen ondervragen; die bepalingen kennen aan een beklaagde evenwel geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen à décharge op de rechtszitting als getuige te horen; het komt aan de beklaagde toe aan te tonen en te motiveren dat het horen van een getuige à décharge noodzakelijk is voor de waarheidsvinding; het staat dan aan de rechter om daarover te oordelen, waarbij hij erover dient te waken dat het recht van de beklaagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet in het gedrang wordt gebracht; de rechter is evenwel niet ertoe gehouden bij de afwijzing van het verzoek tot het horen van getuigen à décharge op de rechtszitting de door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens bepaalde criteria betreffende het horen van getuigen à charge te betrekken (1); de rechter moet zijn beslissing over het al dan niet horen van de getuigen à décharge steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst; die concrete omstandigheden kunnen betrekking hebben op de betrouwbaarheid van de door de getuige af te leggen verklaring, rekening houdend met het tijdsverloop sinds de feiten, alsook op het belang of de relevantie die een verklaring van die getuige kan hebben in het licht van het ten laste gelegde misdrijf (2). (1) Over de criteria ter beoordeling van een verzoek tot het horen van een getuige à charge zie Cass. 4 mei 2021, P.21.0081.N ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210504.2N.5, AC 2021, nr. 321; Cass. 27 april 2021, AR P.21.0013.N ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.9, AC 2021, nr. 298; Cass. 23 maart 2021, AR P.20.1125.N ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210323.2N.13, AC 2021, nr. 213; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200908.2N.25, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171121.7, AC 2017, nr. 662; Cass. 20 september 2017, AR P.17.0428.F ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170920.4, AC nr. 488; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170502.4, AC 2017, nr. 303, T. Strafr. 2017, 224; Cass. 14 maart 2017, AR P.16.1152.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170314.6, AC 2017, nr. 181, T. Strafr. 2017, 210; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.4, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER en EHRM 15 december 2011, Al-Khawaja en Tahery t/Verenigd Koninkrijk, EHRM 15 december 2015, Schatschaschwili t/Duitsland EHRM 14 juni 2016, Riahi t/België, §27, RDP 2017, 604 noot C. MACQ, NC 2017, 141 noot P. TERSAGO en RABG 2017, 509 noot B. DE SMET; EHRM 19 januari 2021, Keskin t/Nederland, www.echr.coe.int Zie ook D. DE WOLF, "Het recht op horen van getuigen (à charge) na het arrest Al-Khawaja en Tahery van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens", in Strafrecht in breed spectrum, Die Keure, 2014, 25-58; O. MICHIELS en P. KNAEPEN, "Les déclarations non vérifiées de témoins au regard du procès équitable", J.T. 2016, 485-490; A. BLOCH, "Het horen van getuigen ter rechtszitting als voorwaarde voor een eerlijk proces", T. Strafr. 2017, 286-307; C. VAN DE HEYNING, "Het getuigenverhoor na de zaak Riahi: het Hof van Cassatie zoekt zijn weg", T. Strafr. 2017, 227-229; S. BERNEMAN, "De advocaat, de terrorist en de getuige à décharge: een explosief trio!", T. Strafr. 2019, 286-290; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, GompelSvacina, 2019, 776-779; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1400-1403. (2) Cass. 21

december 2021, AR P.21.0055.N ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211221.2N.21, AC 2021, nr. 816; Cass. 9 maart 2021, AR P.20.1104.N ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210309.2N.5, AC 2021, nr. 166; Cass. 7 januari 2020, AR P.19.0806.N ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200107.6, AC 2020, nr. 15; Cass. 26 februari 2019, AR P.18.1028.N ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190226.1, AC 2019, nr. 117, T. Strafr. 2019, 296 noot S. BERNEMAN; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171121.7, AC 2017, nr. 662; EHRM 18 december 2018, Murtazaliyeva t/Rusland, §158 en EHRM 19 januari 2021, Keskin t/Nederland, §42-43, www.echr.coe.int, T. Strafr. 2019; 280 noot S. BERNEMAN. Zie S. BERNEMAN, “De advocaat, de terrorist en de getuige à décharge: een explosief trio!”, T. Strafr. 2019, 286-290; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Oud-Turnhout, GompelSvacina, 2019, 781-782; M.A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1400-1403.

2. Uit de artikelen 1175 en 1183, 11° Gerechtelijk Wetboek volgt dat de eed bij de boedelbeschrijving wettig wordt afgelegd wanneer de geïnventariseerde goederen en gegevens en de afgelegde verklaringen van de bij de boedelbeschrijving betrokken partijen op een definitieve wijze werden vastgelegd in het door de notaris opgestelde proces-verbaal, ook al is dit niet het eindproces-verbaal van de boedelbeschrijving; de loutere omstandigheid dat de bij de boedelbeschrijving betrokken partijen, of sommigen onder hen, een voorbehoud hebben geformuleerd of de notaris hebben verzocht om verdere informatie op te vragen bij de bank, belet de notaris niet de boedelbeschrijving definitief af te sluiten (1). (1) Cass. 14 oktober 2003, AR P.03.0548.N ECLI:BE:CASS:2003:ARR.20031014.14, AC 2003, nr. 497, RW 2003-04, 1265 noot M. TRAEST. Zie S. VAN OVERBEKE, “Meineed bij verzegeling of boedelbeschrijving”, Comm. Sr. 2018, 8-16 en 35-37.

3. Het misdrijf van het afleggen van een valse eed bij een boedelbeschrijving, zoals bedoeld in artikel 226, tweede lid, Strafwetboek vereist het bestaan van een boedelbeschrijving met als doel de vaststelling van de inhoud van een nalatenschap, een gemeenschap of een onverdeeldheid; het is voor de strafbaarheid van de valse eed echter niet vereist dat alle bij artikel 1183 Gerechtelijk Wetboek bepaalde vormvereisten zijn vervuld, aangezien deze niet op straffe van nietigheid zijn voorgeschreven.

4. Wanneer de boedelbeschrijving de omvang van het gemeenschappelijk vermogen beoogt vast te stellen met het oog op de vereffening-verdeling van het huwelijksstelsel, zijn de partijen gehouden alle goederen aan te geven die een invloed kunnen hebben op de samenstelling van het gemeenschappelijk vermogen; aangezien de boedelbeschrijving van het gemeenschappelijk vermogen van een huwelijksvermogenstelsel ertoe strekt uit te maken wat respectievelijk tot het gemeenschappelijk en tot het eigen vermogen behoort, zijn de echtgenoten verplicht alles aan te geven wat van deze vermogens deel uitmaakt, zodat de niet-aangifte van een deel ervan een strafbare valsheid kan opleveren (1). (1) Zie alg. S. VAN OVERBEKE, “Meineed bij verzegeling of boedelbeschrijving”, Comm. Sr. 2018, 63p.

5. De loutere omstandigheid dat de notaris heeft nagelaten de partijen te waarschuwen zoals voorgeschreven door artikel 1183, 10°, Gerechtelijk Wetboek en hiervan in het proces-verbaal van boedelbeschrijving melding te maken, staat een schuldigverklaring aan meineed bij een boedelbeschrijving niet in de weg (1). (1) Cass. 6 september 2006, AR P.06.0501.F

ECLI:BE:CASS:2006:ARR.20060906.13, AC 2016, nr. 393, T. Strafr. 2007, 103; Cass. 7 april 1992, AC 1991-92, nr. 424, RW 1992-93, 460. Zie S. VAN OVERBEKE, "Meineed bij verzegeling of boedelbeschrijving", Comm. Sr. 2018, 12, 15, 38-40.

Hof van Cassatie 1 maart 2022 (P.21.1303.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220301.2N.10>

Trefwoorden: 1. Art. 3 EVRM - Verbod van onmenselijke en onterende behandeling - Klacht tegen de politie wegens geweld tijdens de arrestatie - Vermoeden van verantwoordelijkheid van de Staat - Bewijs

2. Verbod van onmenselijke en onterende behandeling - Klacht tegen de politie wegens geweld tijdens de arrestatie - Verhoor van de politieambtenaren - Bewijslast - Vermoeden van onschuld van de politieambtenaren - Beoordeling van alleen de burgerlijke vordering - Voorwaarden

3. Verbod van onmenselijke en onterende behandeling - Klacht tegen de politie wegens geweld tijdens de arrestatie - Voorwaarde van een effectief onderzoek - Identificatie en bestraffing van de verantwoordelijken - Te stellen onderzoeksdaeden - Voorwaarden

Samenvatting: 1. Uit artikel 3 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat indien een persoon het slachtoffer werd van geweld bij zijn arrestatie of tijdens zijn detentie, er een sterk feitelijk vermoeden bestaat dat de autoriteiten daarvoor verantwoordelijk zijn en het de Staat toekomt om daarvoor een overtuigende verklaring te geven; indien zij daarin niet slaagt, staat een verdragsrechtelijke inbreuk van de Staat vast (1). (1) Cass. 10 april 2018, AR P.17.1135.N ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180410.2, AC 2018, nr. 784; Cass. 13 maart 2018, AR P.17.0841.N ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180313.4, AC 2018, nr. 178; Cass. 13 september 2016, AR P.16.0403.N ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160913.7, AC 2016, nr. 485; Cass. 15 april 2015, AR P.15.0024.F ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150415.2, AC 2015, nr. 253; Cass. 24 maart 2015, AR P.14.1298.N ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150324.3, AC 2015, nr. 217, RABG 2015, 987 noot V. VEREECKE "De lage bewijsdrempel inzake politiegeweld" (993-997), RW 2016-17, 738 noot S. DEWULF, "De positieve plichten van Staten op grond van art. 3 EVRM versus het vermoeden van onschuld van art. 6, tweede lid, EVRM: bevestiging van een evenwicht?" (740-743); EHRM 28 oktober 1998, Assenov ea t/Bulgarije; ERM 10 maart 2009, Turan Cakir t/België; EHRM 9 oktober 2012, Mikiashvilli t/Georgië EHRM 28 september 2015, Bouyid t/België, www.echr.coe.int

2. Uit artikel 3 EVRM volgt niet dat op alle politieambtenaren die met een klager bij zijn arrestatie of tijdens zijn detentie contact hadden, de verplichting rust een overtuigende verklaring te geven voor de bij een arrestatie of tijdens een detentie opgelopen verwondingen van die klager; een dergelijke omkering van de bewijslast in strafzaken is immers strijdig met het door artikel 6.2 EVRM gewaarborgde vermoeden van onschuld, waarvan ook politieambtenaren genieten; die regel geldt evenzeer indien de strafrechter uitspraak doet over een op een misdrijf gegronde burgerlijke rechtsvordering (1). (1) Cass. 13 maart 2018, AR P.17.0841.N ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180313.4, AC 2018, nr. 784; Cass.

15 april 2015, AR P.15.0024.F ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150415.2, AC 2015, nr. 253; Cass. 24 maart 2015, AR P.14.1298.N ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150324.3, AC 2015, nr. 217, RABG 2015, 987 noot V. VEREECKE, RW 2016-17, 738 noot S. DEWULF.

3. De aan artikel 3 EVRM door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens ontleende procedurele verplichting voor de Staat om een officieel onderzoek te voeren dat effectief moet zijn, in die zin dat het moet kunnen leiden tot de identificatie en de bestraffing van de verantwoordelijken, is een middelen- en geen resultaatsverplichting; slechts die onderzoekshandelingen moeten worden gesteld die redelijkerwijze tot de identificatie en de bestraffing van de verantwoordelijken kunnen leiden (1). (1) Cass. 10 april 2018, AR P.17.1135.N ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180410.2, AC 2018, nr. 784; Cass. 24 maart 2015, AR P.14.1298.N ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150324.3, AC 2015, nr. 217, RABG 2015, 987 noot V. VEREECKE, RW 2016-17, 738 noot S. DEWULF; EHRM 6 juli 2005, Natchova ea t/Bulgarije; EHRM 2 oktober 2012, Virabyan t/Armenië, EHRM 9 oktober 2012, Mikiashvilli t/Georgië, EHRM 28 september 2015, Bouyid t/België, §120, www.echr.coe.int

Hof van Cassatie 17 mei 2022 (P.22.0197.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.2>

Trefwoorden: Strafzaken - Europese Unie - Verordening (EU) 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 - Wet 5 augustus 2006 - Wederzijdse erkenning en tenuitvoerlegging van bevroezings- en confiscatiebevelen - Wetswijziging - Confiscatiebevel van een andere lidstaat - Toezending vóór de inwerkingtreding van Verordening (EU) 2018/1805 van 14 november 2018 - Gevolg

Samenvatting: Uit de bepalingen van de artikelen 1, 40.1 en 40.2 van Verordening (EU) 2018/1805 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 inzake de wederzijdse erkenning van bevroezingsbevelen en confiscatiebevelen en artikel 2, § 1 en § 2, Wet Wederzijdse Erkenning, zoals gewijzigd door de wet van 28 november 2021, en de wetsgeschiedenis van de vermelde wet van 28 november 2021 volgt dat de erkenning en tenuitvoerlegging van een confiscatiebevel op grond van een confiscatiecertificaat dat een Nederlandse autoriteit aan een Belgische autoriteit heeft toegezonden vóór 19 december 2020, wordt geregeld door de Wet Wederzijdse Erkenning in zijn versie vóór de wijziging bij de wet van 28 november 2021.

Hof van Cassatie 21 juni 2022 (P.22.0250.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.1>

Trefwoorden: 1. Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechten ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting – Beoordeling

2. Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechten ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

3. Getuigen - Artikel 6.3.d, EVRM - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Weigering - Vermelding van concrete omstandigheden - Draagwijdte - Gevolg

4. Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige op de rechtszitting - Begrip getuige - Politieambtenaar - Draagwijdte - Gevolg

5. Gerechtelijk onderzoek - Bijzondere opsporingsmethoden - Observatie - Grensoverschrijdende observatie - Voortzetting van een in België aangevangen observatie in Nederland Machtiging - Machtiging - Goedkeuring door de buitenlandse overheid - Tijdstip van de goedkeuring - Draagwijdte – Gevolg

6. Gerechtelijk onderzoek - Vordering tot het opstarten van een gerechtelijk onderzoek - Saisine van de onderzoeksrechter - Omvang - Gepleegde of nog niet-gepleegde strafbare feiten - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte - Gevolg

Samenvatting: 1. Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolgung in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 13 oktober 2020, AR P.20.0254.N ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201013.2N.2, AC 2020, nr. 626; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200908.2N.25, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171121.7, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170530.10, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170502.4, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.4, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

2. In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 13 oktober 2020, AR P.20.0254.N ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201013.2N.2, AC 2020, nr. 626; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200908.2N.25, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november

2017, AR P.17.0410.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171121.7, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170530.10, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170502.4, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.4, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

3. Het staat aan de rechter om onaantastbaar te oordelen of het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd miskent en hij moet zijn beslissing steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst; indien blijkt dat de rechter de beslissing tot schuldigverklaring van een beklaagde aan een telastlegging steunt op redenen die verband houden met tijdens het strafonderzoek afgelegde belastende verklaringen van een getuige, waarvan de beklaagde vraagt dat hij op de terechtzitting onder eed zou worden gehoord, gaat het Hof na of de rechter die dat verzoek heeft afgewezen, de vermelde criteria juist heeft toegepast en onderzoekt het daarbij of de redenen die de rechter heeft vermeld om de getuige niet te horen, in overeenstemming zijn met de overige redenen van zijn beslissing (1). (1) Cass. 13 oktober 2020, AR P.20.0254.N ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20201013.2N.2, AC 2020, nr. 626; Cass. 8 september 2020, AR P.20.0486.N ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200908.2N.25, AC 2020, nr. 508; Cass. 21 november 2017, AR P.17.0410.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171121.7, AC 2017, nr. 662; Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170530.10, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170502.4, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.4, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM 14 juni 2016, Riahi t. België.

4. Het begrip getuige is onder de gelding van het EVRM een autonoom begrip, ongeacht de draagwijdte die aan dat begrip wordt gegeven in het nationale recht, zodat de artt. 6.1 en 6.3.d EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, van toepassing zijn op elke getuigenverklaring die op doorslaggevende wijze kan dienen als grondslag voor een veroordeling, waarbij er geen wezenlijk verschil bestaat tussen een mondelinge verklaring van een getuige die een politieambtenaar in een proces-verbaal noteert en een eigen vaststelling van deze politieambtenaar, die hij noteert in een proces-verbaal bestemd voor de instantie die de opsporing of het onderzoek leidt waaraan die politieambtenaar meewerkt; vereist is wel dat het gaat om een vaststelling die de uitkomst van de zaak op een doorslaggevende wijze kan bepalen en dat de beklaagde het bestaan van een ernstige grond tot betwisting van die vaststelling enigszins aannemelijk maakt (1). (1) EHRM 30 juli 2019, Ürek t. Turkije, nr. 74845/12, ro 50; EHRM 2 juli 2018, Butkevich t. Rusland, nr. 5865/07, ro 98.

5. Het feit dat een in België aangevangen observatie wordt voortgezet in Nederland en die voortzetting pas na de uitvoering ervan wordt goedgekeurd door de bevoegde Nederlandse autoriteit, heeft niet tot gevolg dat de Belgische rechter het resultaat van die observatie als onregelmatig bewijs moet weren; de buitenlandse overheid beslist daarenboven zelf over de impact van een grensoverschrijdende observatie op haar soevereiniteit en die autoriteit kan haar goedkeuring steeds onderwerpen aan alle verificaties die zij passend acht (1). (1) Cass.

15 december 2015, AR P.15.0982.N ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20151201.5, AC 2015, nr. 717 met concl. van advocaat-generaal L. DECREUS.

6. Het openbaar ministerie dat beschikt over ernstige aanwijzingen dat er strafbare feiten worden gepleegd in het kader van een nog steeds actieve vereniging of organisatie, kan het opstarten van een gerechtelijk onderzoek vorderen voor alle feiten die deel uitmaken van dezelfde activiteit, met inbegrip van de op het moment van de vordering nog te plegen feiten en die aanwijzingen kunnen volstaan als informatie over toekomstige feiten, die dusdanig concreet is dat zij het opstarten van een reactief onderzoek verantwoordt; de rechter oordeelt onaantastbaar voor welke feiten de procureur des Konings de onderzoeksrechter heeft gevorderd, rekening houdend met de bewoordingen van de vordering tot het opstarten van een gerechtelijk onderzoek, eventueel verduidelijkt door de erbij gevoegde stukken en de rechter kan aldus op grond van de voormelde aanwijzingen aannemen dat de vordering van de procureur des Konings zich uitstrekt tot toekomstige strafbare feiten die behoren tot dezelfde activiteit als reeds gepleegde strafbare feiten waarvoor voldoende aanwijzingen voorhanden zijn (1). (1) Cass. 26 maart 2013, AR P.13.0133.N ECLI:BE:CASS:2013:ARR.20130326.5, AC 2013, nr. 212; R. DECLERCQ, Beginselen van Strafrechtspleging, Kluwer, Mechelen, 2014, pp. 272-273, nr. 527.

Hof van Cassatie 21 juni 2022 (P.22.0300.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.4>

Trefwoorden: Verzoek tot opschorting van de uitspraak van de veroordeling - Beoordeling door de rechter - Criteria - Impact op de sociale reclassering van de beklaagde - Aannemelijk maken van de impact door de beklaagde - Draagwijdte - Gevolg

Samenvatting: Een beklaagde heeft, ook al voldoet hij aan de wettelijke voorwaarden voor de maatregel van de opschorting van de uitspraak van de veroordeling, geen recht op die maatregel en het staat aan de rechter te oordelen of in het licht van de doelstellingen van de straftoemeting het toekennen van die maatregel wenselijk is; bij die beoordeling kan de rechter de aard en de ernst van de feiten betrekken, alsook het gegeven dat niet blijkt dat een veroordeling de sociale reclassering van de beklaagde zal belemmeren en door bij die beoordeling tevens het gegeven te betrekken dat een beklaagde de impact van een veroordeling op zijn sociale reclassering aannemelijk moet maken, legt de rechter deze beklaagde geen onmogelijke bewijslast op.

Hof van Cassatie 21 juni 2022 (P.22.0380.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220621.2N.3>

Trefwoorden: Deskundigenonderzoek - Bewijsvoering - Onpartijdigheid van een gerechtsdeskundige - Door de onderzoeksrechter aangestelde gerechtsdeskundige die een onderzoek doet naar de waarachtigheid van de verklaring van een slachtoffer - Zelfde

gerechtsdeskundige die de geestestoestand van de beklaagde onderzoekt - Draagwijdte - Beoordeling door de rechter

Samenvatting: Het eerlijke karakter van het proces kan in het gedrang komen wanneer de bewijsgaring in haar geheel is geschied in omstandigheden die doen twifelen aan de betrouwbaarheid van het verkregen bewijs omdat er twijfel bestaat over de onpartijdigheid van een gerechtsdeskundige wiens bevindingen van belang zijn voor de beoordeling van de schuld of onschuld van de beklaagde, maar deze vrees voor een partijdige bewijsgaring moet objectief gerechtvaardigd zijn, waarbij niet vereist is dat het bewijs wordt geleverd dat de gerechtsdeskundige effectief partijdig heeft gehandeld, maar de rechter wel moet vaststellen dat er objectieve redenen voorhanden zijn die bij de partijen de gewettigde vrees doen ontstaan dat dit het geval is geweest; uit het gegeven dat een door de onderzoeksrechter aangestelde gerechtsdeskundige na een onderzoek naar de waarachtigheid van een verklaring afgelegd door een zich manifesterend slachtoffer, ook de geestestoestand van een verdachte onderzoekt, volgt niet noodzakelijk dat die deskundige partijdig is bij de uitvoering van de hem door de onderzoeksrechter toevertrouwde opdrachten en de vonnisrechter oordeelt daarover onaantastbaar op grond van de feiten die hij vaststelt (1). (1) Cass. 21 december 2021, AR P.21.0055.N ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211221.2N.21, AC 2021, nr. 816.

Hof van Cassatie 20 september 2022 (P.22.1015.N), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220920.2N.17>

Trefwoorden: 1. Verzoek om conclusietermijnen op de inleidingszitting door een partij die nog geen conclusie heeft neergelegd - Doel van de regeling van conclusietermijnen - Verplichting van de rechter in hoger beroep - Recht van elke partij op conclusietermijnen – Grens

2. Strafzaken - Verzoek om conclusietermijnen op de inleidingszitting door een partij die nog geen conclusie heeft neergelegd - Verplichting van de rechter in hoger beroep - Afwijzing van het uitstel van de zaak voor het indienen van conclusies - Criteria - Beoordeling - Controle op de motieven door het Hof

Samenvatting: 1. Artikel 152, § 1, eerste en tweede lid, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat de partijen die wensen te concluderen en nog geen conclusies hebben neergelegd, op de inleidingszitting kunnen vragen om conclusietermijnen te bepalen; in dat geval legt de rechter de termijnen vast waarop de conclusies ter griffie moeten worden neergelegd en bepaalt hij de rechtsdag, na de partijen te hebben gehoord; de beslissing wordt vermeld in het proces-verbaal van de rechtszitting; uit de artikelen 172, tweede lid, en artikel 209bis, zevende lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat die regeling ook van toepassing is op de correctionele rechtbank die uitspraak doet in hoger beroep; met deze regeling wil de wetgever een efficiënter beheer van de zittingen realiseren; het is evenwel niet de bedoeling om voor de partijen een recht op uitstel te creëren; indien de vraag om uitstel geen verband houdt met de wijze waarop de partijen hun argumenten schriftelijk aan de rechter en aan de tegenpartijen willen ter kennis brengen, biedt artikel 152 Wetboek van Strafvordering geen

grondslag voor een dergelijk verzoek of voor een verzoek om alsnog stukken bij het dossier van de rechtspleging te voegen; uit de tekst van deze bepaling, de doelstelling van de wetgever en de algemene economie van de regeling volgt dat de rechter in de regel dient in te gaan op het op de inleidingszitting geformuleerde verzoek van een partij, die nog geen conclusies heeft neergelegd, om conclusietermijnen te bepalen; die partij heeft evenwel geen absoluut recht op conclusietermijnen (1). (1) Cass. 7 november 2017, AR P.17.0127.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171107.4, AC 2017, nr. 617; F. VAN VOLSEM en I. COUWENBERG, Concluderen voor de strafrechter, Intersentia, 2018, 51-54; C. VAN DEN WYNGAERT, S. VANDROMME en Ph. TRAEST, Strafrecht en strafprocesrecht in hoofdlijnen, Gompel & Svacina, 2019, 1318; M.-A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 1498.

2. Het staat aan de rechter te oordelen of er omstandigheden zijn eigen aan de zaak die maken dat het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet vereist dat conclusietermijnen worden bepaald; hij kan daarbij de volgende criteria in aanmerking nemen: het tijdsverloop tussen de betekening van de dagvaarding en de inleidende rechtszitting, of in hoger beroep het tijdsverloop tussen het instellen van hoger beroep door een partij en de inleidende rechtszitting, waardoor de partijen in de gelegenheid waren hun verdediging afdoende voor te bereiden; het gegeven dat de partij in eerste aanleg reeds door eenzelfde raadsman werd bijgestaan; het weinig complex karakter van de te beoordelen zaak; de verjaring van de strafvordering; de verplichting een overschrijding of een verdere overschrijding van de redelijke termijn te vermijden; de hechtenistoestand van één of meerdere beklaagden; de lijst van deze criteria is niet beperkend (1); de rechter is niet verplicht om bij het nemen van zijn beslissing alle voormelde criteria in aanmerking te nemen; de rechter dient steeds met verwijzing naar de omstandigheden eigen aan de zaak aan te geven waarom het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet vereist dat de gevraagde conclusietermijnen worden toegekend; de afwijzing van de vraag om conclusietermijnen vereist niet dat de rechter vaststelt dat het verzoek misbruik van rechtspleging inhoudt of dat die vraag het recht van de andere partijen op onrechtmatige wijze benadeelt; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord. (1) NOOT: Het Hof heeft reeds criteria aangereikt voor de strafrechter om een vraag tot uitstel van de zaak wegens het indienen van conclusies in te willigen of af te wijzen (Cass. 7 november 2017, AR P.17.0127.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171107.4, AC 2017, nr. 617; NC 2018, 121 noot P. THIRIAR, RABG 2018, 486 noot C. VAN DE HEYNING). Het huidige arrest voegt aan deze lijst als criterium toe “het tijdsverloop tussen het instellen van hoger beroep door een partij en de inleidende rechtszitting” (BDS).

Hof van Cassatie 20 september 2022 (P.22.0879.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220920.2N.9>

Trefwoorden: Strafzaken - Opsporingsonderzoek - Vermoeden van onschuld - Rechtshulpverzoek waarin wordt aangegeven dat de verdachte zich schuldig heeft gemaakt aan het misdrijf waarvoor hij wordt vervolgd - Effect van deze bewoordingen op de

toelaatbaarheid van het bewijs bekomen bij uitvoering van het rechtshulpverzoek en het daaropvolgend bewijs - Ontvankelijkheid van de strafvordering – Beoordeling

Samenvatting: De enkele omstandigheid dat het openbaar ministerie in een rechtshulpverzoek bewoordingen gebruikt waarmee de te onderzoeken feiten reeds als zeker en vaststaand worden voorgesteld en zodoende het vermoeden van onschuld van een verdachte wordt miskend, heeft niet tot gevolg dat de vonnisrechter noodzakelijk moet vaststellen dat het recht van de verdachte op een eerlijk proces daardoor op onherstelbare wijze in het gedrang is gebracht; het staat aan de vonnisrechter onaantastbaar te oordelen of een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd nog mogelijk is, waarbij hij rekening kan houden met onder meer de doorslaggevende impact van de gedraging van het openbaar ministerie op de kwaliteit van de bewijsgaring in de loop van het gehele onderzoek, de betrouwbaarheid van de uit het rechtshulpverzoek verkregen resultaten en de mogelijkheden die de verdachte nog heeft om tegenover een onpartijdige rechter effectieve tegenspraak te voeren tegen de lastens hem ingebrachte betichtingen, met inbegrip van de resultaten van het rechtshulpverzoek; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 11 februari 2020, AR P.16.1065.N ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170919.3, AC 2020, nr. 482.

Hof van Cassatie 22 maart 2023 (P.20.1218.F), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230322.2F.9/NL>

Trefwoorden: 1. Vereniging van misdadigers - Deelneming aan een vereniging van misdadigers – Voorwaarden

2. Art. 159 GW - Wettigheidstoezicht door de rechterlijke macht - Volmachtenbesluit - Wettelijke bekrachtiging - Draagwijdte

3. Vereniging van misdadigers - Organisatie - Begrip - Voorwerp van het misdrijf

4. Verjaring van de strafvordering - Schorsingsgrond - Schorsing van de verjaring van de strafvordering tijdens de covidpandemie - Toepassingsgebied - Gelijkheid en niet-discriminatie - (Geen) Schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet

Samenvatting: 1. De deelneming aan een vereniging van misdadigers veronderstelt geen lidmaatschap van de verboden groepering gedurende een bepaalde periode; de wet vereist als constitutief bestanddeel van het misdrijf evenmin dat de dader door de vereniging zou zijn aangetrokken of dat hijzelf andere leden zou hebben aangetrokken.

2. Het koninklijk besluit dat werd genomen in uitvoering van een wet tot toekenning van bijzondere machten aan de Koning vormt slechts een akte van de uitvoerende macht die krachtens artikel 159 Grondwet vatbaar is voor het wettigheidstoezicht door de gewone hoven en rechtbanken, zolang dat besluit niet het voorwerp heeft uitgemaakt van een

wettelijke bekrachtiging (1). (1) Cass. 19 augustus 2020, AR P.20.0840.F ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200819.VAC.1, AC 2020, nr. 477.

3. De in artikel 322 Strafwetboek bedoelde organisatie moet een opzettelijk karakter hebben en sluit elke toevallige of gelegenheidssamenshoring uit; ze moet de verschillende leden onderling aan mekaar binden met ondubbelzinnige banden waardoor hun samenhangigheid wordt verheven tot een korps dat in staat is om op het geschikte moment te handelen; het voorwerp van dat misdrijf bestaat in de vereniging van misdadigers en niet in de wanbedrijven, die daarvan losstaan (1). (1) Cass. 26 maart 2014, AR P.13.1907.F ECLI:BE:CASS:2014:ARR.20140326.2, AC 2014, nr. 244.

4. Door voor recht te zeggen dat artikel 4, § 1, van de wet van 24 december 2020 “tot bekrachtiging van de koninklijke besluiten genomen met toepassing van de wet van 27 maart 2020 die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in strijd met de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)” de artikelen 10 en 11 Grondwet niet schendt, heeft het Grondwettelijk Hof geoordeeld dat, wat betreft de schorsing van de verjaring van de strafvordering tijdens de covidpandemie, de gelijkstelling van de rechtzoekenden wier vonnis vertraging heeft opgelopen met die welke een dergelijk nadeel niet hebben geleden maar aan wie de voormelde schorsing toch wordt tegengeworpen, de artikelen 10 en 11 Grondwet niet schond (1). (1) GwH, 12 januari 2023, arrest nr. 2/2023.

Hof van Cassatie 25 juni 2024 (P.23.1755.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240625.2N.29>

Trefwoorden: 1. Art. 6 EVRM – Recht van verdediging – Verzoek om de persoonlijke verschijning te bevelen van een procespartij – Geen verplichting voor de rechter om hierop in te gaan

2. Art. 149 GW – Schuld – Mededaderschap – Deelnemer – Vaststellen deelnemingsvorm – Dader – Vaststellen constitutieve bestanddelen van het misdrijf

3. Strafzaken – Gerechtskosten – Meerdere beklaagden – Hoofdelijke veroordeling – Voorwaarde

Samenvatting: 1. Uit artikel 6 EVRM en het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging kan niet worden afgeleid dat de rechter verplicht is in te gaan op het verzoek van een procespartij om de persoonlijke verschijning te bevelen van een andere procespartij teneinde die eerste procespartij de gelegenheid te geven die laatste procespartij te ondervragen over het door haar aan haar raadsman gegeven mandaat.

2. Uit artikel 149 Grondwet volgt voor de rechter die een beklaagde schuldig verklaart als deelnemer aan een misdrijf, de verplichting om in de bewoordingen van de artikelen 66 of 67 Strafwetboek of in gelijkaardige bewoordingen de deelnemingsvorm vast te stellen, die hij bewezen acht (1); voor een veroordeling als dader, zoals bedoeld in het eerste zinsdeel van artikel 66, tweede lid, Strafwetboek, volstaat het nochtans dat de rechter vaststelt dat

de beklaagde de constitutieve bestanddelen van het misdrijf in zijn persoon verenigt (2). (1) Cass. 3 oktober 2023, AR P.23.0719.N ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231003.2N.2, AC 2023, nr. 617. (2) Zie Cass. 9 november 2021, AR P.21.0615.N ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.1, AC 2021, nr. 707.

3. Indien twee beklaagden aan drie telastleggingen zijn schuldig verklaard en één van hen ook aan een vierde telastlegging, is de hoofdelijke veroordeling van beiden tot alle kosten van de strafvordering overeenkomstig artikel 50 Strafwetboek slechts wettig indien de rechter vaststelt dat al deze kosten zijn veroorzaakt door de telastleggingen waaraan de beide beklaagden werden schuldig verklaard (1). (1) Zie Cass. 4 januari 2011, AR P.10.1198.N, AC 2011, nr. 3, ECLI:BE:CASS:2011:ARR.20110104.4.

Hof van Cassatie 29 oktober 2024 (P.24.0542.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241029.2N.13>

Trefwoorden: Diefstal – Recyclagepark – Stedelijk reglement

Samenvatting: De omstandigheid dat de rechter niet exact kan bepalen welke goederen die aan een ander toebehoren door een beklaagde bedrieglijk werden weggenomen en dat evenmin exact kan worden bepaald op welke data binnen een welbepaalde periode die wegname is gebeurd, belet de rechter niet vast te stellen dat de beklaagde de als diefstal omschreven feiten heeft gepleegd.

Het staat aan de rechter te oordelen of goederen die door een beklaagde bedrieglijk zijn weggenomen, aan een ander toebehoren en tegen diens wil zijn weggenomen; artikel 461 Strafwetboek verzet zich niet ertegen dat de rechter op basis van een stedelijk reglement betreffende de recyclageparken oordeelt dat de stad eigenaar wordt van goederen die naar een dergelijk park worden gebracht en daar worden achtergelaten.

Hof van Cassatie 27 november 2024 (P.24.1301.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241127.2F.19>

Trefwoorden: Straf – Bijkomende bestraffing – Bestuursverbod – Eenvoudige schuldigverklaring

Samenvatting: De wegens overschrijding van de redelijke termijn uitgesproken eenvoudige schuldigverklaring is geen veroordeling in de zin van artikel 1 van het KB nr. 22 van 24 oktober 1934, zodat zij niet kan samengaan met het opleggen van een bestuursverbod.

Hof van Cassatie 7 januari 2025 (P.23.1485.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250107.2N.2>

Trefwoorden: Strafzaken – Belang – Naar recht verantwoorde straf – Schuldigverklaring die een langere periode betreft dan die weerhouden door de eerste rechter – Geen invloed op de opgelegde bestraffing – Draagwijdte – Gevolg

Samenvatting: Wanneer de appelrechters een beklaagde schuldig verklaren aan de feiten van een telastlegging en daarbij een langere periode weerhouden dan de eerste rechter maar uit de motivering van de aan de beklaagde opgelegde bestraffing blijkt dat deze niet werd beïnvloed door deze bijkomende schuldigverklaring, is het cassatiemiddel bij gebrek aan belang niet ontvankelijk (1). (1) Vgl. Cass. 26 april 2016, AR P.16.0117.N ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160426.5, AC 2016, nr. 283; Cass. 26 juni 1990, AR 3535, AC 1989-90, nr. 627, met noot R.D.; zie F. VAN VOLSEM, “Een bijzondere grond van niet-ontvankelijkheid van het cassatiemiddel: de naar recht verantwoorde straf”, RABG 202/1, nr. 15. Het OM had geconcludeerd tot een cassatie omdat het van oordeel was dat de appelrechters zich niet beperkten tot een loutere precisering van de incriminatieperiode, maar een bijkomende veroordeling uitspraken voor andere feiten in een periode waarvoor het beroepen vonnis had vrijgesproken en dat dit zonder éénparigheid was gebeurd – vgl. Cass. 21 oktober 1987, AR nr. 5940, AC 1987-88, nr. 105. AW

Hof van Cassatie 7 januari 2025 (P.24.1150.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250107.2N.4>

Trefwoorden: Burgerlijke rechtsvordering – Burgerlijke partijstelling – Faillissement – Optreden van de curator namens de boedel – Uitoefening van de gemeenschappelijke rechten van de schuldeisers – Collectieve schade – Vordering van een schuldeiser voor vergoeding van een persoonlijke schade – Bestuurder van een vennootschap die een oplichting pleegt ten nadele van een medecontractant – Mogelijkheid tijdens de afhandeling van het faillissement om deze schade terug te vorderen – Burgerlijke rechtsvordering op grond van de artikelen 3 en 4 VTSv. En de artikelen 1382 en 1383 oud Burgerlijk Wetboek – Burgerlijke partijstelling uit hoofde van oplichting – Draagwijdte – Gevolg

Samenvatting: Wanneer de curator namens de boedel optreedt, oefent hij de gemeenschappelijke rechten van de schuldeisers uit en dit zijn de rechten die voortvloeien uit de schade aan de boedel ten gevolge van de fout van wie ook, waardoor het passief van het faillissement wordt vermeerderd, het actief wordt verminderd of het actief dat ter beschikking moest staan van de schuldeisers niet effectief voorhanden is in de boedel maar het faillissement van de schuldenaar staat niet eraan in de weg dat een schuldeiser vergoeding vordert van een derde door wiens fout schade is ontstaan die hem alleen treft; de medecontractant van een vennootschap kan ingevolge een als misdrijf omschreven feit gepleegd door een derde, zoals een juridische of feitelijke bestuurder van die vennootschap, persoonlijke en individuele schade lijden die niet samenvalt met zijn contractuele schuldvordering op de vennootschap en die hij bijgevolg, ook tijdens de afhandeling van het faillissement van de vennootschap, zelf op grond van de artikelen 3 en 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en de artikelen 1382 en 1383 oud Burgerlijk Wetboek van die bestuurder kan vorderen door middel van een klacht met burgerlijkepartijstelling; dergelijke schade, die vreemd is aan de collectieve schade van de boedel, kan ontstaan wanneer een

bestuurder, met gebruik van zijn werkelijke zeggenschap over de vennootschap, een als het misdrijf oplichting omschreven feit ten nadele van die medecontractant pleegt door hem ertoe te bewegen met de vennootschap een overeenkomst te sluiten voor de aanneming van werken, die de bestuurder in werkelijkheid nooit van plan is geweest correct en volledig door de vennootschap te laten uitvoeren, maar die hij gebruikt als voorwendsel om de medecontractant voorschotten te laten betalen die de bestuurder zich, overeenkomstig zijn vooraf bestaande opzet, toe-eigent of laat toe-eigenen door derden (1). (1) Cass. 23 april 2024, AR P.24.0006.N ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240423.2N.9, AC 2024, nr. 324; Cass. 7 november 2023, AR P.23.0713.N ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231107.2N.12, AC 2023, nr. 706.

Hof van Cassatie 20 mei 2025 (P.25.0305.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250520.2N.23>

Trefwoorden: Opsporingsonderzoek – Opsporingshandelingen – Verhoor – Art. 47bis Sv. – Begrip

Samenvatting: Een verhoor in de zin van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering is een geleide ondervraging over misdrijven die aan een in dat artikel bedoelde persoon ten laste kunnen worden gelegd door een daartoe bevoegde ambtenaar, geacteerd in een proces-verbaal in het kader van een opsporings- of gerechtelijk onderzoek, met als doel de waarheid te vinden maar dat artikel is niet van toepassing op spontane verklaringen of aanwijzingen van een persoon die op zijn gedrag of situatie wordt aangesproken door een daartoe bevoegde ambtenaar, wiens interpellatie enkel bedoeld is om zich een juist beeld van de vastgestelde feiten te vormen teneinde vervolgens een gepaste beslissing te kunnen nemen; dat de vastgestelde feiten kunnen wijzen op het bestaan van een misdrijf, dat de controle in het kader waarvan de feiten worden vastgesteld bewijs kan opleveren dat kan worden gebruikt in het kader van een strafvervolgning of dat specifieke vragen worden gesteld, is daarbij niet doorslaggevend en de rechter oordeelt op grond van de hem concreet voorgelegde feiten, met inbegrip van de specifieke context waarin het gesprek en de eventueel daarin vervatte vraagstelling plaatsvond, onaantastbaar of er al dan niet sprake is van een verhoor in de zin van artikel 47bis Wetboek van Strafvordering (1). (1) Cass. 9 mei 2023, AR P.21.0738.N ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230509.2N.7, AC 2023, nr. 339, met concl. van advocaat-generaal B. DE SMET; Cass. 9 november 2021, AR P.21.1008.N ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211109.2N.10, AC 2021, nr. 713; Cass. 5 november 2019, AR P.19.0384.N ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20191105.1, AC 2019, nr. 566, RW 2020–21, 778, NC 2021, 416 /5 met noot J. DE SMEDT, “Vragen staat vrij, verhoren niet. Op weg naar een positieve definitie van het begrip ‘verhoor’ in artikel 47bis Sv.? ; Cass. 28 mei 2019, AR P.19.0127.N ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190528.13, AC 2019, nr. 330; zie M.–A. BEERNAERT, H.D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 2021, 431.

Hof van Cassatie 17 juni 2025 (P.25.0457.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250617.2N.16>

Trefwoorden: Probationestel – Herroeping – Herroeping van rechtswege – Art. 14, §2 Probationwet – Gerechtskosten

Samenvatting: Een veroordeling van de beklaagde tot betaling van de kosten van de strafvordering vereist in beginsel een veroordeling; de rechter die vaststelt dat een vordering tot herroeping van probationestel bij toepassing van artikel 14, § 2, Probationwet geen voorwerp meer heeft gelet op de herroeping van rechtswege van dit probationestel bij toepassing van artikel 14, § 1, Probationwet, spreekt tegen de gedaagde tot herroeping van het probationestel geen veroordeling uit; de rechter kan die gedaagde dan ook niet veroordelen tot de kosten van de strafvordering (1). (1) Cass. 27 april 2021, AR P.21.0086.N ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210427.2N.7, AC 2021, nr. 302; Cass. 6 maart 1984, AC 1983-84, nr. 381; Antwerpen 15 mei 2013, RW 2014-15, 136.

Hof van Cassatie 26 augustus 2025 (P.25.1189.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250826.VAK.4/NL>

Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Vraag van beklaagde tot opheffen of wijzigen van een voorwaarde – Beoordeling proportionaliteit – Handhaving voorwaarde en recht op privé- en gezinsleven

Samenvatting: Uit artikel 8 EVRM kan niet worden afgeleid dat de vonnisrechter ertoe gehouden is om een aan een beklaagde opgelegde voorwaarde op te heffen of te wijzigen omdat de handhaving van die voorwaarde nadelig is voor het privé- en gezinsleven van hemzelf, zijn partner en hun gemeenschappelijke kinderen; wel dient de vonnisrechter, wanneer de beklaagde dat aanvoert, de proportionaliteit tussen de handhaving van de voorwaarde en het vermelde recht op privé- en gezinsleven bij zijn voormelde beoordeling te betrekken; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die onverenigbaar zijn met het door artikel 8 EVRM gewaarborgde recht op privé- en gezinsleven.

Hof van Cassatie 9 september 2025 (P.25.0466.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250909.2N.13>

Trefwoorden: Wapens – Stroomstootwapen – Defect – Wederrechtelijkheid

Samenvatting: Artikel 3, § 1, 9°, Wapenwet bepaalt dat als verboden wapens worden beschouwd: draagbare tuigen waarmee door een elektrische stroomstoot personen weerloos kunnen worden gemaakt of pijn kan worden toegebracht, met uitzondering van medische of diergeneeskundige hulpmiddelen. Overeenkomstig artikel 8, eerste lid, Wapenwet mag niemand verboden wapens voorhanden hebben.

Het feit dat een stroomstootwapen wegens een defect of het ontbreken van randapparatuur niet kan worden gebruikt voor het doel waarvoor het is ontworpen, sluit niet uit dat het een verboden wapen is.

Hof van Cassatie 9 september 2025 (P.25.0884.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250909.2N.20>

Trefwoorden: Straf – Straf met uitstel – Probatieuitstel – Herroeping – Schending van 1 of alle voorwaarden, continu of sporadisch

Samenvatting: De rechter verantwoordt de beslissing tot herroeping van het probatie-uitstel van tenuitvoerlegging bij toepassing van artikel 14 § 2, Probatiewet naar recht indien hij vaststelt dat de veroordeelde minstens één van de hem opgelegde voorwaarden op een zeker ogenblik tijdens de proeftijd niet heeft nageleefd. De omstandigheid dat de veroordeelde bepaalde voorwaarden wel en andere niet heeft nageleefd of dat hij op zeker ogenblik tijdens de proeftijd de voorwaarden heeft nageleefd en op een ander tijdstip dan weer niet, belet de rechter niet het probatie-uitstel van tenuitvoerlegging te herroepen. In zoverre het middel uitgaat van een andere rechtsopvatting, faalt het naar recht.

Hof van Cassatie 16 september 2025 (P.25.0374.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250916.2N.11>

Trefwoorden: Slagen en verwondingen met tijdelijke arbeidsongeschiktheid tot gevolg – Burgerlijke vordering – Schade – Blijvende invaliditeit en tijdelijke huishoudelijke ongeschiktheid

Samenvatting: De artikelen 392, 398 en 399 Strafwetboek bestraffen degene die aan een persoon slagen of verwondingen toebrengt die een ziekte of ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid tot gevolg hebben.

Het slachtoffer van feiten zoals omschreven in die bepalingen kan geen schade oplopen ingevolge een blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid, dit is de aantasting van zijn abstracte mogelijkheid om gewone arbeid te verrichten. Dat slachtoffer kan wel schade oplopen door een blijvende invaliditeit, dit is de aantasting van zijn fysieke of psychische integriteit, die hetzij louter anatomisch is, hetzij functioneel in die zin dat hij beperkingen ondervindt bij het verrichten van eender welke activiteit. Eveneens kan het slachtoffer schade ingevolge tijdelijk huishoudelijke ongeschiktheid oplopen.

Uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt dat de eiser in zijn appelconclusie, met verwijzing naar het deskundigenverslag, een vergoeding heeft gevraagd voor “blijvende persoonlijke ongeschiktheid van 1%” en niet voor blijvende ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid. De eiser heeft tevens vergoeding gevraagd voor tijdelijke huishoudelijke schade. Het arrest oordeelt dat “enkel de gevolgen die kunnen voortvloeien uit het misdrijf zoals omschreven overeenkomstig artikel 399, eerste lid, Strafwetboek, schade kunnen zijn die in oorzakelijk verband staat met de fout van de verweerder” en dat “blijvende schade als gevolg van de ongeschiktheid tot het verrichten van persoonlijke arbeid geen schade is die in causaal verband staat met de bewezen feiten”. Met die redenen verantwoordt het arrest de beslissing niet naar recht.

Hof van Cassatie 16 september 2025 (P.25.0128.N), www.juportal.be , met noot advocaat-generaal B. De Smet.

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250916.2N.6>

Trefwoorden: Recht op een eerlijke proces – Recht op wapengelijkheid – Geen absoluut recht – Burgerlijke partij wil een getuige (doen) ondervragen – Beoordeling rechter – Dienstig voor de waarheidsvinding – Art. 6.3.d EVRM is niet van toepassing op burgerlijke partijen

Samenvatting: Een onderdeel van het recht op een eerlijk proces, zoals onder meer gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM, is het recht op wapengelijkheid. Dat recht houdt in dat de procespartijen in gelijke mate de rechterlijke beslissing moeten kunnen beïnvloeden door bewijsmateriaal aan te brengen, bewijselementen van andere partijen te betwisten en processuele middelen aan te wenden, waaronder de mogelijkheid om aan de rechter te vragen dat de bewijselementen waarover een partij niet beschikt, zouden worden verzameld door de uitvoering van bepaalde onderzoeksmaatregelen. Dit recht, waarop ook de burgerlijke partij zich kan beroepen, is evenwel niet absoluut. Zo vereist het niet dat partijen met een verschillende hoedanigheid en belang steeds over dezelfde processuele mogelijkheden beschikken. Het schakelt evenmin de vrijheid van de rechter uit om te oordelen over de noodzaak, de raadzaamheid en de gepastheid van het horen van een getuige die door een burgerlijke partij wordt voorgesteld ter ondersteuning van de aanvoeringen vervat in haar burgerlijke vordering.

Artikel 6.3.d EVRM is niet van toepassing op burgerlijke partijen.

Bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie moet de rechter niet uitdrukkelijk vaststellen dat hij specifiek heeft onderzocht of de weigering om een door een burgerlijke partij voorgestelde getuige te horen al dan niet het recht van die partij op een eerlijk proces miskent, of die partij ondanks deze weigering een redelijke kans heeft gekregen om haar zaak voor te leggen en of die partij hierbij niet wezenlijk werd benadeeld ten opzichte van de beklaagde. Het feit dat de rechter dat onderzoek heeft gedaan, kan blijken uit andere redenen van zijn beslissing, waaronder de redenen op grond waarvan hij oordeelt dat het getuigenverhoor niet dienstig is voor de waarheidsvinding.

Uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan, blijkt niet dat de eiseres de eventuele weigering van de appelrechters om de door haar voorgestelde getuigen te horen, in verband heeft gebracht met de miskenning van haar recht op een eerlijk proces met inbegrip van haar recht op wapengelijkheid.

De appelrechters (arrest, p. 5-11) weigeren in te gaan op het door de eiseres gevraagde getuigenverhoor op grond van de redenen die het middel (memorie, p. 7-8) vermeldt, in het bijzonder omdat de betrokkenen reeds voorheen gedetailleerde verklaringen hebben afgelegd dan wel omstandig zijn verhoord en zij geen getuigen waren van de feiten zelf, alsook wegens het tijdsverloop waardoor de herinnering van de getuigen vervaagt.

Met die redenen, samen genomen met het geheel van de in het arrest opgesomde feitelijke gegevens, oordeelt het arrest dat het horen van de door de eiseres gevraagde getuigen niet nuttig is voor de waarheidsvinding met betrekking tot de beweerdde feiten, de geestestoestand van de eiseres voor en tijdens die feiten en de gedragingen van bepaalde

personen na die feiten. Daarmee geeft het arrest te kennen dat het recht op wapengelijkheid van de eiseres ten opzichte van de verweerder niet is miskend en verantwoordt het de beslissing naar recht.

Hof van Cassatie 16 september 2025 (P.25.0400.N), www.juportal.be , met conclusie van advocaat-generaal B. De Smet.

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250916.2N.9>

Trefwoorden: 1. Burgerlijke rechtsvordering – Belang – Persoonlijk en rechtstreeks – Rechtspersoon – Verdrag van Aarhus – Bevordering of vrijwaring van dierenwelzijn – Geen milieu-aangelegenheid

2. Burgerlijke rechtsvordering – Belang – Persoonlijk en rechtstreeks – Rechtspersoon – Art. 17, tweede lid Ger.W.

3. Burgerlijke rechtsvordering – Belang – Persoonlijk en rechtstreeks – Rechtspersoon – Recht op toegang tot de rechter

Samenvatting: 1. Krachtens de artikelen 1382 en 1383 oud Burgerlijk Wetboek is degene die door zijn schuld aan een ander schade berokkent, verplicht deze schade integraal te vergoeden.

Artikel 3 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalt dat de vordering tot herstel van de schade die door een misdrijf wordt veroorzaakt, behoort aan hen die de schade hebben geleden.

Artikel 17, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de vordering niet kan worden toegelaten indien de eiser geen hoedanigheid en geen belang heeft om ze in te dienen.

Artikel 18 Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat het belang reeds verkregen en dadelijk dient te zijn.

Die bepalingen vereisen dat de persoon die een burgerlijke vordering instelt een eigen belang heeft, dit wil zeggen een persoonlijk en rechtstreeks belang.

Een rechtspersoon heeft slechts een eigen belang tot het vorderen van een vergoeding voor schade die bestaat in hetzij materiële schade door de aantasting van zijn vermogen, hetzij morele schade door de aantasting van zijn goede naam of reputatie. Aldus verkrijgt een rechtspersoon, behoudens wanneer een verdrag of een wet het specifiek anders bepaalt, geen eigen belang door het enkele feit dat een misdrijf schade toebrengt aan een collectief belang waarvan hij volgens zijn statuten de vrijwaring of de bevordering nastreeft.

Uit de artikelen 2.4, 3.4 en 9.3 van het verdrag van 25 juni 1998 betreffende toegang tot informatie, inspraak in besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden (hierna Verdrag van Aarhus) volgt dat artikel 17, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek derwijze dient te worden uitgelegd dat aan verenigingen die de bevordering van de milieubescherming tot doel hebben, de toegang tot de rechter is verzekerd met het oog op de betwisting van het handelen en het nalaten van privépersonen en overheidsinstanties die strijdig zijn met bepalingen van het nationale recht betreffende het milieu, voor zover die verenigingen daartoe voldoen aan de in het nationale recht neergelegde criteria. Bijgevolg vereist een verdragsconforme uitlegging van artikel 17, eerste

lid, Gerechtelijk Wetboek dat dergelijke verenigingen, in het kader van het instellen van burgerlijke vorderingen tot bevordering van de milieubescherming, moeten worden geacht het vereiste eigen belang te hebben.

De bevordering of de vrijwaring van het dierenwelzijn is echter als dusdanig geen milieu-aangelegenheid zoals bedoeld in het Verdrag van Aarhus. Dat verdrag streeft immers niet de bevordering en de vrijwaring van het dierenwelzijn na, maar wel, zoals onder meer blijkt uit de preambule, de bevordering en de vrijwaring van het welzijn en de gezondheid van de mens. Dat bepaalde milieuaspecten, zoals biologische diversiteit en componenten daarvan, als onderdeel van de toestand van elementen van het milieu waarvan sprake in artikel 2.3.a) van het verdrag, ook een impact kunnen hebben op het welzijn van bepaalde in het wild levende dieren en dierlijke organismen, doet daaraan geen afbreuk.

Aldus dient artikel 17, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek zo te worden uitgelegd dat het een vereniging toelaat in rechte op te treden ter verwezenlijking van haar maatschappelijk doel, wanneer dat doel de bescherming beoogt van het milieu zoals vooropgesteld in het Verdrag van Aarhus, maar niet wanneer haar doel als dusdanig de bescherming of de vrijwaring van het dierenwelzijn beoogt.

Het arrest dat oordeelt dat het maatschappelijk doel van de eiseres I bestaat uit het bevorderen of het vrijwaren van het dierenwelzijn, waardoor er noch aan artikel 17, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, noch aan het Verdrag van Aarhus een wettelijke grondslag kan worden ontleend die aan de eiseres I het vereiste belang toekent om een ontvankelijke burgerlijke vordering in te stellen, is dan ook naar recht verantwoord.

2. Artikel 3 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalt dat de vordering tot herstel van de schade die door een misdrijf is veroorzaakt, behoort aan hen die de schade hebben geleden.

Artikel 17, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de vordering niet kan worden toegelaten indien de eiser geen hoedanigheid en geen belang heeft om ze in te dienen. Deze bepalingen vereisen dat de persoon die een burgerlijke vordering instelt een eigen belang heeft, dit wil zeggen een persoonlijk en rechtstreeks belang. Een rechtspersoon heeft slechts een eigen belang tot het vorderen van een vergoeding voor schade die bestaat in hetzij materiële schade door de aantasting van zijn vermogen, hetzij morele schade door de aantasting van zijn goede naam of reputatie. Aldus verkrijgt een rechtspersoon, behoudens wanneer een verdrag of een wet het specifiek anders bepaalt, geen eigen belang door het enkele feit dat een misdrijf schade toebrengt aan een collectief belang waarvan hij volgens zijn statuten de vrijwaring of de bevordering nastreeft. Artikel 17, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, zoals ingevoegd bij artikel 137 van de wet van 21 december 2018 houdende diverse bepalingen betreffende justitie, bepaalt: “De rechtsovereenkomst van een rechtspersoon, die de bescherming beoogt van de rechten van de mens of fundamentele vrijheden zoals zij zijn erkend in de Grondwet en in de internationale instrumenten die België binden, is eveneens ontvankelijk onder de volgende voorwaarden:

1° het maatschappelijk doel van de rechtspersoon is van bijzondere aard, onderscheiden van het nastreven van het algemeen belang;

2° de rechtspersoon streeft op duurzame en effectieve wijze dit maatschappelijk doel na;

3° de rechtspersoon treedt op in rechte in het kader van dat maatschappelijk doel, met het oog op de verdediging van een belang dat verband houdt met dat doel;

4° de rechtspersoon streeft met zijn rechtsovereenkomst louter een collectief belang na.”

Uit het arrest van het Grondwettelijk Hof nr. 133/2013 van 10 oktober 2013, gewezen voordat artikel 17, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek werd ingevoerd, blijkt dat het aan de wetgever toekomt te preciseren onder welke voorwaarden een vorderingsrecht kan worden toegekend aan de rechtspersonen die een vordering wensen in te stellen die overeenstemt met hun statutair doel en die de bescherming beogen van de fundamentele vrijheden zoals zij zijn erkend in de Grondwet en in de internationale verdragen waarbij België partij is. 30. Uit de wetgeschiedenis van de vermelde wet van 21 december 2018 blijkt dat artikel 17, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek beoogt aan rechtspersonen een vorderingsrecht toe te kennen dat overeenstemt met hun statutair doel en ter bescherming van de fundamentele rechten zoals zij zijn erkend in de Grondwet of in de internationale verdragen waarbij België partij is, maar tevens beoogt dit vorderingsrecht hoofdzakelijk te beperken tot de zaken waarin de fundamentele rechten op het spel staan om een verveelvoudiging van geschillen te vermijden.

Artikel 17, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek vereist aldus dat de vordering van de rechtspersoon, in zoverre deze voldoet aan de voor het overige gestelde voorwaarden, de bescherming beoogt van de rechten van de mens of fundamentele vrijheden zoals zij zijn erkend in de Grondwet en in de internationale instrumenten die België binden. Artikel 13 VWEU bepaalt: “Bij het formuleren en uitvoeren van het beleid van de Unie op het gebied van landbouw, visserij, vervoer, interne markt en onderzoek, technologische ontwikkeling en de ruimte, houden de Unie en de lidstaten ten volle rekening met hetgeen vereist is voor het welzijn van dieren als wezens met gevoel, onder eerbiediging van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen en gebruiken van de lidstaten met betrekking tot met name godsdienstige riten, culturele tradities en regionaal erfgoed.”

De Verordening (EG) nr. 1099/2009 van de Raad van 24 september 2009 inzake de bescherming van dieren bij het doden overweegt in de Preambule onder meer: “(4) Dierenwelzijn is een van de waarden van de Gemeenschap en is vastgelegd in het Protocol nr. 33 betreffende de bescherming en het welzijn van dieren (“Protocol nr. 33”) dat aan het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap is gehecht. De bescherming van dieren bij het slachten of doden is een publieke zaak, die de houding van consumenten tegenover landbouwproducten beïnvloedt. Daarnaast leidt een verbetering van de bescherming van dieren bij het slachten tot een betere vleeskwaliteit en indirect ook tot veiligere arbeidsomstandigheden in slachthuizen.”

Uit het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 17 december 2020 in de zaak C 336/19, de arresten van het Grondwettelijk Hof nr. 117/2021 en nr. 118/2021 van 30 september 2021 en nr. 114/23 van 20 juli 2023 en het arrest van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens van 13 februari 2024 inzake de verzoeken nr. 16760/22 en andere, blijkt dat de bescherming van het dierenwelzijn een door de Europese Unie erkende doelstelling van algemeen belang is, alsook een ethische waarde in de zin van de artikelen 9.2 en 10.2 EVRM, waaraan in de hedendaagse democratische samenlevingen steeds meer belang wordt gehecht en waarmee rekening moet worden gehouden bij de beoordeling van beperkingen op rechten en vrijheden van de mens.

Hieruit volgt dat de bescherming van het dierenwelzijn is erkend in internationale instrumenten die België binden, evenwel zonder dat die instrumenten van België vereisen dat het de toegang tot de rechter verzekert aan verenigingen die zich het dierenwelzijn of bepaalde aspecten daarvan tot maatschappelijk doel hebben gesteld, met het oog op de betwisting van gedragingen die strijdig zijn met bepalingen betreffende het dierenwelzijn.

Artikel 7bis Grondwet, na de herziening ervan op 15 mei 2024 om een lid toe te voegen dat het dierenwelzijn regelt, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 24 mei 2024, bepaalt in zijn tweede lid: “Bij de uitoefening van hun respectieve bevoegdheden streven de federale Staat, de gemeenschappen en de gewesten naar bescherming van en zorg voor dieren als wezens met gevoel.”

Die bepaling verwoordt overeenkomstig haar ontstaansgeschiedenis een algemene beleidsdoelstelling. Zij is niet bedoeld om als dusdanig afdwingbare subjectieve rechten in het leven te roepen, maar wel om te dienen als richtlijn voor de overheid en als eventuele leidraad bij de rechterlijke uitlegging van regelgeving. Evenwel kan in de huidige stand van de wetgeving noch uit die bepaling noch uit enige andere bepaling of enig algemeen rechtsbeginsel worden afgeleid dat artikel 17 Gerechtelijk Wetboek een recht op toegang tot de rechter verschaft aan verenigingen die het dierenwelzijn als maatschappelijk doel hebben, met het oog op de betwisting van gedragingen die strijdig zijn met bepalingen betreffende het dierenwelzijn.

Ten slotte is het bevorderen of vrijwaren van het dierenwelzijn als dusdanig geen doelstelling die de bescherming beoogt van de rechten van de mens of van fundamentele vrijheden zoals zij zijn erkend in de Grondwet.

Aldus dient artikel 17, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek zo te worden uitgelegd dat het een vereniging toelaat in rechte op te treden ter verwezenlijking van haar maatschappelijk doel, wanneer dat doel de bescherming beoogt van de rechten van de mens of de fundamentele vrijheden zoals erkend in de Grondwet en in de internationale instrumenten die België binden, maar niet wanneer haar doel als dusdanig de bescherming of de vrijwaring van het dierenwelzijn beoogt.

3. Artikel 1 EVRM bepaalt dat de Hoge Verdragsluitende Partijen ieder die ressorteert onder haar rechtsmacht de rechten en vrijheden die zijn vastgesteld in de Eerste Titel van dit Verdrag verzekeren.

Artikel 6.1 EVRM bepaalt: “Bij het vaststellen van zijn burgerlijke rechten en verplichtingen of bij het bepalen van de gegrondheid van een tegen hem ingestelde strafvervolgning heeft eenieder recht op een eerlijke en openbare behandeling van zijn zaak, binnen een redelijke termijn, door een onafhankelijke en onpartijdige rechterlijke instantie die bij de wet is ingesteld. Het vonnis moet in het openbaar worden gewezen maar de toegang tot de rechtszaal kan aan de pers en het publiek worden ontzegd gedurende het gehele proces of een deel daarvan, in het belang van de goede zeden, van de openbare orde of 's lands veiligheid in een democratische samenleving, wanneer de belangen van minderjarigen of de bescherming van het privéleven van partijen bij het proces dit eisen of, in die mate als door de rechter onder bepaalde omstandigheden strikt noodzakelijk wordt geoordeeld, wanneer openbaarmaking de belangen van de rechtspraak zou schaden.”

Artikel 6.1 VEU bepaalt dat de Unie de rechten, vrijheden en beginselen erkent die zijn vastgesteld in het Handvest Grondrechten EU, dat dezelfde juridische waarde als de verdragen heeft.

Artikel 47, eerste tot en met derde lid, Handvest Grondrechten EU bepaalt: “Eenieder wiens door het recht van de Unie gewaarborgde rechten en vrijheden zijn geschonden, heeft recht op een doeltreffende voorziening in rechte, met inachtneming van de in dit artikel gestelde voorwaarden.

Eenieder heeft recht op een eerlijke en openbare behandeling van zijn zaak, binnen een redelijke termijn, door een onafhankelijk en onpartijdig gerecht dat vooraf bij wet is ingesteld.

Eenieder heeft de mogelijkheid zich te laten adviseren, verdedigen en vertegenwoordigen.”

Artikel 27 Grondwet bepaalt dat de Belgen het recht van vereniging hebben en dat dit recht niet aan enige preventieve maatregel kan worden onderworpen.

Het recht op toegang tot een rechter is een algemeen rechtsbeginsel dat met inachtneming van artikel 6 EVRM en artikel 47 Handvest Grondrechten EU aan eenieder moet worden gewaarborgd. Aldus waarborgen deze internationale instrumenten het recht om een vordering met betrekking tot burgerlijke rechten en verplichtingen voor een rechtbank te brengen. Ook verenigingen hebben dat recht.

Uit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, zoals onder meer het arrest van 19 oktober 2005 inzake het verzoek nr. 32555/96, het arrest van 14 september 2017 inzake het verzoek nr. 56665/09 en het arrest van 9 april 2024 inzake het verzoek nr. 53600/20, blijkt dat artikel 6.1 EVRM niet de inhoud of het bestaan bepaalt van burgerlijke rechten in het nationale materiële recht van de verdragsluitende staten, waartoe de toegang tot de rechter openstaat. Dit wordt in beginsel overgelaten aan het nationale recht.

Krachtens artikel 9:7, § 1, WVV is het bestuursorgaan van een vzw bevoegd om alle handelingen te verrichten die nodig of dienstig zijn tot verwezenlijking van het voorwerp van de vereniging, met uitzondering van die waarvoor volgens de wet de algemene vergadering bevoegd is. Krachtens paragraaf 2 vertegenwoordigt het bestuursorgaan de vereniging, met inbegrip van de vertegenwoordiging in rechte.

Artikel 3 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalt dat de vordering tot herstel van de schade die door een misdrijf wordt veroorzaakt, behoort aan hen die de schade hebben geleden.

Artikel 17, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de vordering niet kan worden toegelaten, indien de eiser geen hoedanigheid en geen belang heeft om ze in te dienen.

Die bepalingen vereisen dat de persoon die een burgerlijke vordering instelt een eigen belang heeft, dit wil zeggen een persoonlijk en rechtstreeks belang.

Een rechtspersoon, zoals een vereniging zonder winstoogmerk, heeft slechts een eigen belang tot het vorderen van een vergoeding voor schade die bestaat in hetzij materiële schade door de aantasting van zijn vermogen, hetzij morele schade door de aantasting van zijn goede naam of reputatie. Aldus verkrijgt een rechtspersoon, ook een vereniging zonder winstoogmerk, behoudens wanneer een verdrag of een wet het specifiek anders bepaalt, geen eigen belang door het enkele feit dat een misdrijf schade toebrengt aan een collectief belang waarvan hij volgens zijn statuten de vrijwaring of de bevordering nastreeft.

Uit het antwoord op het eerste en het derde onderdeel blijkt dat een rechtspersoon waarvan het maatschappelijk doel de dierenbescherming beoogt, niet op grond van een verdrag of een specifieke wet een eigen belang kreeg toegekend om een vordering in te stellen wanneer een misdrijf schade toebrengt aan dit maatschappelijk doel. Het loutere feit dat de rechtspersoon wettig is opgericht en dat dierenbescherming een wettig doel is, verleent hem dat belang niet.

De omstandigheid dat een vereniging zonder winstoogmerk, waarvan het maatschappelijk doel de dierenbescherming beoogt, aldus geen eigen belang heeft om een vordering in rechte in te stellen door het enkele feit dat een misdrijf schade toebrengt aan dat maatschappelijk doel, aangezien er geen bepaling in die zin in een verdrag of wet is terug te

vinden, maakt geen miskenning uit van het algemeen rechtsbeginsel van het recht op toegang tot de rechter in de zin van artikel 6.1 EVRM en artikel 43 Handvest Grondrechten EU.

Indien voor een rechtscollege de schending van een grondrecht uit een bepaling van Europees of internationaal recht wordt opgeworpen, dient het rechtscollege, overeenkomstig artikel 26, § 4, eerste lid, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof, zelfs ambtshalve, na te gaan of Titel II van de Grondwet een geheel of gedeeltelijk analoge bepaling bevat. In bevestigend geval dient het rechtscollege eerst aan het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen over de verenigbaarheid met de bepaling uit Titel II van de Grondwet.

Overeenkomstig het tweede lid, 2°, van voornoemde bepaling geldt, in afwijking van het eerste lid, de verplichting een prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof te stellen niet wanneer het rechtscollege oordeelt dat de bepaling uit Titel II van de Grondwet klaarblijkelijk niet geschonden is.

Artikel 13 Grondwet houdt een recht in van toegang tot de bevoegde rechter. Dat recht wordt tevens gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM en artikel 14.1 IVBPR. Het door de eiseres I ingeroepen grondrecht is aldus op geheel of gedeeltelijk analoge wijze gewaarborgd door de voormelde bepaling uit Titel II van de Grondwet en door artikel 6.1 EVRM en artikel 14.1 IVBPR.

Het Hof kan bijgevolg overeenkomstig artikel 26, § 4, tweede lid, 2°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof onderzoeken of de betwiste wetsbepaling artikel 13 Grondwet klaarblijkelijk niet schendt.

De toegang tot de rechter, zoals gewaarborgd bij artikel 13 Grondwet, artikel 6.1 EVRM en artikel 14.1 IVBPR, kan worden onderworpen aan ontvankelijkheidsvoorwaarden, zoals een belangenvereiste. Die voorwaarden mogen de toegang tot de rechter niet dermate beperken dat afbreuk wordt gedaan aan de essentie zelf ervan. Dat zou het geval zijn wanneer een beperking niet redelijk evenredig zou zijn met het gewettigde doel.

De hiervoor vermelde uitlegging van artikel 17 Gerechtelijk Wetboek beperkt, door middel van de ontvankelijkheidsvoorwaarde van het hebben van een eigen belang, de toegang tot de gewone rechtscolleges, zodat een vereniging in beginsel niet in rechte kan optreden ter verwezenlijking van haar maatschappelijk doel, zoals dit het geval is bij de bescherming of de vrijwaring van het dierenwelzijn, maar dat wel kan doen wanneer dit maatschappelijk doel de bescherming beoogt van de rechten van de mens of de fundamentele vrijheden zoals erkend in de Grondwet en in de internationale instrumenten die België binden zoals voorzien in artikel 17, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek of in een verdragsbepaling, zoals het Verdrag van Aarhus, België verplicht dergelijke toegang tot de rechter te verlenen.

Deze beperking is evenredig met het nagestreefde wettige doel, namelijk een goede rechtsbedeling verzekeren door de actio popularis te weigeren en het beginsel in acht te doen nemen dat is uitgedrukt in het adagium “nul ne plaide par procureur”.

Aldus schendt de vermelde uitlegging van artikel 17 Gerechtelijk Wetboek artikel 13 Grondwet met betrekking tot het recht op toegang tot de bevoegde rechter, zoals tevens gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM, klaarblijkelijk niet.

ZIE OOK: Cass. 16 september 2025 (P.25.0316.N) (onuitgeg.)

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250916.2N.8>

Trefwoorden: Straf – Verbeurdverklaring – Vermogensvoordelen – Raming ex aequo et bono – Motivering

Samenvatting: De uit artikel 149 Grondwet voortvloeiende motiveringsverplichting belet het appelgerecht niet om de redenen over te nemen op grond waarvan de eerste rechter de verbeurdverklaring van een door hem ex aequo et bono bepaald vermogensvoordeel lastens een beklaagde beveelt.

Bij afwezigheid van gegevens die toelaten de omvang van de vermogensvoordelen exact vast te stellen, mag de rechter die omvang ex aequo et bono bepalen op basis van gegevens van het strafdossier die een zo nauwkeurig mogelijke bepaling toelaten. Daarbij kan de rechter rekening houden met een geheel van gegevens zoals, in het geval van een schuldigverklaring aan drugmisdrijven, de waarde van de drugs die het voorwerp van de telastlegging uitmaken, de omvang van de bewezen verklaarde feiten en de rol van de beklaagde binnen die feiten. Vervolgens kan de rechter op grond van die gegevens de omvang van het wederrechtelijke vermogensvoordeel bepalen dat de beklaagde zonder twijfel moet hebben ontvangen ingevolge zijn deelname aan de lastens hem bewezen verklaarde feiten.

Niet vereist is dat de rechter een rechtstreeks verband legt tussen een bepaalde gedraging van de beklaagde en een bepaald vermogensvoordeel, waarvan hij oordeelt dat de beklaagde het volgens de gegevens van het strafdossier effectief heeft ontvangen. Het bevelen van de verbeurdverklaring van vermogensvoordelen op grond van de artikelen 42, 3° en 43bis, tweede lid, Strafwetboek vereist immers niet dat die vermogensvoordelen eigendom van de beklaagde zijn of tot zijn vermogen zijn toegetreden, noch dat hij zich heeft verrijkt. Die verbeurdverklaring kan namelijk worden uitgesproken ongeacht het voordeel dat de beklaagde uit het misdrijf heeft gehaald of de bestemming die hij later aan de vermogensvoordelen heeft gegeven.

Bij afwezigheid van daarover specifiek bij conclusie aangevoerde betwisting dient de rechter in zijn beslissing niet uitdrukkelijk, exhaustief en tot in de bijzonderheden de concrete dossiergegevens, de berekeningswijze en de verdeelsleutel te vermelden op grond waarvan hij de omvang van de voor verbeurdverklaring in aanmerking komende vermogensvoordelen lastens een beklaagde bepaalt. De beslissing moet enkel de essentiële gegevens bevatten die het Hof toelaten zijn wettigheidscontrole op de bevolen verbeurdverklaring uit te oefenen.

Wanneer een beklaagde zonder nadere precisering aan de rechter vraagt hem geen onredelijk zware verbeurdverklaring op te leggen, kan de rechter dat verweer beantwoorden met de reden dat uit niets blijkt dat de bevolen verbeurdverklaring een onredelijke straf voor de beklaagde uitmaakt.

De rechter oordeelt onaantastbaar over de omvang van de verbeurd te verklaren vermogensvoordelen. Het Hof gaat enkel na of de rechter uit de feiten die hij vaststelt, geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan onmogelijk kunnen worden verantwoord.

Hof van Cassatie 30 september 2025 (P.25.0858.N), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250930.2N.16>

Trefwoorden: 1. Valsheid in geschrifte – Gebruik valse stukken

2. Valsheid in informatica

3. Valsheid – Bedrieglijk opzet

4. Valsheid in geschrifte – Gebruik valse stukken – Werkelijk nadeel is niet vereist

Samenvatting: 1. Het misdrijf valsheid in geschriften als bedoeld in de artikelen 193, 196 en 214 Strafwetboek bestaat erin in een door de wet beschermd geschrift, met bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden, de waarheid te vermommen op een bij de wet bepaalde wijze, terwijl hieruit een nadeel kan ontstaan; het gebruik van een vals stuk als bedoeld in artikel 197 Strafwetboek bestaat uit de materiële gedraging van het zich bedienen van het stuk om er een bepaald doel mee te bereiken; die aanwending moet van die aard zijn dat ze een middel kan zijn om uitwerking te geven aan de valsheid (1). (1) Over het moreel element van het misdrijf valsheid in geschriften zie o.a. Cass. 17 september 2024, AR P.23.0114.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240917.2N.11; Cass. 17 april 2024, AR P.23.1037.F, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240417.2F.1; Cass. 21 juni 2005, AR P.05.0073.N ECLI:BE:CASS:2005:ARR.20050621.8, AC 2005, nr. 360; zie alg. L. HUYBRECHTS, Fiscaal strafrecht, APR 2002, 131-143; S. VAN DYCK, Valsheid in geschriften en gebruik van valse geschriften, Intersentia, 2007, 747p.; F. LUGENTZ, “Faux en écritures authentiques et publiques, en écritures de commerce ou de banque et en écritures privées et usage de ces faux”, in Les infractions contre la foi publique, Larcier, 2012, 45-252; K. DENENBOURG, M. DILLEN, F. VAN VOLSEM en P. KEMPS, Zakboekje Strafrecht, 2020, 219-262.

2. Het misdrijf valsheid in informatica, zoals strafbaar gesteld bij de artikelen 193 en 210bis, § 1, Strafwetboek, vereist een met bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden gepleegd feit van vervalsing van de waarheid door de manipulatie van informaticagegevens met een juridische draagwijdte, dit wil zeggen dat de overheid of particulieren die van deze gegevens kennis nemen of aan wie ze worden voorgelegd, overtuigd kunnen worden van de juistheid ervan of kunnen gerechtigd zijn geloof eraan te hechten (1). (1) Cass. 28 maart 2023, AR P.22.1782.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230328.2N.14; Cass. 13 december 2016, AR P.15.1117.N ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20161213.6, AC 2016, nr. 714; F. MOLS en J. KEUSTERMANS, “Informaticacriminaliteit”, in Comm. Straf., 10-15.

3. Bedrieglijk opzet is het opzet om zichzelf of een ander een onrechtmatig voordeel te verschaffen; er is bedrieglijk opzet zodra de dader enig voordeel of enige winst beoogt, die hij niet zou hebben behaald indien het waarheidsgetrouwe karakter van het geschrift zou zijn geëerbiedigd; de rechter die bij de beklaagde dat bedrieglijk opzet vaststelt, dient voor diens schuldigverklaring niet vast te stellen dat hij bovendien heeft gehandeld met het oogmerk om te schaden, noch dient hij te antwoorden op een overtollig verweer waarmee de beklaagde betwist te hebben gehandeld met het oogmerk om te schaden.

4. Voor het bestaan van de misdrijven valsheid in geschriften en gebruik van valse stukken is niet vereist dat de feiten een werkelijk nadeel hebben veroorzaakt; het volstaat dat er door die feiten een nadeel kan ontstaan (1). (1) Cass. 16 juni 2015, AR P.13.2086.N

ECLI:BE:CASS:2015:ARR.20150616.2, AC 2015, nr. 401; Cass. 21 juni 2005, AR P.05.0073.N
ECLI:BE:CASS:2005:ARR.20050621.8, AC 2005, nr. 360.

Hof van Cassatie 30 september 2025 (P.25.0688.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250930.2N.3>

Trefwoorden: Vereniging van misdadigers – Art. 324ter, §3 Sw. – Deelneming aan besluitvorming – Autonoom misdrijf – Art. 66 Sw.

Samenvatting: De in artikel 324ter, § 3, Strafwetboek strafbaar gestelde deelneming aan beslissingen, voorbereidingen of geoorloofde activiteiten van een criminele organisatie is vreemd aan de in artikel 66 Strafwetboek strafbaar gestelde vormen van deelneming aan het plegen van misdrijven; de rechter kan het opzet vereist voor de bewezenverklaring van het in artikel 324ter, § 3, Strafwetboek bepaalde misdrijf afleiden uit de materiële gedragingen van de beklaagde die hij vaststelt; hij oordeelt daarover onaantastbaar; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen onmogelijk te verantwoorden gevolgen afleidt (1). (1) Zie o.a. Cass. 23 april 2024, AR P.23.1604.N, ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240423.2N.14; Cass. 1 februari 2022, AR P.21.1269.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220201.2N.3.

Het misdrijf van het deelnemen aan de besluitvorming van een criminele organisatie maakt een autonoom misdrijf uit, te onderscheiden van de misdrijven die worden gepleegd in het raam van deze organisatie; het enkele feit dat de rechter een beklaagde schuldig verklaart aan het eerst vermelde misdrijf en hem vrijspreekt voor een of meerdere van de tweede vermelde misdrijven, levert dan ook geen tegenstrijdigheid in de redenen van de beslissing op; een deelnemer aan de besluitvorming van een criminele organisatie heeft niet noodzakelijk kennis van alle activiteiten van die organisatie, noch levert de mogelijke kennis van een misdrijf als dusdanig daderschap of mededaderschap van dat misdrijf op.

Hof van Cassatie 30 september 2025 (P.25.0743.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250930.2N.2>

Trefwoorden: Bewijs – Regelmatigheid – Art. 32 VTSv. – Recht op een eerlijk proces – Subcriteria – Ademanalyse

Samenvatting: Uit artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering volgt dat de rechter die bij de bewijsverkrijging een onregelmatigheid vaststelt, waarvan de naleving niet op straffe van nietigheid is voorgeschreven en die de betrouwbaarheid van het bewijs niet heeft aangetast, moet onderzoeken of het gebruik van het bewijs in strijd is met het recht op een eerlijk proces; bij de beoordeling van dit criterium kan de rechter onder meer één of meerdere van de volgende subcriteria in aanmerking nemen: de onregelmatigheid werd opzettelijk begaan of door een daarmee gelijk te stellen grove onachtzaamheid; de ernst van het misdrijf overstijgt veruit de begane onregelmatigheid; het onregelmatig verkregen bewijs betreft alleen een materieel element van het misdrijf; de onregelmatigheid heeft een louter formeel karakter; de onregelmatigheid heeft geen weerslag op het recht of de vrijheid

die door de overschreden norm wordt beschermd; de rechter is niet verplicht om al deze subcriteria bij zijn beoordeling te betrekken; evenmin is vereist dat de rechter bij zijn beoordeling uitgaat van een letterlijke lezing van deze subcriteria (1). (1) Over de subcriteria afgeleid uit het derde criterium van art. 32 VT Sv. zie o.a. Cass. 14 januari 2025, AR P.24.1579.N, ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250114.2N.12, NC 2025, 39; T. Strafr. 2025, 148 noot M. VANDERMEERSCH; Cass. 25 april 2023, AR P.23.0081.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230425.2N.8, T. Strafr. 2023, 235; Cass. 4 april 2023, AR P.22.1730.N, ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230404.2N.10, RW 2023-24, 751; RDPC 2023, 861 noot F. LUGENTZ, T. Strafr. 2023, 233, noot M. VANDERMEERSCH en RABG 2023, 1659, noot V. VEREECKE; Cass. 8 november 2022, AR P.22.0825.N, ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221108.2N.10, met concl. OM, RABG 2022, 1375, NC 2023, 270, RW 2023-24, 226, Politie&Recht 2024, 41; Cass. 5 mei 2020, AR P.19.1272.N ECLI:BE:CASS:2020:ARR.20200505.2N.1, AC 2020, nr. 267; Cass. 28 mei 2013, AR P.13.0066.N ECLI:BE:CASS:2013:ARR.20130528.9, AC 2013, nr. 327, met concl. van eerste advocaat-generaal P. DUINSLAEGER, RW 2013-14, 1616, noot B. DE SMET.

Hof van Cassatie 30 september 2025 (P.25.0352.N), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250930.2N.1>

Trefwoorden: Bijzondere verbeurdverklaring – Artikel 43quater, § 1, § 2 en § 3, Strafwetboek – Drugsmisdrijven – Vermogensvoordelen – Ruimere confiscatie – Richtlijn 2014/42/EU – Verdeling bewijslast – Vermoeden van onschuld

Samenvatting: Artikel 6.2 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, verzet zich niet tegen een wetgeving die voor wat betreft onder meer drugsmisdrijven waaraan een persoon bij een definitieve strafrechtelijke beslissing schuldig is verklaard, een verdeling van de bewijslast bepaalt met betrekking tot de berekening van de illegale vermogensvoordelen die kunnen worden verbeurdverklaard als straf voor de aldus bewezen verklaarde misdrijven, op voorwaarde dat er tegen de schuldigverklaarde persoon geen nieuwe telastleggingen worden aangevoerd. Die berekening kan bestaan uit een vermogensvergelijking zoals bepaald in artikel 43quater, § 2 en § 3, eerste en tweede lid, Strafwetboek. Daarbij dient de rechter op grond van concrete gegevens te vermelden waarom hij, ook rekening gehouden met de geloofwaardigheid van de door de schuldigverklaarde persoon eventueel bijgebrachte tegenargumenten, voldoende ervan overtuigd is dat de vermogensbestanddelen waarvan hij de verbeurdverklaring beveelt, voortspruiten uit het drugsmisdrijf waaraan de betrokkene definitief schuldig is verklaard of uit aanverwante drugsmisdrijven zoals bepaald in artikel 43quater, § 1, Strafwetboek. Door die beperking van de verbeurdverklaring tot vermogensvoordelen voortspruitend uit dezelfde of aanverwante misdrijven, worden tegen de schuldigverklaarde persoon geen nieuwe telastleggingen aangevoerd, maar wordt de rechtsfiguur van de verdeling van de bewijslast enkel aangewend om de rechter toe te laten de omvang van de verbeurdverklaring zo nauwkeurig mogelijk te bepalen en wordt bijgevolg het vermoeden van onschuld niet miskend.

Voor het overige is voldaan aan het vereiste van een eerlijk proces, zoals gewaarborgd door artikel 6.1 EVRM, doordat de schuldigverklaarde persoon de aanvoering dat hij gedurende

de in artikel 43quater, § 3, eerste lid, Strafwetboek bepaalde referentieperiode heeft beschikt over een bepaald vermogen en dat dit vermogen voortspruit uit het misdrijf waarvoor hij is veroordeeld of uit aanverwante misdrijven, vrij kan betwisten op grond van geloofwaardige argumenten.

Bovendien is de rechtsfiguur van de ruimere confiscatie thans geregeld in Richtlijn 2014/42/EU van het Europees Parlement en de Raad van 3 april 2014 betreffende de bevrozing en confiscatie van hulpmiddelen en opbrengsten van misdrijven in de Europese Unie, die overeenkomstig haar artikel 3, g), onder meer van toepassing is op strafbare feiten die vallen onder Kaderbesluit 2004/757/JBZ van de Raad van 25 oktober 2004 betreffende de vaststelling van minimumvoorschriften met betrekking tot de bestanddelen van strafbare feiten en met betrekking tot straffen op het gebied van de illegale drughandel.

(...) Uit het geheel van de vermelde bepalingen volgt dat het in artikel 43quater, § 1, § 2 en § 3, Strafwetboek opgenomen mechanisme van de verdeling van de bewijslast voor het bepalen van de omvang van de illegale vermogensvoordelen die lastens een persoon kunnen worden verbeurdverklaard ingevolge zijn definitieve schuldigverklaring aan een drugmisdrijf, niet strijdig is met het vermoeden van onschuld, noch met de algemene rechtsbeginselen van het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging.

Hof van Cassatie 1 oktober 2025 (P.25.0293.F – P.25.0813.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251001.2F.6/NL>

Trefwoorden: Rechten van de verdediging – Getuige à charge – Gebruik van verklaringen van getuige à charge – Onmogelijkheid om de getuige à charge te (doen) ondervragen – Getuige à charge overleden – Ontbreken van compenserende factoren – Schending recht op eerlijk proces

Samenvatting: Wanneer er een geldige reden is om een getuige à charge niet tijdens de zitting te ondervragen en de verklaringen van deze getuige de enige of doorslaggevende grondslag vormen voor het vonnis van schuldig, moet worden nagegaan of voldoende compenserende elementen zijn geboden om de moeilijkheden te compenseren die de toelating van dergelijk bewijs voor de verdediging met zich meebrengt en om de billijkheid van de procedure in haar geheel te waarborgen.

Het is aan het Hof om na te gaan of de rechter deze regel correct heeft toegepast.

Om te bepalen of een beslissing over de schuld, zonder dat de verdediging een dergelijke getuige heeft kunnen ondervragen of laten ondervragen, in overeenstemming is met de artikelen 6.1 en 6.3, d), van het Verdrag, moet worden nagegaan:

- of de niet-tegenstrijdige verklaringen van deze getuige in een eerder stadium van de procedure de enige of doorslaggevende grond voor de veroordeling vormden,
- of er rekening gehouden werd met het belang dat de rechter aan deze verklaringen heeft gehecht in het geheel van de motieven die zijn beslissing rechtvaardigen.

Wanneer een getuige tijdens de debatten niet kon worden ondervraagd en zijn eerdere verklaringen doorslaggevend zijn, is de rechter verplicht concreet aan te geven welke compenserende elementen voor de afwezigheid van een ondervraging tijdens de zitting zijn toegepast.

Volgens het arrest werd de eiser schuldig bevonden aan de moord op EH op basis van de volgende motieven:

- getuige A. nam op 30 maart 2007 contact op met de onderzoekers om hen te informeren over de banden tussen de eiser en de moord op EH;
- in zijn verklaring van 5 april 1990, die tijdens de openbare terechtzitting werd voorgelezen, heeft getuige B. verklaard dat de eiser een van de twee moordenaars van EH was;
- verklaringen van getuige B., die meerdere malen naar de eiser en de medebeschuldigde heeft verwezen, zijn afgenomen kort na de feiten en in een context waarin de getuige anonimiteit werd gegarandeerd, zodat hij geen reden had om de eiser ten onrechte te beschuldigen,
- ...

Uit deze overwegingen kan worden afgeleid dat de verklaringen van getuige B., die door het hof van assisen als betrouwbaar werden beschouwd, op zijn minst doorslaggevend zijn geweest voor de beslissing dat eiser schuldig is aan de moord op EH.

Noch uit het arrest, noch uit enig ander stuk dat het Hof in aanmerking kan nemen, blijkt dat er compenserende elementen zijn toegepast.

Evenmin blijkt uit het arrest of uit dergelijke stukken dat een procedurele waarborg is toegepast met betrekking tot de waarschuwing die aan de jury moet worden gegeven over de bewijswaarde en de betrouwbaarheid van een niet-tegensproken getuigenis.

(Bron: www.Stradalex.com)

Hof van Cassatie 7 oktober 2025 (P.25.0775.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251007.2N.33>

Trefwoorden: Vrijspraak – Afhandeling burgerlijke belangen – Vermoeden van onschuld – Fout – Schade – Oorzakelijk verband – In aanmerking nemen van andere feiten dan deze die het voorwerp uitmaakten van de initiële strafvordering

Samenvatting: Uit artikel 6.2 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt dat indien een beklaagde in eerste aanleg werd vrijgesproken voor het misdrijf waarvoor hij werd vervolgd en het appelgerecht ingevolge de afwezigheid van een hoger beroep op strafgebied enkel nog te oordelen heeft over de door de burgerlijke partij tegen de beklaagde aanhangig gemaakte burgerlijke vordering gegrond op het feit waarvoor de vrijspraak werd verleend, het appelgerecht zich niet mag uitspreken over de vraag of de beklaagde zich aan dat misdrijf heeft schuldig gemaakt.

Het appelgerecht mag in een dergelijk geval uitsluitend oordelen of het gedrag, zoals dat blijkt uit het met de strafvervolgning aanhangig gemaakte feit, een fout oplevert in oorzakelijk verband met de schade die door de burgerlijke partij wordt gevorderd. De strafrechter bevindt zich in een dergelijk geval in dezelfde situatie als de burgerlijke rechter die zich moet uitspreken over een schadevergoedingsvordering die is gesteund op een strafbaar feit.

De strafrechter moet, wil hij het door artikel 6.2 EVRM gewaarborgde vermoeden van onschuld niet miskennen, zich onthouden van bewoordingen waaruit de vaststelling van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de betrokkene voor een feit waarvoor hij definitief is vrijgesproken, kan worden afgeleid.

Dit belet nochtans niet dat de strafrechter, gelet op het accessoir karakter van de burgerlijke vordering, geen ander feit in aanmerking mag nemen dan dit dat het voorwerp uitmaakt van de initiële strafvordering.

Dit belet evenmin dat de strafrechter, net als de burgerlijke rechter die kennis neemt van de burgerlijke vordering van een schadelijder tegen een schadeveroorzaker die is gegrond op een als een misdrijf omschreven feit, bij de beoordeling van het al dan niet foutief gedrag van de beklaagde rekening moet houden met de bestanddelen van het strafbare feit voorwerp van de strafvervolgung, zonder zich evenwel te mogen uitspreken over de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de beklaagde voor dat feit.

Met de enkele overweging dat een partij een fout heeft begaan bestaande in het plegen van een bepaald misdrijf, spreekt de rechter zich niet uit over de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van die partij voor dat misdrijf.

Hof van Cassatie 7 oktober 2025 (P.25.0804.N), www.iuportal.be

Hyperlink: <https://iuportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251007.2N.24>

Trefwoorden: Douane en accijnzen – Verbeurdverklaring – Artikelen 221, § 1, en 257, § 3, AWDA – Niet-voorbrenge producten – Schadevergoeding Belgische Staat – Tegenwaarde producten – Waarde te bepalen op ogenblik van plegen van het misdrijf

Samenvatting: De artikelen 221, § 1, en 257, § 3, AWDA verplichten de verbeurdverklaring van de goederen die worden onttrokken aan het douanetoezicht. De rechter moet enkel van het opleggen van die verbeurdverklaring afzien wanneer daarmee aan een beklaagde een onredelijk zware straf zou worden opgelegd.

Die verbeurdverklaring heeft een zakelijk karakter omdat het uitspreken ervan niet vereist dat de veroordeelde eigenaar is van de betrokken goederen noch dat de overtreder bekend moet zijn. Zij vereist evenmin een voorafgaande inbeslagneming van de goederen. Door de verbeurdverklaring wordt de Belgische Staat van rechtswege eigenaar van de goederen.

Indien de verbeurdverklaring betrekking heeft op niet in beslag genomen goederen, rust op de veroordeelde de verplichting om de verbeurdverklaarde goederen voor te brengen. Bij niet-naleving van die verplichting heeft de Belgische Staat recht op schadevergoeding door middel van diens veroordeling door de strafrechter tot de betaling van de tegenwaarde van de verbeurdverklaarde goederen. Die veroordeling is een toepassing van de uit de artikelen 1382 en 1383 oud Burgerlijk Wetboek voortvloeiende regel dat elke schuldenaar van een zaak als schadevergoeding de tegenwaarde ervan moet betalen indien hij ze heeft onttrokken aan zijn schuldeiser of wanneer hij door zijn toedoen tekortkomt aan de verplichting om de zaak te leveren. Artikel 44 Strafwetboek dat bepaalt dat de veroordeling tot de bij de wet gestelde straffen altijd wordt uitgesproken onverminderd de teruggave en de schadevergoeding die aan de partijen mochten zijn verschuldigd, vormt daarvan een toepassing.

Uit het voorgaande volgt dat, wanneer hij de verbeurdverklaring van niet in beslag genomen goederen beveelt, de rechter tevens verplicht is te veroordelen tot de betaling van de tegenwaarde van die goederen en dit ongeacht of de niet-voorbrengeing ervan als dusdanig een gevolg is van een van het bewezenverklaarde misdrijf te onderscheiden foutief gedrag. Die verplichting vloeit enkel voort uit het gepleegde misdrijf zelf.

De veroordeling tot de betaling van de tegenwaarde van de verbeurdverklaarde maar niet in beslag genomen goederen vereist dan ook geen definitieve eigendomsoverdracht van die goederen aan de Belgische Staat door middel van een in kracht van gewijsde getreden verbeurdverklaring ervan. Die veroordeling is immers onafhankelijk van de eigendomsoverdracht van de verbeurdverklaarde goederen en de tegenwaarde van de betrokken goederen is te bepalen op het ogenblik dat het misdrijf werd gepleegd.

Het arrest dat anders oordeelt en op die grond de vordering van de eiser om de verweerders te veroordelen tot de betaling van de tegenwaarde van de goederen afwijst, schendt de vermelde bepalingen.

Hof van Cassatie 7 oktober 2025 (P.25.0638.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251007.2N.18>

Trefwoorden: Springstoffen – Springstoffenwet – Fabricatie van munitie voor eigen gebruik zonder de vereiste administratieve vergunning

Samenvatting: Volgens artikel 1, eerste lid, van de wet van 28 mei 1956 betreffende ontplofbare en voor de deflagratie vatbare stoffen en mengsels en de daarmee geladen tuigen (hierna Springstoffenwet) regelt de Koning in het belang van de openbare veiligheid en kan hij aan vergunning onderwerpen, niet alleen het “opslaan, te koop aanbieden, verkopen, afstaan, vervoeren, gebruiken, onder zich hebben, en dragen van ontplofbare of voor deflagratie vatbare stoffen en mengsels en van daarmede geladen tuigen” maar ook het “fabriceren” daarvan.

Artikel 5 van die wet stelt strafbaar de overtreding van wat krachtens artikel 1 is bepaald. Dit is de toepasselijke strafbepaling.

Artikel 6.A, 1°, Springstoffenbesluit definieert “springstoffenfabrieken” als “inrichtingen voor de bereiding, behandeling of verwerking van enigerlei springstof”.

Volgens artikel 7, eerste lid, Springstoffenbesluit mogen springstoffenfabrieken slechts mits een administratieve vergunning worden opgericht, verbouwd en verplaatst.

Uit die bepalingen noch uit hun wetsgeschiedenis blijkt dat de fabricatie van munitie voor eigen gebruik, uit het toepassingsgebied ervan is uitgesloten.

Daaruit volgt dat de fabricatie van munitie voor eigen gebruik zonder de vereiste administratieve vergunning strafbaar is met de in artikel 5 Springstoffenwet bepaalde straffen.

Hof van Cassatie 7 oktober 2025 (P.25.0565.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251007.2N.17>

Trefwoorden: Hoger beroep – Afstand van rechtsmiddel – Ondubbeltzinnige wilsuiking – OM vraagt bevestiging beroepen vonnis

Samenvatting: Volgens artikel 206, zesde lid, Wetboek van Strafvordering kunnen de partijen in het geding ook op de rechtszitting afstand doen van het ingesteld hoger beroep of het ingesteld hoger beroep beperken.

Afstand van een rechtsmiddel vereist een ondubbelzinnige wilsuiking van degene die het heeft ingesteld. Uit het enkele feit dat het openbaar ministerie op de openbare rechtszitting de bevestiging heeft gevorderd van het beroepen vonnis met inbegrip van de opgelegde straf, kan niet worden afgeleid dat het openbaar ministerie afstand heeft gedaan van zijn hoger beroep.

Hof van Cassatie 7 oktober 2025 (P.25.0842.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251007.2N.19>

Trefwoorden: Douane en accijnzen – Verbeurdverklaring – Onredelijk zware straf – Schending eigendomsrecht – Afwijzen verbeurdverklaring – Gevolg – Niet-voorbrenge producten – Geen schadevergoeding Belgische Staat

Samenvatting: Artikel 30, vierde lid, Wet 21 december 2009 bepaalt: “Benevens vorenvermelde straf worden de accijnsproducten waarop de accijns verschuldigd is (...) in beslag genomen en verbeurdverklaard.”

Die verbeurdverklaring heeft een zakelijk karakter omdat het uitspreken ervan niet vereist dat de veroordeelde eigenaar is van de betrokken producten noch dat de overtreder bekend moet zijn. Zij vereist evenmin een voorafgaande inbeslagneming van de producten. Door de verbeurdverklaring wordt de Belgische Staat van rechtswege eigenaar van de producten.

Indien de verbeurdverklaring betrekking heeft op niet in beslag genomen producten, rust op de veroordeelde de verplichting om de verbeurdverklaarde producten voor te brengen. Bij niet-naleving van die verplichting heeft de Belgische Staat recht op schadevergoeding door middel van diens veroordeling door de strafrechter tot de betaling van de tegenwaarde van de verbeurdverklaarde producten. Die veroordeling is een toepassing van de uit de artikelen 1382 en 1383 oud Burgerlijk Wetboek voortvloeiende regel dat elke schuldenaar van een zaak als schadevergoeding de tegenwaarde ervan moet betalen indien hij ze heeft onttrokken aan zijn schuldeiser of wanneer hij door zijn toedoen tekortkomt aan de verplichting om de zaak te leveren. Artikel 44 Strafwetboek dat bepaalt dat de veroordeling tot de bij de wet gestelde straffen altijd wordt uitgesproken onverminderd de teruggave en de schadevergoeding die aan de partijen mochten zijn verschuldigd, vormt daarvan een toepassing.

De rechter is in beginsel verplicht de voormelde verbeurdverklaring uit te spreken. Desbetreffend oordeelde het Grondwettelijk Hof in het arrest nr. 11/2025 van 30 januari 2025 meer in het bijzonder dat:

- een verbeurdverklaring het recht op ongestoord genot van eigendom schendt indien zij op de persoon aan wie ze is opgelegd een buitengewone last doet wegen of fundamenteel afbreuk doet aan zijn financiële situatie, in het licht van de gepleegde inbreuk;
- de verbeurdverklaring bedoeld in artikel 30, vierde lid, Wet 21 december 2009 betrekking heeft op het voorwerp van het accijnsmisdrijf en een bijkomende vermogensstraf vormt met een verplicht karakter;

- die verbeurdverklaring op zich niet onbestaanbaar is met het recht op het ongestoord genot van de eigendom;
- in bepaalde gevallen echter de door de rechter op te leggen verbeurdverklaring dermate afbreuk kan doen aan de financiële toestand van de persoon aan wie ze is opgelegd dat die persoon aan een onredelijk zware straf zou worden onderworpen, waardoor die verbeurdverklaring wel een schending van het eigendomsrecht met zich meebrengt;
- het eigendomsrecht aldus geschonden is wanneer er een manifest onevenwicht bestaat tussen, enerzijds, de omvang en de gevolgen van de verbeurdverklaring voor de financiële toestand van de persoon aan wie ze is opgelegd, en, anderzijds, de gepleegde inbreuk en de doelstellingen die met de verbeurdverklaring worden beoogd, tevens rekening houdend met het bijzondere en ontradende karakter en het collectieve herstelkarakter van het douane- en accijnsstrafrecht;
- in zoverre het de rechter ertoe verplicht de verbeurdverklaring uit te spreken van de accijnsproducten die het voorwerp van het misdrijf uitmaken wanneer die straf dermate afbreuk doet aan de financiële toestand van de persoon aan wie ze is opgelegd dat die persoon aan een onredelijk zware straf zou worden onderworpen, artikel 30, vierde lid, Wet 21 december 2009 niet bestaanbaar is met de artikelen 10, 11 en 16 Grondwet, in samenhang gelezen met artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM en artikel 17, eerste lid, Handvest Grondrechten EU.

Uit die rechtspraak volgt dat de rechter moet afzien van het opleggen van de verbeurdverklaring van de accijnsproducten wanneer die bijkomende bestraffing tot gevolg zou hebben dat daardoor aan een beklaagde een onredelijk zware straf zou worden opgelegd. Bijgevolg is de rechter, alvorens over die verbeurdverklaring uitspraak te doen en ongeacht of de accijnsproducten in beslag werden genomen, ertoe gehouden na te gaan of daarmee aan een beklaagde geen onredelijk zware straf zou worden opgelegd. De rechter oordeelt daarover onaantastbaar en kan daarbij rekening houden met de vermogenstoestand van de beklaagde zoals die blijkt uit de elementen die aan zijn beoordeling zijn voorgelegd, diens persoonlijkheid en rol bij de feiten, de aard en de zwaarwichtigheid van het bewezenverklarde misdrijf en het door de beklaagde nagestreefde voordeel, zonder dat de rechter noodzakelijk al die elementen bij zijn beoordeling moet betrekken.

Uit het voorgaande volgt dat wanneer de rechter, om het uitspreken van een onredelijk zware straf te vermijden, ervan afziet aan een beklaagde de verbeurdverklaring van de accijnsproducten op te leggen, op die beklaagde evenmin de verplichting kan rusten om die producten voor te brengen. Bij gebrek aan verbeurdverklaring kan er voor de Belgische Staat dan ook geen recht op schadevergoeding bestaan wegens het louter niet-voorbrennen van de producten, zodat er geen grond is om die beklaagde te veroordelen tot de betaling van de tegenwaarde ervan. Die veroordeling is enkel een burgerrechtelijk gevolg in geval van de onmogelijke uitvoering van die verbeurdverklaring.

Zie ook:

Cass. 7 oktober 2025 (P.25.0081.N),

<https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251007.2N.23>

Hof van Cassatie 14 oktober 2025 (P.25.0623.N), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251014.2N.5/NL>

Trefwoorden: 1. SKY ECC – Art. 13 Wet Internationale Rechtshulp – Verzamelde gesprekken – Gesprek tussen advocaat en cliënt – Beroepsgeheim – Gevolg

2. SKY ECC – Verzamelde gesprekken – Gesprek tussen advocaat en cliënt – Beroepsgeheim – Gevolg – Art. 8 EVRM

Samenvatting: 1. De Belgische rechter voor wie met toepassing van artikel 13 Wet Internationale Rechtshulp de miskenning wordt aangevoerd van vereisten voor het onderscheppen van communicatie van en naar advocaten, die in het toepasselijke buitenlandse recht zijn voorgeschreven op straffe van nietigheid, is niet verplicht om de nietigverklaring en de wering uit het bewijs van die communicatie te bevelen wanneer hij vaststelt dat de buitenlandse rechter die de onderscheppingsmaatregel heeft bevolen, op het moment van zijn beslissing en in de loop van de uitvoering ervan niet wist en redelijkerwijze niet kon weten dat er een advocaat was betrokken bij de communicatie die het voorwerp van de maatregel uitmaakte. Dit kan het geval zijn wanneer de onderschepte communicatie is versleuteld en enkel de Belgische rechter, aan wie de communicatiegegevens in het kader van een toepasselijk rechtshulpinstrument zijn overgemaakt, beschikt over de technische mogelijkheid om ze te ontsleutelen. In dat geval kan de Belgische rechter zonder schending van artikel 13 Wet Internationale Rechtshulp oordelen dat het bewijs regelmatig is en in het debat blijft wanneer hij vaststelt dat inmiddels op een afdoende wijze is voldaan aan de ratio legis van de toepasselijke buitenlandse bepaling.

2. Artikel 8 EVRM houdt voor de rechter niet de verplichting in om communicatie waarvan slechts na het bevelen en het uitvoeren van de onderscheppingsmaatregel blijkt dat een advocaat erbij was betrokken, steeds nietig te verklaren en uit het bewijs te weren.

Hof van Cassatie 14 oktober 2025 (P.25.0911.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251014.2N.6>

Trefwoorden: Samenloop – Art. 65, eerste lid Sw. – Geen conclusie – Motivering

Samenvatting: Het appelgerecht dat de beslissing van de eerste rechter bevestigt dat de bewezen verklaarde feiten bij de beklaagde de opeenvolgende en voortgezette uitvoering zijn van eenzelfde misdadig opzet in de zin van artikel 65, eerste lid, Strafwetboek, dient bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie niet uitdrukkelijk aan te duiden welk van de bewezen verklaarde feiten het zwaarste misdrijf oplevert, noch te motiveren hoe de eenheid van opzet concreet is vastgesteld en welke de juridische draagwijdte van de samenloop is. Die afwezigheid van motivering impliceert niet dat de rechter de wettelijke voorwaarden voor de samenloop niet heeft onderzocht of dat er geen controle van de wettigheid van de toegepaste straf mogelijk is.

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251014.2N.7>

Trefwoorden: Misbruik van vertrouwen – Feitelijk zaakvoerder – Bewijsstandaard – Ondernemingsrecht – Bewijsregeling in burgerlijke zaken – Geen toepassing van art. 16, eerste lid VTSv.

Samenvatting: Overeenkomstig artikel 16, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering dient de strafrechter zich te gedragen naar de bewijsregeling in burgerlijke zaken wanneer het misdrijf verband houdt met een overeenkomst die tegen de beklagde wordt ingebracht en waarvan deze het bestaan ontkent of de uitlegging betwist.

De schuldigverklaring van de eiser berust niet op het feit dat hij een zaak bedrieglijk heeft verduisterd die de verweerster aan hem persoonlijk ter bedde had overhandigd, maar wel op het feit dat de eiser, in zijn hoedanigheid van feitelijk zaakvoerder van IDC, een zaak bedrieglijk heeft verduisterd die de verweerster ter bedde had overhandigd aan IDC en dit op grond van een met deze laatste gesloten overeenkomst van huurkoop of van koop op afbetaling met eigendomsvoorbehoud. Op het bewijs van het bestaan en de uitvoering van die overeenkomst is de bewijsstandaard in ondernemingszaken van toepassing. De omstandigheid dat de eiser, als feitelijk zaakvoerder van IDC, onrechtstreeks ook zelf het precair bezit van die machine had, doet daaraan geen afbreuk.

De tegenstelbaarheid aan de eiser van de door IDC met de verweerster gesloten overeenkomst behoort tot het moreel constitutief bestanddeel van het misdrijf van misbruik van vertrouwen, dat onder meer vereist dat de dader weet dat de zaak die hij verduistert enkel het voorwerp uitmaakt van een bezit ter bedde. Die tegenstelbaarheid houdt geen verband met de in het burgerlijk recht toegelaten bewijsmiddelen, maar behoort tot de vrije bewijswaardering in strafzaken. Binnen het kader van die bewijswaardering, die het arrest voor het overige toepast, kan het eenzijdige verklaringen van de verweerster, die het geloofwaardig acht, als bewijs aannemen.

B. Beroepen tegen arresten van de K.I.

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220301.2N.6>

Trefwoorden: 1. Passieve uitlevering - Verjaring van de strafvordering naar Belgisch recht - Wanbedrijf - Stuiting van de verjaring - Stuitingsdaad gesteld in de verzoekende staat - Gevolg

2. Passieve uitlevering - Verjaring van de strafvordering naar het recht van de verzoekende staat - Verjaringstermijn voor wanbedrijven naar Marokkaans recht - Drempel van de straf voor overtredingen - Beoordeling

Samenvatting: 1. Artikel 7 Uitleveringswet bepaalt dat niet tot uitlevering wordt overgegaan wanneer sedert het ten laste gelegde feit, de vervolgingen of de veroordeling, de verjaring

van de strafvordering naar Belgisch recht is bereikt; artikel 8.1 Uitleveringsovereenkomst bepaalt dat geen uitlevering wordt toegestaan indien, volgens de wetgeving van de verzoekende of van de aangezochte partij, verjaring van de strafvordering is ingetreden; het onderzoeksgerecht dat de tenuitvoerlegging beoordeelt van een door de Marokkaanse overheid verleend internationaal bevel tot aanhouding met het oog op strafvervolgung, moet op grond van de vermelde bepalingen nagaan of op het ogenblik van de uitlevering de verjaring van de strafvordering voor het feit waarvoor de uitlevering wordt gevraagd, niet is bereikt naar Belgisch recht; het onderzoeksgerecht gaat met dat doel na of de verjaring van de strafvordering volgens het Belgisch recht niet werd geschorst of gestuit en het houdt daarbij rekening met handelingen van overheden in Marokko; een in Marokko verrichte onderzoeksdaad binnen de oorspronkelijke verjaringstermijn, zoals het verhoor van een medeverdachte, heeft een stuitend effect op de verjaring van de strafvordering naar Belgisch recht (1). (1) Cass. 1 maart 2011, AR P.11.0227.N ECLI:BE:CASS:2011:ARR.20110301.3, AC 2011, nr. 171 met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER; Cass. 22 juni 1994, AR P.94.0719.F ECLI:BE:CASS:1994:ARR.19940622.14, AC 1994, nr. 327. Het OM had geadviseerd tot partiële cassatie met verwijzing van de zaak, beperkt tot het wanbedrijf van bendevoorming (feit 3), aangezien de feiten dateren van 2015 en de appelrechters aannamen dat 'minstens tot 2017 onderzoeksdaaden met stuitende werking werden gesteld', dus niet 'tot en met 2017', waardoor er enige onzekerheid bestaat over een stuiting in de loop van 2017 en bijgevolg het al dan niet bereiken van de verjaringstermijn van 5 jaar op moment van het bestreden arrest van 3 februari 2022.

2. Overeenkomstig artikel 8.1 Uitleveringsovereenkomst wordt geen uitlevering toegestaan indien, volgens de wetgeving van de verzoekende partij, verjaring van de strafvordering is ingetreden; op grond van de artikelen 15 tot 18 van het Marokkaanse Strafwetboek zijn de vrijheidsbenemende criminele hoofdstraffen levenslange opsluiting of opsluiting van vijf tot dertig jaren, de vrijheidsbenemende correctionele hoofdstraffen gevangenisstraf van in de regel een maand tot vijf jaren en de vrijheidsbenemende politiehooftstraffen detentie van minder dan een maand; op grond van artikel 5 van het Marokkaanse Wetboek van Strafvordering bedraagt de verjaring van de strafvordering vijftien jaren voor misdaden, vier jaren voor wanbedrijven en een jaar voor overtredingen, telkens vanaf de datum van het plegen van het feit; de artikelen 293 en 294, eerste lid, van het Marokkaanse Strafwetboek bestraffen met opsluiting van vijf tot tien jaar iedere persoon die deel uitmaakt van een vereniging van misdadigers; geen enkele vrijheidsbenemende hoofdstraf die dat wetboek bepaalt onder hoofdstuk 5, afdeling 1, artikelen 293 tot 299 (Vereniging van misdadigers en hulp aan misdadigers) is een politiestraf; bijgevolg kan de verjaringstermijn voor overtredingen naar Marokkaans recht daarop evenmin van toepassing zijn (1). (1) Het OM had geconcludeerd dat het tweede onderdeel geen antwoord behoeft, wat betreft de verjaring naar Marokkaans recht voor het wanbedrijf van feit 3 (bendevoorming), omdat het niet tot een ruimere cassatie kan leiden, gelet op het probleem van verjaring naar Belgisch recht (eerste onderdeel).

Hof van Cassatie 17 mei 2022 (P.22.0623.N), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.15>

Trefwoorden: 1. Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging - Verzoek tot heropening der debatten - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Verwerping – Gevolg

2. Europees aanhoudingsbevel - Tenuitvoerlegging - Onderzoeksgerecht - Betwisting in het land van de uitvaardigende rechterlijke autoriteit - Gevolg

Samenvatting: 1. De rechter oordeelt in strafzaken in beginsel onaantastbaar over een door een partij ingediend verzoek tot heropening van het debat (1); de loutere omstandigheid dat het onderzoeksgerecht bij de beoordeling van de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel een na het sluiten van het debat neergelegd verzoekschrift tot heropening van het debat verwerpt, houdt dan ook geen miskenning in van het recht van verdediging, noch van de verplichting van dat onderzoeksgerecht om de beslissing over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel met redenen te omkleden. (1) Zie Cass. 13 april 2005, AR P.05.0263.F ECLI:BE:CASS:2005:ARR.20050413.5, AC 2005, nr. 221.

2. Noch artikel 17, § 4, eerste lid, Wet Europees Aanhoudingsbevel dat bepaalt dat de kamer van inbeschuldigingstelling die moet oordelen over de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel, de verificaties verricht omschreven in artikel 16, § 1, tweede lid, van die wet, waarbij onder meer wordt nagegaan of de weigeringsgrond van artikel 6, 1°, van diezelfde wet moet worden toegepast, noch enige andere bepaling verplichten de kamer van inbeschuldigingstelling om het resultaat af te wachten van een in het land van de uitvaardigende rechterlijke autoriteit gevoerde betwisting of om het debat daarom te heropenen (1). (1) Cass. 6 september 2011, AR P.11.1526.N ECLI:BE:CASS:2011:ARR.20110906.7, AC 2011, nr. 453.

Hof van Cassatie 17 mei 2022 (P.22.0609.N), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220517.2N.14>

Trefwoorden: 1. Voorlopige hechtenis - Handhaving - Verplichting tot geïndividualiseerde motivering - Betrokkenheid bij eenzelfde criminele organisatie - Gezamenlijk plegen van diefstallen - Ernstige aanwijzingen van schuld - Volstreekte noodzakelijkheid van de handhaving - Redenen - Wijze

2. Voorlopige hechtenis – Handhaving - Volstreekte noodzakelijkheid van de handhaving - Maatschappelijk onrust bij invrijheidstelling - Redenen

Samenvatting: 1. Uit de verplichting voor de onderzoeksgerechten om de handhaving van de voorlopige hechtenis op een geïndividualiseerde wijze te motiveren, kan niet worden afgeleid dat, wanneer de in verdenkinggestelde samen met andere in verdenkinggestelden in hetzelfde gerechtelijk onderzoek wordt verdacht van betrokkenheid bij eenzelfde criminele organisatie en van het gezamenlijk plegen van diefstallen met verzwarende omstandigheden, de ernstige aanwijzingen van schuld aan die misdrijven het voorwerp moeten uitmaken van een verschillende opgave van redenen voor elke afzonderlijke in verdenkinggestelde; zo ook verzetten noch artikel 5.3. EVRM en de artikelen 16, § 1, 21, § 4 en § 5, 22 zesde en zevende lid, 23 en 30 Voorlopige hechteniswet, noch enige andere

bepaling of algemeen rechtsbeginsel, zich ertegen dat de volstreckte noodzakelijkheid van de handhaving van de voorlopige hechtenis voor de openbare veiligheid en in voorkomend geval het gevaar voor recidive, collusie en onttrekking op identieke wijze worden omschreven, aangezien in het licht van de omstandigheden en de stand van het gerechtelijk onderzoek, die noodzakelijkheid en die gevaren bij alle in verdenking gestelden op gelijke wijze aanwezig kunnen zijn (1). (1) Zie Cass. 13 april 2021, AR P.21.0482.N ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210413.2N.17, AC 2021, nr. 267.

2. Wanneer het onderzoeksgerecht vaststelt dat de misdrijven waarvan de in verdenking gestelde wordt verdacht, getuigen van een uiterst gevaarlijke geestesgesteldheid waartegen de maatschappij moet worden beschermd en dat het gewelddadige optreden dat met die misdrijven gepaard ging een algemeen gevoel van ongerustheid in de maatschappij aanwakkert, oordeelt het niet onwettig wanneer het bij de beoordeling van de volstreckte noodzakelijkheid voor de openbare veiligheid als criterium voor de handhaving van de voorlopige hechtenis ook wijst op de maatschappelijke onrust die de invrijheidstelling van de in verdenking gestelde zou veroorzaken (1). (1) Zie BEERNAERT, M.-A., BOSLY, H.D. en VANDERMEERSCH, D., *Droit de la procédure pénale*, I, 9e druk, Brugge, Die Keure, 2021, 1076.

Hof van Cassatie 25 januari 2023 (P.23.0086.F), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230125.2F.11/NL>

Trefwoorden: Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Voorlopige hechtenis - Kamer van inbeschuldigingstelling - Handhaving – Collegiale beslissing waarvoor geen eenstemmigheid is vereist - Geen handtekening van een van de rechters - (Geen) invloed op de geldigheid van de beslissing

Samenvatting: Wanneer het bestaan van de beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling tot handhaving van de voorlopige hechtenis vaststaat en die beslissing niet met eenparigheid van stemmen gewezen dient te worden, kan het ontbreken van de handtekening van een lid van het hof van beroep niet leiden tot de nietigheid van het arrest (1). (1) Zie Cass. 13 september 1994, AR P.92.6877.N, AC 1994, nr. 374 (regeling van de rechtspleging); Cass. 17 augustus 1992, AR 6883, AC 1991-92, nr. 581; Cass. 4 oktober 1976, AC 1977, p. 138 (vonnis van de correctionele rechtbank in hoger beroep); zie M. FRANCHIMONT, A. JACOBS en A. MASSET, *Manuel de procédure pénale*, Larcier, 4de uitg., Brussel, 2012, p. 813, nr. 37. Wanneer, daarentegen, “een vonnis, dat gewezen is door een collegiale kamer van de rechtbank van eerste aanleg, enkel is ondertekend door de voorzitter en de griffier, zonder dat de onmogelijkheid waarin twee van de rechters zouden hebben verkeerd om het vonnis te ondertekenen verantwoord is overeenkomstig artikel 785 van het Gerechtelijk Wetboek, heeft het ontbreken van de handtekening van die twee rechters de nietigheid van dat vonnis tot gevolg” (Cass. 5 februari 2010, AR C.09.0377.F, AC 2010, nr. 85, met concl. OM op datum in Pas.; zie M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D.VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, La Chartre, Brugge, 9de uitg., 2021, dl. II, p. 1524 en noot 1217).

Hof van Cassatie 25 januari 2023 (P.22.1346.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230125.2F.2/NL>

Trefwoorden: Herstel in eer en rechten - Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorwaarden - Vrijstelling - Draagwijdte - (Wel) nakoming van de burgerlijke verplichtingen bedoeld in artikel 623, eerste lid, Wetboek van Strafvordering - (Geen) tenuitvoerlegging van de vrijheidsstraffen en geldstraffen bedoeld in artikel 522 van dat wetboek

Samenvatting: Zowel uit de bewoordingen van artikel 623 Wetboek van Strafvordering als uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 7 april 1964 betreffende de uitwissing van veroordelingen en het eerherstel in strafzaken (1) volgt dat de voorwaarden waarvan de kamer van inbeschuldigingstelling de veroordeelde kan vrijstellen wanneer hij aantoont dat hij in de onmogelijkheid verkeerde om aan zijn verplichtingen te voldoen, die zijn welke betrekking hebben op de nakoming van de in het eerste lid van dat artikel bedoelde burgerlijke verplichtingen; hieruit volgt niet dat die versoepeling ook geldt voor de voorwaarde betreffende de uitvoering van de in artikel 622 bedoelde vrijheidsstraffen en geldstraffen (2). (1) Zie memorie van toelichting en verslag, Parl. St. Senaat, zitt.1962-1963, nr. 38, p. 4-5, en nr. 186, p. 4-5. (2) Zie Cass. 6 oktober 2021, AR P.21.0770.F, AC 2021, nr. 624, ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211006.2F.7 met concl. OM op datum IN PAS.; concl. van advocaat-generaal Vandermeersch vóór Cass. 8 december 2010, AR P.10.1067.F, Pas. 2010, nr. 717; F. KUTY, Principes généraux du droit pénal belge, Tome IV: la peine, Brussel, Larcier, 2017, p. 1147-1148.

Hof van Cassatie 25 januari 2023 (P.22.0401.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230125.2F.1>

Trefwoorden: Laster jegens een openbaar ambtenaar of een agent van het openbaar gezag – Decreet van 20 juli 1831 op de drukpers – Verjaringstermijn van drie maanden – Ratio legis – Toepassing op de openbaar ambtenaar in dienst van een internationale organisatie, zoals een Europees commissaris

Samenvatting: De artikelen 4 en 12 van het decreet van 20 juli 1831 op de drukpers maken geen onderscheid al naargelang de persoon die het slachtoffer van laster of beledigingen beweert te zijn een Belgisch openbaar ambtenaar dan wel een ambtenaar in dienst van een internationale organisatie is, zoals een Europees commissaris; bovendien behoudt het door de opstellers van het decreet nagestreefde doel zijn relevantie, ongeacht de categorie waartoe de belasterde of beledigde openbaar ambtenaar behoort (1). (1) Zie concl. “in hoofdzaak” OM.

Hof van Cassatie 22 maart 2023 (P.23.0385.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230322.2F.18/NL>

Trefwoorden: 1. Voorlopige hechtenis – Handhaving - Hechtenis onder elektronisch toezicht - Toekenning - Toepassingsvoorwaarden - Beoordeling door het onderzoeksgerecht

2. Voorlopige hechtenis – Handhaving - Hechtenis onder elektronisch toezicht - Weigering - Motivering

Samenvatting: 1. Geen enkele wettelijke bepaling preciseert de toepassingsvoorwaarden van de hechtenis onder elektronisch toezicht; de onderzoeksgerechten beoordelen op onaantastbare wijze in feite de wenselijkheid om deze wijze van uitvoering van de voorlopige hechtenis toe te kennen of te weigeren op grond van alle omstandigheden eigen aan de zaak en aan de persoonlijkheid van de in verdenking gestelde, zoals deze zich op het ogenblik van hun beslissing voordoen (1). (1) Cass. 4 januari 2023, AR P.22.1746.F ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230104.2F.18, AC 2023, nr. 7.

2. De omstandigheden die, in het licht van de vereisten van de openbare veiligheid, de handhaving van de voorlopige hechtenis in de gevangenis strikt noodzakelijk maken, kunnen ook van die aard zijn dat zij de toekenning van het elektronisch toezicht uitsluiten; het onderzoeksgerecht hoeft niet specifiek te motiveren waarom die omstandigheden een hindernis vormen voor de tenuitvoerlegging van de voorlopige hechtenis onder elektronisch toezicht (1). (1) Cass. 4 januari 2023, AR P.22.1746.F ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230104.2F.18, AC 2023, nr. 7.

Hof van Cassatie 22 maart 2023 (P.23.0222.F), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230322.2F.14/NL>

Trefwoorden: 1. Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Titel van vrijheidsberoving - Actieve titel - Begrip

2. Recht op vergoeding wegens onrechtmatige vrijheidsberoving - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht – Voorwerp

3. Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Voorwerp - Titel van vrijheidsberoving - Actieve titel - Opeenvolgende titels - Nieuwe autonome titel - Invloed

4. Onthaalrichtlijn - Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Artikel 9.3 Onthaalrichtlijn - Draagwijdte

5. Vreemdelingen - Vasthoudingsmaatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Kamer van inbeschuldigingstelling -

Opeenvolgende titels - Nieuwe autonome titel - Invloed - (Geen) hoger beroep zonder bestaansreden

Samenvatting: 1. Artikel 71 Vreemdelingenwet verleent de raadkamer en de kamer van inbeschuldigingstelling de bevoegdheid om kennis te nemen van het beroep van een vreemdeling tegen de jegens hem genomen maatregel van vrijheidsberoving; het in die wet bepaalde rechterlijk toezicht betreft de actieve titel, namelijk de oorspronkelijke titel die nog steeds van kracht is op het tijdstip waarop het onderzoeksgerecht de wettigheid ervan nagaat, maar ook de nieuwe titel, die in de plaats is gesteld van de eerdere titel, en op grond waarvan de vreemdeling van zijn vrijheid blijft beroofd (1). (1) Cass. 17 januari 2023, AR P.22.1444.F ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230117.2F.1, AC 2023, nr. 50 met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1, AC 2022, nr. 830, met concl. OM op datum in Pas.

2. Aangezien krachtens artikel 5.4 EVRM de sanctie van de onrechtmatigheid bestaat in een vrijlating die op korte termijn moet plaatsvinden, moet hieruit worden begrepen dat die bepaling slaat op het beroep van de vreemdeling die op het tijdstip waarop het onderzoeksgerecht over zijn beroep uitspraak moet doen, nog steeds wordt vastgehouden; zo valt de door het EVRM vereiste korte termijn samen met het tijdvak van de vrijheidsberoving: wat artikel 5.4 verbiedt is de onmogelijkheid voor de vreemdeling om, terwijl hij administratief wordt vastgehouden, de titels krachtens welke hij wordt vastgehouden te laten toetsen (1). (1) Cass. 17 januari 2023, AR P.22.1444.F ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230117.2F.1, AC 2023, nr. 50 met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1, AC 2022, nr. 830, met concl. OM op datum in Pas.

3. Artikel 5.4 EVRM wordt geschonden wanneer tegen een vreemdeling opeenvolgend verschillende beslissingen tot vrijheidsberoving werden genomen, zonder dat het rechterlijk toezicht met een eindbeslissing kon worden afgesloten omdat er tijdens de procedure van toezicht op de vigerende titel van vrijheidsberoving een nieuwe autonome titel werd uitgevaardigd die de voorgaande titel heeft vervangen (1). (1) Cass. 17 januari 2023, AR P.22.1444.F ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230117.2F.1, AC 2023, nr. 50 met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1, AC 2022, nr. 830, met concl. OM op datum in Pas.

4. Het noodzakelijk verband tussen het vereiste toezicht “op korte termijn” op de rechtmatigheid van een vrijheidsberoving en het bestaan van een actieve titel voor de te toetsen vrijheidsberoving blijkt met name uit artikel 9.3 Onthaalrichtlijn; krachtens die bepaling moeten de lidstaten ervoor zorgen dat de inbewaringstelling door een rechter met spoed wordt getoetst, zo spoedig mogelijk bij aanvang van de vrijheidsberoving, of moeten ze de vreemdeling het recht toekennen om met hetzelfde doel een procedure in te leiden en artikel 9.3 voegt hieraan toe dat de vreemdeling onmiddellijk wordt vrijgelaten indien die toetsing, die op korte termijn moet plaatsvinden, leidt tot een vaststelling van onrechtmatigheid van de vasthouding (1). (1) Cass. 17 januari 2023, AR P.22.1444.F ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230117.2F.1, AC 2023, nr. 50 met concl. OM op datum in Pas.; Cass. 15 december 2022, AR P.22.1327.F ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20221215.2F.1, AC 2022, nr. 830, met concl. OM op datum in Pas.

5. Wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling oordeelt dat het beroep tegen de beslissing tot vrijheidsberoving geen bestaansreden meer heeft, omdat er een nieuwe autonome titel werd uitgevaardigd, ontzegt ze de verzoeker het recht om op korte termijn de wettigheid te laten toetsen van de titels waarop zijn vasthouding is gegrond, terwijl die vasthouding voortduurt.

Hof van Cassatie 22 maart 2023 (P.23.0377.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230322.2F.17/NL>

Trefwoorden: Vermoeden van onschuld - Onderzoeksgerechten - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Motivering - Miskenning van het vermoeden van onschuld - Draagwijdte

Samenvatting: Wanneer het arrest, met overname van de redenen van de vordering van het openbaar ministerie, erop wijst “dat, wegens de onbeschaamdheid en de vastberadenheid waarmee de inverdenkinggestelde heeft gehandeld, het manifeste geweld zoals blijkt uit het aantal slagen die op uiterst kwetsbare plekken van het lichaam van het slachtoffer werden toegebracht, de futiliteit van de aangevoerde voorwendsels en de hieruit voortvloeiende fatale gevolgen, de feiten waarvan hij ernstig wordt verdacht deze te hebben gepleegd, van een gedrag en een ingesteldheid getuigen die gekenmerkt worden door een diepe minachting voor de fysieke en psychische integriteit van anderen en de openbare veiligheid ernstig in gevaar hebben gebracht”, miskennen de appelrechters het algemeen rechtsbeginsel van het vermoeden van onschuld, aangezien die vermeldingen niet enkel een vermoeden of ernstige aanwijzingen van schuld beschrijven maar stellen dat de inverdenkinggestelde schuldig is wegens de aard of de ernst van de gepleegde daden.

Hof van Cassatie 29 maart 2023 (P.23.0425.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230329.2F.18>

Trefwoorden: Voorlopige hechtenis - Eerste toezicht - Onderzoek van de wettigheid van het aanhoudingsbevel - Geen opgave van de identiteit van de inverdenkinggestelde - Verbetering

Samenvatting: Geen enkele wettelijke bepaling voorziet in de vrijlating van de verdachte wanneer zijn identiteit onjuist, onvolledig (1) of helemaal niet in het aanhoudingsbevel werd vermeld; het onderzoeksgerecht dat bij het eerste toezicht op de voorlopige hechtenis de wettigheid van het aanhoudingsbevel moet onderzoeken, moet met name in geval van betwisting nagaan of de identiteit van de verdachte correct werd vermeld en kan, naar aanleiding hiervan, de foutieve of onvolledige identiteitsgegevens verbeteren (2). (1) Zie Cass. 27 mei 2020, AR P.20.0522.F, AC 2020, nr. 327; Cass. 4 maart 2014, AR P.14.0335.N, AC 2014, nr. 175 [§ 3 en § 4]. (2) Zie concl. OM “in substantie”.

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230329.2F.19/NL>

Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Handhaving - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet in afwezigheid van de inverdenkinggestelde en van zijn advocaat - Geen vermelding van het al dan niet naleven van de wettelijke verplichting om de raadsman van de inverdenkinggestelde op de hoogte te brengen of van de omstandigheden die het gebrek aan een dergelijke kennisgeving zouden verantwoorden - Invloed

Samenvatting: Het verzuim van de griffier om het bericht te verzenden naar de raadsman van de inverdenkinggestelde, krachtens artikel 30, § 2, vijfde lid, Voorlopige Hechteniswet, kan enkel tot nietigheid van de rechtspleging leiden indien hierdoor het recht van verdediging wordt miskend; bij afwezigheid van enige vermelding in het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling over de vraag of de wettelijke verplichting om de raadsman van de eiser op de hoogte te brengen van de rechtsdagbepaling al dan niet is nageleefd of over de omstandigheden die het gebrek aan een dergelijke kennisgeving zouden verantwoorden, is het Hof niet in staat na te gaan of de appelrechters wettig uitspraak hebben gedaan in afwezigheid van de inverdenkinggestelde (1). (1) Het OM heeft erop gewezen dat de beroepen beschikking waarop het Hof vermag acht te slaan, geen advocaat vermeldt en verduidelijkt dat “de inverdenkinggestelde zichzelf verdedigt”. Het heeft hieruit afgeleid dat het middel, dat niet preciseert naar welke advocaat de griffie een bericht van rechtsdagbepaling had moeten verzenden en uit welk stuk de identiteit van die advocaat zou blijken, niet ontvankelijk was wegens onnauwkeurigheid en dat het cassatieberoep bijgevolg moest worden verworpen. Men kan erop wijzen dat de laattijdige toezending, of zelfs het verzuim van toezending van het vereiste bericht, enkel tot nietigheid van de rechtspleging kan leiden indien hierdoor het recht van verdediging wordt miskend. Er kan geen sprake zijn van miskenning van het recht van verdediging van de inverdenkinggestelde wanneer zijn raadsman en hijzelf op de rechtszitting zijn verschenen en hen de mogelijkheid werd geboden te vragen dat de zaak zou worden uitgesteld binnen de bij artikel 30, § 3, tweede lid, bepaalde termijn van vijftien dagen (Cass. 16 maart 2011, AR P.11.0441.F, AC 2011, nr. 204) of nog “wanneer hem de bijstand van een raadsman werd ontzegd nu deze niet van de terechtzitting op de hoogte werd gebracht, maar de verdachte door de appelrechters in zijn verweermiddelen is gehoord en niet blijkt dat hij heeft aangevoerd dat zijn recht van verdediging is miskend” (Cass. 2 april 1996, AR P.96.0398.N, AC 1996, nr. 110).

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20241015.2N.21>

Trefwoorden: Gerechtelijk onderzoek – Ontslag van onderzoek met het oog op voeging – Geen rechtsmiddel

Samenvatting: Een raadkamerbeschikking die beslist tot ontslag van onderzoek van de onderzoeksrechter om het onderzoek mee te delen aan het openbaar ministerie teneinde

dit aanhangig te maken bij de onderzoeksrechter van een ander arrondissement en zonder dat de territoriale onbevoegdheid van de eerste onderzoeksrechter wordt vastgesteld, is een louter administratieve ordemaatregel aangezien met een dergelijke beslissing de raadkamer zich niet uitspreekt over de bevoegdheid van de onderzoeksrechter bij wie het openbaar ministerie het onderzoek zal aanhangig maken of van het onderzoeksgerecht dat vervolgens zal moeten oordelen en de omstandigheid dat de betrokken in verdenking gestelde betwist dat er samenhang is of dat de raadkamer die beslist tot ontslag van onderzoek van de onderzoeksrechter niet nagaat of de onderzoeksrechter bij wie het openbaar ministerie na ontslag van onderzoek de zaak aanhangig maakt of het betrokken onderzoeksgerecht territoriaal bevoegd zijn, doet daaraan geen afbreuk; de beslissing van ontslag van onderzoek van de onderzoeksrechter tast de rechten van de in verdenking gestelde niet aan aangezien hij na het opnieuw aanhangig maken van de zaak bij de onderzoeksrechter van het andere arrondissement en vervolgens voor het betrokken onderzoeksgerecht alsnog elk door hem gewenst verweer kan aanvoeren, zodat tegen de beslissing van ontslag van onderzoek dan ook in die omstandigheden voor de in verdenking gestelde geen rechtsmiddel openstaat (1). (1) Cass. 30 januari 2018, AR P.17.1146.N ECLI:BE:CASS:2018:ARR.20180130.5, AC 2018, nr. 66.

Het arrest waarbij de kamer van inbeschuldigingstelling het hoger beroep van een in verdenking gestelde tegen een raadkamerbeschikking die beslist tot ontslag van onderzoek van de onderzoeksrechter onontvankelijk verklaart is geen eindarrest in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en evenmin een beslissing inzake bevoegdheid in de zin van artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering, zodat het cassatieberoep van de in verdenking gestelde tegen dit arrest wegens voorbarigheid niet onontvankelijk is (1). (1) Cass. 17 juni 1998, AR P.98.0576.N, AC 1998, nr. 322; Cass. 8 oktober 1997, AR P.97.1216.F ECLI:BE:CASS:1997:ARR.19971008.10, AC 1997, nr. 382; Cass. 3 februari 1988, AR 6448, AC 1987-1988, nr. 334.

Hof van Cassatie 7 januari 2025 (P.24.1783.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250107.2N.19>

Trefwoorden: Europees aanhoudingsbevel – Wet Europees Aanhoudingsbevel – Europees aanhoudingsbevel gericht aan België – EAB met het oog op strafuitvoering – Tenuitvoerlegging door het onderzoeksgerecht – Voorwaarden – Afschrift van de veroordelende rechterlijke beslissingen waarop het EAB is gesteund – Draagwijdte – Gevolg

Samenvatting: Uit de artikelen 2, § 4, 3°, 5° en 6°, en 4, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel en het algemeen rechtsbeginsel houdende eerbiediging van het recht van verdediging volgt niet dat het onderzoeksgerecht slechts de tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel met het oog op strafuitvoering kan bevelen indien dit gerecht en de persoon om wiens overlevering wordt gevraagd de beschikking hebben over een afschrift van de veroordelende rechterlijke beslissingen op grond waarvan het Europees aanhoudingsbevel is uitgevaardigd; het volstaat dat het uitgevaardigde Europees aanhoudingsbevel, desgevallend aangevuld met door de uitvaardigende staat bijkomend verstrekte informatie, de gegevens bevat die het onderzoeksgerecht moeten toelaten zich uit te spreken over de tenuitvoerlegging van het Europees aanhoudingsbevel.

Hof van Cassatie 19 februari 2025 (P.25.0237.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250219.2F.11>

Trefwoorden: Rechtsmiddelen – Hoger beroep – Verklaring door gedetineerde (wet 25 juli 1893) – Vereiste van verklaring – Begrip verklaring

Samenvatting: Een verklaring die door de gedetineerde wordt verstuurd op een communicatieplatform tussen gedetineerden en de gevangenisadministratie is geen verklaring van hoger beroep. Een dergelijke mededeling heeft geen ander gevolg dan de gevangenisgriffie in staat te stellen de gedetineerde te laten verschijnen voor het afleggen van zijn verklaring zodra de gevangenisgriffie open is.

Met noot: VAN VOLSEM, F., “Het instellen van een rechtsmiddel door een gedetineerde met het afleggen van een verklaring aan de directeur van de instelling waar hij is opgesloten of aan zijn gemachtigde”, NC 2025, afl. 4, 223-233.

Hof van Cassatie 12 augustus 2025 (P.25.1147.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250812.VAK.6/NL>

Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Hoger beroep – Termijn van uitspraak – Schorsing – Uitstel

Samenvatting: De termijn van uitspraak binnen de vijftien dagen na instelling van het hoger beroep, zoals bepaald in artikel 30, § 3, tweede lid, Voorlopige Hechteniswet, wordt tijdens de duur van een uitstel geschorst indien het wordt verleend op verzoek van de verdachte of zijn raadsman; voor de toepassing van deze bepaling wordt een zaak die in voortzetting wordt gesteld op een latere datum, aanzien als een zaak waarvan de behandeling wordt uitgesteld.

Hof van Cassatie 26 augustus 2025 (P.25.1182.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250826.VAK.3/NL>

Trefwoorden: 1. Voorlopige hechtenis – Vertaling – Schriftelijke of mondelinge vertaling van de relevante passages van het bevel tot aanhouding - Laattijdig – Gevolg

2. Voorlopige hechtenis – Vertaling – Mate van urgentie – Beoordeling – Beoordeling miskenning recht van verdediging

3. Voorlopige hechtenis – Bevel tot aanhouding – Ontbreken van vertaling – Gevolg

4. Voorlopige hechtenis – Handhaving – Onderzoeksgerecht – Korte termijn - Antwoorden op conclusies – Niet tot in de bijzonderheden

Samenvatting: 1. Artikel 16, §6bis Voorlopige Hechteniswet, de artikelen 3 en 6, lid 2, Richtlijn 2010/64 en artikel 5.2 EVRM voorzien niet in een nietigheidssanctie of in een andere sanctie die van rechtswege van toepassing is op de eventuele niet-naleving van de erin vervatte verplichtingen binnen de erin bepaalde termijnen; het feit dat de aangehouden verdachte niet binnen een redelijke termijn een schriftelijke of mondelinge vertaling van de relevante passages van het bevel tot aanhouding heeft ontvangen in een taal die hij verstaat of dat hij in die taal niet op de hoogte is gesteld van de redenen van zijn aanhouding en van alle tegen hem ingebrachte beschuldigingen, kan derhalve enkel aanleiding geven tot zijn invrijheidstelling wanneer het onderzoeksgerecht dat beslist over de handhaving van zijn voorlopige hechtenis vaststelt dat zijn recht van verdediging daardoor onherstelbaar is miskend.

2. De urgentie waarmee die vertaling of informatie aan de verdachte moet worden verstrekt met het oog op de vrijwaring van zijn recht van verdediging, hangt af van de concrete situatie waarin hij zich bevindt; in die zin is een arrestatie met vrijheidsbeneming, gevolgd door een politionele ondervraging over de feiten die aan de arrestatie ten grondslag liggen, niet te vergelijken met een door de onderzoeksrechter afgeleverd bevel tot aanhouding, dat zijn geldingskracht behoudt tot een andersluidende beslissing van de onderzoeksrechter of een onderzoeksgerecht; aldus levert het enkele feit dat een verdachte die vertaling of informatie niet onverwijld na het afleveren van het bevel tot aanhouding heeft ontvangen, ook al is hij ingevolge overmacht nog niet eerder kunnen worden ondervraagd, nog geen onherstelbare miskenning van zijn recht van verdediging op; het onderzoeksgerecht dat beslist over de voorlopige hechtenis van de verdachte, oordeelt onaantastbaar op grond van alle regelmatig aan tegenspraak onderworpen gegevens of tot de invrijheidstelling van de betrokkene moet worden beslist wegens de onherstelbare miskenning van zijn recht van verdediging.

3. Noch artikel 18, § 1, Voorlopige Hechteniswet, noch enige andere wets- of verdragsbepaling vereist dat de betekening van een bevel tot aanhouding aan een verdachte die de taal van de rechtspleging niet begrijpt, moet gepaard gaan met een vertaling van de essentiële passages van dat bevel in een taal die de betrokkene begrijpt of met een kennisgeving in die taal van de redenen van zijn aanhouding en van alle tegen hem ingebrachte beschuldigingen; het enkele feit dat de onderzoeksrechter ingevolge overmacht de verdachte niet kon verhoren voorafgaand aan de aflevering van het bevel tot aanhouding, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Cass. 28 januari 1992, AR 4918, AC 1991-92, nr. 277.

4. Uit de artikelen 23, 4° en 30, § 3, laatste lid, Voorlopige Hechteniswet volgt dat het onderzoeksgerecht dat beslist over de handhaving van de voorlopige hechtenis, moet antwoorden op de conclusies van de partijen; rekening houdend met de korte termijn waarbinnen het onderzoeksgerecht moet beslissen, moet dit echter niet tot in de bijzonderheden antwoorden op die conclusies (1). (1) Cass. 13 mei 2025, AR P.25.0673.N ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250513.2N.25, AC 2025, nr. 375.

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250902.2N.21/NL>

Trefwoorden: Uitlevering – Voorlopige hechtenis – Beoordeling – Belgische rechtscolleges – Rechtsmacht – Beoordeling eventuele onregelmatigheden die zouden zijn begaan door de autoriteiten van een derde staat bij de overdracht van beklaagde

Samenvatting: Uit de feitelijke vaststellingen door het arrest blijkt dat tegen de eiser door de onderzoeksrechter een aanhoudingsbevel bij verstek was uitgevaardigd, dat hij internationaal werd geseind, dat hij in de VAE werd aangehouden en er voor de bevoegde autoriteit gebracht en dat die de Belgische autoriteit heeft verzocht om een veiligheidsmissie naar de VAE te sturen met het oog op overdracht. Daaruit volgt dat:

- op het ogenblik dat de eiser door de autoriteiten van de VAE onder de hoede werd geplaatst van twee Belgische politieambtenaren er tegen hem wel degelijk een vrijheidsberovende titel bestond, namelijk het door de onderzoeksrechter uitgevaardigde bevel tot aanhouding bij verstek;
- dit onder de hoede van twee Belgische politieambtenaren stellen van de eiser door de autoriteiten van de VAE wel degelijk gebeurde in het kader van zijn overdracht door de VAE aan België, ook al blijkt niet dat, behoudens wat betreft een internationale seining, België formeel een uitleveringsverzoek heeft geformuleerd.

De Belgische rechtscolleges die moeten oordelen over de voorlopige hechtenis hebben geen rechtsmacht om zich uit te spreken over eventuele onregelmatigheden die zouden zijn begaan door de autoriteiten van een derde staat bij de overdracht van een persoon aan België tegen wie een aanhoudingsbevel bij verstek was uitgevaardigd en die internationaal werd geseind. Zij hebben evenmin rechtsmacht om zich uit te spreken over de eventuele onregelmatigheid van de vrijheidsberoving tussen het tijdstip waarop de autoriteiten van de overdragende staat de betrokkene ter beschikking hebben gesteld van Belgische politieambtenaren en de aankomst van de betrokkene op het Belgisch grondgebied. Dat tijdsverloop moet worden beschouwd als de noodzakelijke voortzetting en uitvoering van de beslissing van de derde staat tot overdracht.

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250902.2N.22/NL>

Trefwoorden: Voorlopige hechtenis – Handhaving – KI – Overname van redenen van vordering OM – Vordering OM inzake regeling rechtspleging – Geen rekening mee gehouden

Samenvatting: Uit het enkele feit dat de kamer van inbeschuldigingstelling door overname van de redenen van de vordering van het openbaar ministerie strekkende tot handhaving van de voorlopige hechtenis oordeelt dat er ernstige aanwijzingen van schuld bestaan tegen een in verdenking gestelde voor de feiten waarvoor een bevel tot aanhouding is verleend en dat die feiten zouden betrekking hebben op minstens vier containertransporten, terwijl het openbaar ministerie in de vordering tot regeling van de rechtspleging die dateert van vóór

de vordering tot handhaving van de voorlopige hechtenis slechts de verwijzing vraagt van de inverdenkinggestelde voor feiten die betrekking hebben op twee containertransporten, kan geen schending van artikel 22 Voorlopige Hechteniswet of een miskennen van de motiveringsplicht worden afgeleid. De kamer van inbeschuldigingstelling is bij de beoordeling van de handhaving van de voorlopige hechtenis niet gebonden door de vordering van het openbaar ministerie tot regeling van de rechtspleging, ook al dateert die van vóór de vordering tot handhaving van de voorlopige hechtenis. Behoudens bij daartoe strekkende conclusie moet de kamer van inbeschuldigingstelling in haar beslissing niet laten blijken dat zij dit gegeven bij haar beoordeling heeft betrokken.

Hof van Cassatie 2 september 2025 (P.25.1195.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250902.2N.19/NL>

Trefwoorden: Onderzoeksgerecht - Voorlopige hechtenis - Handhaving – Regelmatigheid verkrijging elementen die de ernstige aanwijzingen van schuld uitmaken – Prima facie controle – Inverdenkinggestelde moet zijn aanvoering aannemelijk maken – Toegang tot alle stukken van ander gerechtelijk dossier waaruit de elementen die de ernstige aanwijzingen van schuld uitmaken, komen

Samenvatting: De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens is geen wet in de zin van artikel 608 Gerechtelijk Wetboek.

Artikel 6 EVRM is in de regel niet van toepassing op de onderzoeksgerechten die moeten oordelen over de handhaving van de voorlopige hechtenis.

Volgens artikel 21, § 4, Voorlopige Hechteniswet gaat de raadkamer in het kader van de beoordeling van de eerste handhaving van de voorlopige hechtenis na of het bevel tot aanhouding regelmatig is. Die verplichting rust overeenkomstig artikel 30, § 4, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet ook op de kamer van inbeschuldigingstelling die in hoger beroep uitspraak doet.

Uit die bepaling volgt niet dat het onderzoeksgerecht op eigen initiatief en uitdrukkelijk moet vaststellen dat de elementen die de ernstige aanwijzingen van schuld uitmaken waarop het bevel tot aanhouding is gegrond, regelmatig zijn verkregen.

Indien de inverdenkinggestelde aanvoert dat de elementen die de ernstige aanwijzingen van schuld uitmaken waarop het bevel tot aanhouding is gegrond, onregelmatig zijn verkregen, dient het onderzoeksgerecht, dat geen uitspraak doet bij toepassing van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering, die aanvoering prima facie te onderzoeken.

Het komt in het kader van die beoordeling de inverdenkinggestelde toe zijn aanvoering enigszins aannemelijk te maken.

Het recht van verdediging van de inverdenkinggestelde vereist niet dat op het ogenblik dat het onderzoeksgerecht de regelmatigheid van een bevel tot aanhouding moet beoordelen dat is gesteund op elementen die voortspruiten uit gegevens afkomstig uit een ander gerechtelijk onderzoek, die inverdenkinggestelde toegang moet hebben tot alle stukken van dat ander gerechtelijk onderzoek, louter en alleen omdat de verkrijging van die gegevens potentieel onregelmatig is en hij de regelmatigheid ervan moet kunnen nazien en desgevallend betwisten.

De prima facie-controle waartoe het onderzoeksgerecht in het kader van de handhavingprocedure van de voorlopige hechtenis gehouden is, kan gebeuren op basis van de uit het andere gerechtelijk onderzoek gevoegde stukken. Bij de keuze van de gevoegde stukken wordt de loyaliteit van het openbaar ministerie en de politieambtenaren vermoed.

Hof van Cassatie 9 september 2025 (P.25.0643.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250909.2N.14>

Trefwoorden: Herstel in eer en rechten – Proeftijd – Start proeftijd

Samenvatting: Artikel 780, eerste lid, 3°, Gerechtelijk Wetboek is niet van toepassing op de kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet over een verzoek tot herstel in eer en rechten.

De kamer van inbeschuldigingstelling dient enkel te antwoorden op verweren die zijn ontwikkeld in een regelmatig voor haar genomen conclusie, dit wil zeggen in een conclusie waarvan is vastgesteld dat ze werd ingediend op de rechtszitting. Op een ter griffie ingediende conclusie moet niet worden geantwoord.

Artikel 624, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat het herstel in eer en rechten afhankelijk is van een proeftijd waarin de verzoeker blijf moet hebben gegeven van verbetering en van goed gedrag. Volgens artikel 625, 1°, Wetboek van Strafvordering loopt de proeftijd, die voortduurt tot de dag waarop het arrest van eerherstel wordt gewezen, vanaf de dag van de voorwaardelijke veroordeling. Volgens artikel 625, 4°, Wetboek van Strafvordering loopt in andere dan de in artikel 625, 1° tot en met 3°, Wetboek van Strafvordering bedoelde gevallen de proeftijd vanaf de uitvoering van de straf. Volgens artikel 626, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bedraagt de minimumduur van de proeftijd drie jaar voor veroordelingen tot politiestraffen of correctionele straffen die een gevangenisstraf van vijf jaar niet te boven gaan.

Hof van Cassatie 9 september 2025 (P.25.1218.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250909.2N.24>

Trefwoorden: Uitlevering – Exequaturbeslissing – Zelfstandig uitvoerbare titel – Persoon van wie de uitlevering gevraagd wordt, is niet aanwezig – Gevolg voor rechten van verdediging – Hoger beroep mogelijk bij KI

Samenvatting: Artikel 5.1.f EVRM bepaalt: “Een ieder heeft recht op vrijheid en veiligheid van zijn persoon. Niemand mag zijn vrijheid worden ontnomen, behalve in de navolgende gevallen en overeenkomstig een wettelijk voorgeschreven procedure: in het geval van rechtmatige arrestatie of detentie van een persoon teneinde hem te beletten op onrechtmatige wijze het land binnen te komen, of van een persoon waartegen een uitwijzings- of uitleveringsprocedure hangende is.”

Artikel 5.4 EVRM bepaalt: “Een ieder, wie door arrestatie of detentie zijn vrijheid is ontnomen, heeft het recht voorziening te vragen bij het gerecht opdat deze spoedig beslist

over de rechtmatigheid van zijn detentie en zijn invrijheidstelling beveelt, indien de detentie onrechtmatig is.”

Overeenkomstig artikel 3, tweede lid, Uitleveringswet 1874 zal de uitlevering onder meer worden toegestaan op overlegging van het bevel tot aanhouding van een bevoegde vreemde overheid, op voorwaarde dat dit bevel uitvoerbaar wordt verklaard door de raadkamer van de rechtbank van eerste aanleg van de plaats waar de vreemdeling in België verblijft of kan worden gevonden.

Op grond van artikel 3, vierde lid, Uitleveringswet 1874 zal de vreemdeling worden opgesloten ter uitvoering van het uitvoerbaar verklaarde bevel tot aanhouding en na behoorlijke betekening ervan, en zal de regering het advies inwinnen van de kamer van inbeschuldigingstelling van het hof van beroep in het rechtsgebied waarvan de vreemdeling werd aangehouden.

Hieruit volgt dat de exequaturbeslissing van de raadkamer een zelfstandige uitvoerbare titel inhoudt op grond waarvan het aan het openbaar ministerie staat de persoon van wie de uitlevering wordt gevraagd, te zoeken en aan te houden. Voor de regelmatigheid van die vrijheidsberoving is geen navolgende beslissing of motivering vanwege het openbaar ministerie vereist.

Het feit dat een persoon van wie de uitlevering wordt gevraagd, niet wordt opgeroepen voor de rechtszitting van de raadkamer die beslist over de uitvoerbaarheid van een bevel tot aanhouding dat te zijnen laste is afgeleverd door een vreemde gerechtelijke autoriteit, heeft niet de onregelmatigheid tot gevolg van zijn op dat uitvoerbaar verklaarde bevel gesteunde vrijheidsberoving. Het recht van verdediging van die persoon is voldoende gewaarborgd door zijn mogelijkheid om tegen de exequaturbeschikking hoger beroep in te stellen bij de kamer van inbeschuldigingstelling, die met volle rechtsmacht en na een procedure op tegenspraak beslist over de vermelde uitvoerbaarheid.

Voor het overige zijn de fundamentele rechten van de betrokkene tijdens zijn vrijheidsberoving die volgt op de exequaturbeschikking en die duurt zolang hij ter beschikking van de uitvoerende macht staat, gewaarborgd door zijn recht om, zolang die beslissing ongedaan kan worden gemaakt, overeenkomstig de artikelen 5.1.f en 5.4 EVRM en in overeenstemming met artikel 5, vierde lid, Uitleveringswet 1874 zijn voorlopige invrijheidstelling te vragen aan de kamer van inbeschuldigingstelling, alsook door zijn recht om, nadat die beslissing definitief is geworden, op grond van artikel 5.1.f en 5.4 EVRM aan de rechter te vragen op korte termijn te beslissen over de wettigheid van zijn gevangenhouding.

De omstandigheid dat de vermelde rechten van de betrokkene niet uitdrukkelijk in de wet zijn bepaald, maar volgen uit de uitlegging die de rechtspraak aan de wet geeft, heeft niet tot gevolg dat artikel 3 Uitleveringswet 1874 artikel 5.1.f EVRM schendt of dat de aanhouding van de betrokkene willekeurig is.

Hof van Cassatie 16 september 2025 (P.25.1198.N), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250916.2N.16>

Trefwoorden: Uitlevering – Exequaturbeslissing – Titel van vrijheidsberoving – Buitenlands aanhoudingsbevel – Controle wettigheid gevangenhouding – Artikel 5, vierde lid, Uitleveringswet 1874 – Verzoek tot voorlopige invrijheidstelling

Samenvatting: Artikel 3, tweede lid, Uitleveringswet 1874 bepaalt dat de uitlevering zal worden toegestaan op overlegging van het bevel tot aanhouding of van iedere andere akte die dezelfde kracht heeft, door de bevoegde vreemde overheid verleend op voorwaarde dat deze akten duidelijk de feiten omschrijven waarvoor ze werden verleend en dat ze uitvoerbaar worden verklaard door de raadkamer van de rechtbank van eerste aanleg van de plaats waar de vreemdeling in België verblijft of kan worden gevonden.

Artikel 5, eerste lid, Uitleveringswet 1874 bepaalt dat de vreemdeling op grond van een van de feiten onder artikel 1 van dezelfde wet vermeld, bij onverwijlde spoed in België voorlopig kan worden aangehouden op vertoon van een bevel tot aanhouding verleend door de onderzoeksrechter bevoegd voor de plaats waar hij verblijft of kan worden aangetroffen, en aanleunend bij een officieel bericht aan de Belgische autoriteiten toegestuurd door de autoriteiten van het land waar de vreemdeling veroordeeld of vervolgd is geweest.

Wanneer het door de buitenlandse overheid uitgevaardigde aanhoudingsbevel overeenkomstig artikel 3, tweede lid, Uitleveringswet 1874 door de raadkamer uitvoerbaar is verklaard en dat uitvoerbaar verklaard bevel is betekend aan de op grond van artikel 5, eerste lid, van die wet voorlopig aangehouden vreemdeling, is die vreemdeling niet meer van zijn vrijheid beroofd krachtens het voorlopig aanhoudingsbevel dat de onderzoeksrechter op die grond heeft uitgevaardigd, maar is hij definitief aangehouden krachtens het buitenlands aanhoudingsbevel dat door de raadkamer uitvoerbaar is verklaard. Vanaf dat ogenblik staat de betrokkene ter beschikking van de uitvoerende macht.

Uit artikel 5.1.f en 5.4 EVRM volgt dat de vreemdeling die is opgesloten om te worden uitgeleverd en die ter beschikking staat van de uitvoerende macht, niettemin het recht heeft om, zolang de exequaturbeslissing nog ongedaan kan worden gemaakt, de rechter te vragen op korte termijn te beslissen over de wettigheid van zijn gevangenhouding. In die zin mag de vreemdeling in overeenstemming met artikel 5, vierde lid, Uitleveringswet 1874 aan het onderzoeksgerecht zijn voorlopige invrijheidstelling vragen in de gevallen waarin een Belg hetzelfde voorrecht geniet en dit onder dezelfde voorwaarden.

De rechter aan wie een definitief aangehouden vreemdeling om zijn voorlopige invrijheidstelling verzoekt, dient de wettigheid van diens gevangenhouding te beoordelen op grond van het door de raadkamer uitvoerbaar verklaarde en aan de verzoeker betekende buitenlandse aanhoudingsbevel. Hij kan die beoordeling niet meer steunen op het voorlopig aanhoudingsbevel dat door de onderzoeksrechter werd uitgevaardigd.

Het arrest dat eisers verzoek tot voorlopige invrijheidstelling afwijst en voor dat oordeel enkel verwijst naar het voorlopig aanhoudingsbevel van de onderzoeksrechter van 3 juli 2025 en bijgevolg naar een niet langer geldende titel van vrijheidsberoving, verantwoordt de beslissing niet naar recht.

C. Andere arresten van het Hof van Cassatie

Hof van Cassatie 14 december 2021 (P.21.1173.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20211214.2N.5>

Trefwoorden: Herziening – Verzoek en verwijzing om advies - Strafzaken - Artikel 443, eerste lid, 3°, Wetboek van Strafvordering - Nieuw gegeven - Draagwijdte

2. Herziening – Verzoek en verwijzing om advies - Strafzaken - Artikel 443, eerste lid, 3°, Wetboek van Strafvordering - Onverenigbaarheid tussen veroordelingen die wegens eenzelfde feit bij onderscheiden vonnissen of arresten tegen verschillende beschuldigen of beklaagden zijn uitgesproken - Draagwijdte

Samenvatting: 1. De loutere omstandigheid dat de veroordeling van een beklaagde wegens een bepaald misdrijf gebaseerd is op een beoordeling van bewijselementen die naar aanleiding van een rechtsmiddel van een wegens datzelfde misdrijf vervolgde medebeklaagde anders worden beoordeeld door de rechter die over dat rechtsmiddel moet oordelen, levert geen gegeven op zoals bedoeld in artikel 443, eerste lid, 3°, Wetboek van Strafvordering (1). (1) S. VAN OVERBEKE, "Rechters die uiteindelijk ook mensen zijn - Enkele bedenkingen over de bewijsstandaard en het novum als grondslag tot herziening in strafzaken", RW 2021-22, 143-148; P. TRAEST en J. ROELANDT, "Herziening van de herziening anno 2019", NC 2019, pp. 483-486, nrs. 14-27.

2. Een op artikel 443, eerste lid, 1°, Wetboek van Strafvordering gesteunde aanvraag tot herziening is niet ontvankelijk wanneer de aangevoerde onverenigbaarheid geen betrekking heeft op veroordelingen die wegens eenzelfde feit bij onderscheiden vonnissen of arresten tegen verschillende beschuldigen of beklaagden zijn uitgesproken, maar op de veroordeling van de ene beklaagde of beschuldigde en de vrijspraak van een andere beklaagde of beschuldigde (1). (1) Cass. 24 oktober 2006, AR P.06.0859.N ECLI:BE:CASS:2007:ARR.20070417.1, AC 2006, nr. 509.

Hof van Cassatie 22 maart 2023 (P.23.0194.F), www.juportal.be
--

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230322.2F.11/NL>

Trefwoorden: Verwijzing van een rechtbank naar een andere - Vordering tot onttrekking van de zaak aan een rechtbank van eerste aanleg - Gewettigde verdenking - Burgerlijke partij die een rechter van de betrokken rechtbank strafrechtelijk verantwoordelijk stelt - Onbevoegdheid van de rechtbank om van het aan die magistraat ten laste gelegde feit kennis te nemen - Gevolg

Samenvatting: Wanneer de verzoek tot onttrekking van de zaak aan een rechtbank van eerste aanleg gemotiveerd wordt door de omstandigheid dat de burgerlijke partij, in de conclusie die zij heeft neergelegd voor de raadkamer die met de regeling van de rechtspleging is belast, een rechter verantwoordelijk stelt in het kader van het onopzettelijk toebrengen van slagen en verwondingen en het niet verlenen van bijstand aan een persoon in gevaar, dient de vordering niet te worden toegewezen aangezien die rechtbank niet bevoegd is om kennis te nemen van de strafvordering die zou worden ingesteld wegens een feit dat die magistraat ten laste wordt gelegd en dat hij in de uitoefening van zijn ambt zou hebben gepleegd.

Hof van Cassatie 22 maart 2023 (P.23.0198.F), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230322.2F.13/NL>

Trefwoorden: Vordering tot onttrekking van de zaak aan een rechtbank van eerste aanleg - Ontvankelijkheid - Gewettigde verdenking - Voorwaarde

Samenvatting: De verwijzing van een rechtbank naar een andere wegens gewettigde verdenking veronderstelt dat alle rechters waaruit een rechtbank is samengesteld, niet in staat zijn over de zaak uitspraak te doen met de vereiste sereniteit, onafhankelijkheid en onpartijdigheid of dat de door de eiser aangevoerde gegevens bij de algemene opinie gewettigde twijfel kunnen doen ontstaan over hun geschiktheid om op deze wijze uitspraak te doen; het verzoekschrift tot verwijzing van de zaak van een rechtbank naar een andere wegens gewettigde verdenking is niet ontvankelijk wanneer het berust op onnauwkeurige grieven of wanneer het niet berust op controleerbare gegevens op grond waarvan het vermoeden van onpartijdigheid ten aanzien van alle magistraten waaruit het betrokken rechtscollege is samengesteld kan worden betwist (1). (1) Cass. 9 januari 2013, AR P.13.0013.F ECLI:BE:CASS:2013:ARR.20130109.1, AC 2013, nr. 18.

Hof van Cassatie 26 augustus 2025 (C.25.0261.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20250826.VAK.2/NL>

Trefwoorden: 1. Mondelinge conclusie OM – Schriftelijke voorbereiding

2. Wraking – Urgente aard van de procedure – Geen verdaging om met een schriftelijke noot te antwoorden op mondelinge conclusie OM

3. Wraking – Geen uitdrukkelijke termijn – Zodra de grond van de wraking bekend is

Samenvatting: 1. De partijen hebben geen recht op de ontvangst van de schriftelijke voorbereiding van de mondelinge conclusie van de advocaat-generaal ter rechtszitting (1). (1) Cass. 19 januari 2016, AR P.15.1371.N ECLI:BE:CASS:2016:ARR.20160119.1, AC 2016, nr. 43.

2. Gelet op de urgentie die eigen is aan de wrakingsprocedure, wordt geen verdaging toegestaan om met een schriftelijke noot te antwoorden op de mondelinge conclusie van de advocaat-generaal; de partijen in de mogelijkheid zijnde om op de rechtszitting mondeling te antwoorden op die conclusie.

3. Hoewel artikel 833 Gerechtelijk Wetboek geen uitdrukkelijke termijn oplegt waarbinnen een wraking moet worden voorgedragen die steunt op een grond die zich heeft voorgedaan na de opening van het debat, blijkt zowel uit de letter en de geest van die bepalingen als uit de welomschreven termijnen voor de wrakingsprocedure en uit de schorsing van alle vonnissen en handelingen die zij met zich meebrengt, dat een dergelijke wraking moet

worden voorgedragen zodra de grond van de wraking bekend is aan de partij die zich erop beroept; een wrakingsgrond is door een partij gekend wanneer die partij een voldoende zekerheid heeft om zich een overtuiging te kunnen vormen over de wrakingsgrond en om een feitelijk en juridisch onderbouwd wrakingsverzoek in te dienen (1). (1) Cass. 21 mei 2024, AR P.24.0608.N ECLI:BE:CASS:2024:ARR.20240521.2N.4, AC 2024, nr. 389; Cass. 12 december 2023, AR P.23.1556.N ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20231212.2N.6, AC 2023, nr. 836; Cass. 18 april 2023, AR P.23.0427.N ECLI:BE:CASS:2023:ARR.20230418.2N.12, AC 2023, nr. 289; Cass. 26 april 2022, AR P.22.0315.N ECLI:BE:CASS:2022:ARR.20220426.2N.3, AC 2022, nr. 293; Cass. 1 juni 2021, AR P.21.0565.N ECLI:BE:CASS:2021:ARR.20210601.2N.13, AC 2021, nr. 398; Cass. 15 januari 2019, AR P.18.1214.N ECLI:BE:CASS:2019:ARR.20190115.6, AC 2019, nr. 25.

Hof van Cassatie 14 oktober 2025 (P.25.1288.N), www.juportal.be

Hyperlink: <https://juportal.be/content/ECLI:BE:CASS:2025:ARR.20251007.2N.34>

Trefwoorden: Assisen – Wraking – Geldboete

Samenvatting: Uit artikel 838, derde lid en vierde lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat indien blijkt dat een wrakingsverzoek kennelijk ongegrond is, een geldboete kan worden opgelegd van minstens 15,00 euro en ten hoogste 2.500,00 euro.

Uit het arrest van 7 oktober 2025 en de daarin vermelde redenen ter afwijzing van het verzoek om wraking blijkt de kennelijke ongegrondheid van het wrakingsverzoek. De verzoekster wist of had moeten weten dat het enkele gegeven dat zij het niet eens was met de bij het tussenarrest van het hof van assisen genomen beslissing tot afwijzing van haar vraag om bijkomend onderzoek en uitstel redelijkerwijze geen gewettigde verdenking kon opleveren. Tegen dit tussenarrest had zij een rechtsmiddel kunnen aanwenden volgens de wettelijke vormen en binnen de wettelijk bepaalde termijn. Zij heeft aldus de wrakingsprocedure afgewend van haar doel.

Door zo te handelen heeft de verzoekster de goede rechtsbedeling in een assisenprocedure, die wordt gekenmerkt door haar niet-permanent karakter, de betrokkenheid van niet-professionele juryleden en het in de regel horen van een aanzienlijk aantal getuigen en deskundigen, ernstig verstoord.

Dit verantwoordt het opleggen van een geldboete van 250,00 euro

2.5. Grondwettelijk Hof

Grondwettelijk Hof 25 september 2025 (125/2025), www.const-court.be

Hyperlink: <https://nl.const-court.be/public/n/2025/2025-125n.pdf>

Trefwoorden: Strafrechtspleging - Rechtsplegingen van bijzondere aard - Voorrecht van rechtsmacht van de magistraten - Toepassingsgebied - Uitsluiting - Referendarissen bij het Grondwettelijk Hof - Leden van het Coördinatiebureau van de Raad van State - Plaatsvervangende rechters en raadsheren

Samenvatting: Beroepen tot gehele/gedeeltelijke vernietiging van artikel 43 van de wet van 15 mei 2024 « houdende bepalingen inzake digitalisering van justitie en diverse bepalingen II » (vervanging van artikel 479 van het Wetboek van strafvordering), bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 28 mei 2024 .

Het Hof

1. vernietigt artikel 479 van het Wetboek van strafvordering in zoverre het de referendarissen bij het Grondwettelijk Hof niet vermeldt als dragers van het voorrecht van rechtsmacht;
2. vernietigt in artikel 479, eerste lid, eerste streepje, van het Wetboek van strafvordering de woorden « met uitzondering van de plaatsvervangende rechters », in artikel 479, eerste lid, tweede streepje, van hetzelfde Wetboek de woorden « of de plaatsvervangende rechters » en in artikel 479, eerste lid, derde streepje, van hetzelfde Wetboek de woorden « of de plaatsvervangende raadsheren »;
3. verwerpt de beroepen voor het overige

2.6. Raad van State

- Nihil

2.7. Hoven van beroep

A. Correctionele kamers

Antwerpen 12 maart 2025, <i>Limburgs Rechtsleven</i> 2025, afl. 3, 253.

Trefwoorden: Verwerking persoonsgegevens – Journalist – Uitzonderingsregeling – Afweging

Samenvatting: Een journalist kan zich beroepen op de uitzonderingsregeling inzake de verwerking van persoonsgegevens, wanneer deze minimaal en proportioneel was en louter gericht was op journalistieke informatiecontrole en informatieverstrekking.

Gent 3 juni 2025, <i>NC</i> 2025, afl. 4, 248-251

Trefwoorden: Niet-betaling sekswerk – Verkrachting – Toestemmingsbegrip – Draagwijdte list – Geïnformeerdheid – Specificiteit – Seksueel zelfbeschikkingsrecht – Aantasting seksuele integriteit – Valsheid in informatica

Samenvatting: Beklaagde werd vrijgesproken voor verkrachting na het niet-betalen van sekswerkers. Het hof besloot dat er ondanks de niet-betaling van sekswerkers wel geldige toestemming aanwezig was van de sekswerkers tot seksuele betrekkingen.

Hoewel het hof akkoord gaat met de visie dat de sekswerkers niet zouden hebben toegestemd indien zij geweten hadden dat ze niet betaald zouden worden voor hun diensten, besluit het dat de toestemming nog steeds geldig was en dat de slachtoffers niet werden aangetast in hun seksuele integriteit en zelfbeschikkingsrecht. Het hof concludeert dat het louter gaat om een aantasting van hun vermogensbelangen en dat er louter sprake is van dwaling of bedrog met betrekking tot de betaling.

Met noot: BYN, L., “Onbetaalde sekswerkers of slachtoffers van verkrachting? Een analyse van de strafrechtelijke kwalificatie van niet-betaling van sekswerk”, *NC 2025*, afl. 4, 251-253.

Antwerpen 12 juni 2025, <i>NC 2025</i> , afl. 4, 253-261.

Trefwoorden: Verkrachting – Vals Tinderprofiel – Toestemmingsbegrip – List – Gedrag burgerlijke partij – Seksueel zelfbeschikkingsrecht – Redelijke twijfel in voordeel van beklaagde – Valsheid in informatica – Valse naamdracht – Voorlegging documenten ter ondersteuning van burgerlijke partijstelling – Statuut Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen

Samenvatting: De burgerlijke partij kan ter ondersteuning van haar standpunt alle documenten voorleggen die zij wenst, op voorwaarde dat het Openbaar Ministerie en de verdediging hiervan tijdig kennis hebben gekregen en hieromtrent tegenspraak hebben kunnen voeren.

De op deskundigenopdrachten van toepassing zijnde regels inzake onafhankelijkheid, onpartijdigheid en tegenspraak zijn niet van toepassing op het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen indien het niet als deskundige werd aangesteld tijdens het gerechtelijk onderzoek of door de feitenrechters.

Er is sprake van een list wanneer de dader vooraf, of ten laatste op het moment van de penetratie, het slachtoffer wetens en willens misleid heeft. De list kan zowel bestaan in een actieve handeling als uit een verzwijging van informatie of een onthouding die van aard is om bij het slachtoffer een valse voorstelling of een vals beeld op te wekken. Opdat de list zou maken dat er geen geldige toestemming tot penetratie werd gegeven en er derhalve sprake is van verkrachting, moet de misleiding betrekking hebben op een element dat (mede) bepalend was om in te stemmen met de penetratie.

Het betrekken van het eigen gedrag van de burgerlijke partij in de beoordeling van de vraag of er sprake is van een geldige toestemming tot het hebben van seksueel contact met beklaagde is geen vorm van secundaire victimisatie of victim blaming.

Het seksueel zelfbeschikkingsrecht impliceert dat men ervoor kan kiezen seksueel contact te hebben met een persoon die men niet kent, volgens een vooraf bepaald scenario en waarbij het mysterie omtrent de persoon van de sekspartner een essentieel element vormt van de seksualiteitsbeleving.

Een veroordeling kan enkel worden uitgesproken indien uit de toegelaten bewijselementen voortvloeit dat de beklaagde boven elke redelijke twijfel schuldig is aan de ten laste gelegde feiten.

Het feit dat in het kader van een seksueel contact de toestemming niet mag worden vermoed, doet geen afbreuk aan het feit dat elke redelijke twijfel in het voordeel van de beklaagde moet werken. Ook in het kader van seksuele misdrijven is het aan het Openbaar

Ministerie en/of de burgerlijke partij om de schuld van de beklaagde aan te tonen; het is niet aan beklaagde om zijn onschuld aan te tonen.

Artikel 210bis Sw. met betrekking tot valsheid in informatica impliceert dat de bedoelde gegevens een juridische draagwijdte hebben in die zin dat ze bestemd zijn tot het bewijs van enig feit dat de rechtstoestand van de betrokken persoon of zaken kan beïnvloeden. De gegevens moeten zich ook opdringen aan het openbaar vertrouwen. Een Tinderprofiel voldoet niet aan deze voorwaarden. Uit het hanteren van een roepnaam in een datingapplicatie kan geen bedrieglijk opzet worden afgeleid. Opdat er sprake zou zijn van valse naamdracht in de zin van artikel 231 Sw., is vereist dat de dader in het openbaar een naam aanneemt die hem niet toekomt. Het aannemen van een naam in een privégesprek met één persoon volstaat niet.

B. Kamer van Inbeschuldigingstelling

- Nihil

C. Burgerlijke kamers en kortgeding

- Nihil

2.8. Rechtbanken van eerste aanleg

A. Correctionele kamers

Corr. Oost-Vlaanderen (afd. Dendermonde) 24 oktober 2023, <i>T.Gez.</i> 2025-2026, afl. 1, 23.
--

Trefwoorden: Euthanasie – Euthanasieverzoek – Psychisch lijden – Psychiatrische aandoening – Medisch uitzichtloze toestand – Ondraaglijk lijden – Aanhoudend lijden – Moord – Doodslag – vergiftiging – Adviserend arts – Uitvoerend arts

Samenvatting: De rechtbank is niet gevat om uitspraak te doen over de strafvordering en bijgevolg ook niet om zich uit te spreken over de strafrechtelijke schuld van de arts. De saisine van de rechtbank bestaat uit het oordelen of de arts op burgerlijk gebied een fout beging die in oorzakelijk verband staat met de beweerdelijk door eisers geleden schade, wat inhoudt dat de rechtbank dient te beoordelen of de voorwaarden zoals voorzien in de Euthanasiewet werden geschonden.

Het Grondwettelijk Hof oordeelde dat de toepassing van een en dezelfde strafbaarstelling op elke miskenning van de voorwaarden en procedures van de Euthanasiewet, ongeacht de zwaarwichtigheid daarvan, tot onevenredige gevolgen leidt. Het Grondwettelijk Hof oordeelde verder dat de straf zoals voorzien in artikel 397 van het Strafwetboek kennelijk niet in redelijke verhouding staat tot de ernst van de gedraging die wordt gestraft wanneer enkel bepaalde voorwaarden en procedures andere dan de in artikel 3, § 1 Euthanasiewet bedoelde grondvoorwaarden ontbreken opdat het misdrijf niet tot stand komt.

Dit heeft tot gevolg dat deze rechtbank een eventuele schending van de procedurele voorwaarden van de Euthanasiewet in deze zaak niet in aanmerking kan nemen als burgerrechtelijke fout die tot aansprakelijkheid zou kunnen leiden. De rechtbank zal dan ook enkel nagaan of de arts al dan niet een inbreuk pleegde op de grondvoorwaarden van de Euthanasiewet.

Het staat vast dat de patiënte vastbesloten was. Het staat daarentegen niet vast – noch wordt dit door eisers aannemelijk gemaakt – dat zij ook drugs gebruikte in de laatste maanden van haar leven of dat zij als gevolg van het vermeende druggebruik niet wilsbekwaam was. Volgens eisers was de patiënte op het moment van de euthanasie onder invloed van medicatie. Dit vindt geen bevestiging in het strafdossier. De rechtbank twijfelt er niet aan dat de patiënte op het ogenblik van het verzoek tot euthanasie wilsbekwaam was.

De rechtbank twijfelt er niet aan dat de patiënte op uitvoerige wijze geïnformeerd werd over haar ziektebeeld en de behandelingsmogelijkheden.

Het staat zonder twijfel vast dat de patiënte wenste te sterven. De rechtbank twijfelt er ook niet aan dat zij deze wens al heel lang had en dit geen tijdelijke vraag was als gevolg van een relatiebreuk. Uit het strafdossier blijkt dat de patiënte vanaf haar jeugd steeds herviel in depressieve, moeilijke periodes, waarbij zij meerdere suïcidepogingen ondernam. Het feit dat haar verzoek om euthanasie weloverwogen was, blijkt tevens uit de vaststelling dat meerdere personen hebben getracht om de patiënte op andere gedachten te brengen, dit tevergeefs.

De rechtbank is van oordeel dat de patiënte haar lijden ervaarde als aanhoudend en ondraaglijk.

De rechtbank is van oordeel dat de patiënte leed aan een ernstige ongeneeslijke, door ongeval of ziekte, veroorzaakte aandoening.

De rechtbank is van oordeel dat er bij de patiënte sprake was van een medisch uitzichtloze toestand en een niet te lenigen lijden. Het staat vast dat er voor de diagnose borderline geen behandelingsmogelijkheden meer waren en dat de mogelijkheden om het lijden hiervan te lenigen uitgeput waren. Ook voor de diagnose ASS was er geen redelijke kans dat het voorgestelde zorgtraject het constante lijden van de patiënte had kunnen lenigen. Hoewel er theoretisch nog therapiemogelijkheden waren voor het autismespectrumstoornis is de rechtbank ervan overtuigd dat deze bij de patiënte niet binnen een overzienbare termijn met een redelijke verhouding tussen de te verwachten resultaten en de belasting van de behandeling voor de patiënt tot verbetering zouden geleid hebben.

De rechtbank besluit dat de fout van de arts, bestaande uit de schending van de grondvoorwaarden zoals voorzien in artikel 3, § 1 Euthanasiewet, niet is aangetoond. De vordering tot schadevergoeding van eisers is om die reden ongegrond.

Corr. Antwerpen (afd. Antwerpen) 22 januari 2024, NC 2025, afl. 4, 261-264.

Trefwoorden: Verkrachting – Niet-betaling sekswerk – Toestemmingsbegrip – Draagwijdte list – Geïnformeerdheid – Specificiteit – Seksueel zelfbeschikkingsrecht – Aantasting seksuele integriteit – Valsheid in informatica

Samenvatting: Beklaagde werd veroordeeld voor verkrachting, aantasting van de seksuele integriteit en valsheid in informatica naar aanleiding van het misleiden van sekswerkers door hen te doen geloven dat hij betaald had voor de seksuele dienstverlening door middel van een schijnoverschrijving.

Hoewel dit vonnis in lijn ligt met de huidige rechtsleer, werd duidelijk dat de rechtspraak tot op heden nog steeds verdeeld is.

Zie: Gent 3 juni 2025.

B. Raadkamer

- Nihil

C. Burgerlijke kamers en voorzitter in kortgeding

- Nihil

2.9. Hoven van Assisen

- Nihil

2.10. Buitenlandse rechtspraak

Hoge Raad (Nederland) 9 september 2025 (24/01192), www.uitspraken.rechtspraak.nl
--

Hyperlink:

<https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:HR:2025:1247&showbutton=true&key=word=24%252f01192&idx=1>

Trefwoorden: Doorzoeking smartphone – Toestemming Rechter-Commissaris nodig? – Beeld van privéleven

Samenvatting: HR herhaalt relevante overwegingen uit HR:2025:409 over eisen die moeten worden gesteld aan onderzoek aan elektronische gegevensdragers en geautomatiseerde werken, waaronder smartphones.

Hof heeft vastgesteld dat door politie bij verdachte smartphones zijn aangetroffen. Deze zijn met toestemming van OvJ “doorzocht”. Daarbij is gezocht op voor strafrechtelijk onderzoek relevante informatie. Zo is gekeken naar zaken die te maken hebben met handel in verdovende middelen, crimineel samenwerkingsverband, witwassen en zaken die gebruiker van betreffende telefoons konden aantonen. Doel van “uitlezen” van telefoons van

verdachte was verzamelen van informatie over wie gebruiker was van deze telefoons en het doen van onderzoek naar strafbare feiten, eventuele medeverdachten en mogelijk witwassen. Bij zoeken in telefoons zijn door politie zoektermen gebruikt die te maken hadden met aard van dit onderzoek. 's Hof op deze vaststellingen gebaseerde oordeel dat algemene bevoegdheid van opsporingsambtenaren, neergelegd in art. 94 jo. art. 95 en 96 Sv, voldoende legitimatie bood voor dit onderzoek aan smartphones van verdachte en dat geen toestemming van RC nodig was voor uitvoeren van dit onderzoek “nu er geen min of meer compleet beeld is verkregen van zijn privéleven”, is in het licht van wat hiervoor is vooropgesteld en van wat door verdediging in hoger beroep naar voren is gebracht, niet toereikend gemotiveerd. Uit die vaststellingen volgt immers niet dat onderzoek aan smartphones beperkt is gebleven tot onderzoek dat slechts strekte tot identificeren van gebruiker, of tot bijvoorbeeld onderzoek dat opsporingsambtenaar i.h.k.v. zijn taakuitoefening deed waarbij hij bij verdachte aangetroffen smartphones heeft bekeken en daarbij slechts enkele beperkte waarnemingen heeft gedaan over feitelijk gebruik daarvan op dat moment of direct daaraan voorafgaand, bijvoorbeeld door na te gaan welke contacten gebruiker van telefoon kort tevoren had gelegd. Ook blijkt daaruit niet dat zich hier “spoedeisend geval” voordeed a.b.i. HR:2025:409.

Hof van Cassatie (Frankrijk) 16 september 2025 (24-84.262).

Hyperlink: <https://www.joint-defense-team.com/post/french-court-cassation-skyecc-cjeu-ruling-2025>

Trefwoorden: SKY ECC – Regelmatigheid bewijs verzameld in Frankrijk – Wederzijds vertrouwen – Geen toegang tot de Franse rechter – Prejudiciële vraag aan Hof van Justitie

Samenvatting: PAR CES MOTIFS, la Cour :

RENVOIE à la Cour de justice de l'Union européenne la question préjudicielle suivante :

Dans l'hypothèse où une décision d'enquête européenne a été émise par les autorités d'un Etat de l'Union européenne (l'Etat d'émission), non pour effectuer une mesure d'enquête mais pour l'obtention de preuves qui sont déjà en possession des autorités d'un autre Etat de l'Union européenne (l'Etat d'exécution) :

1. L'article 14, § 1, de la directive 2014/41/UE du Parlement européen et du Conseil, du 3 avril 2014, concernant la décision d'enquête européenne en matière pénale, lu en combinaison avec l'article 47 de la Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne, doit-il être interprété en ce sens qu'il s'oppose à la réglementation d'un Etat membre d'exécution qui ne prévoit pas que la personne à qui est opposée dans l'Etat d'émission les éléments de preuve obtenus par la demande d'enquête européenne dispose d'un recours dans l'Etat d'exécution lui permettant de contester leur régularité et leur nécessité ?
2. Le principe d'équivalence des voies de recours consacré à l'article 14, § 1, de la directive précitée, commande-t-il d'ouvrir, dans l'Etat membre d'exécution, à la personne poursuivie dans l'Etat d'émission sur la base de preuves ainsi obtenues, un recours équivalent à celui évoqué au paragraphe 20, en dépit des obstacles énoncés au paragraphe 23 ?

Pers : “The SkyECC cases across Europe share a common problem. In many countries, prosecutions rely solely – or decisively – on data that originated from French investigations. This data was then transmitted to other national authorities through European Investigation Orders.

However, defendants in these cases have had no opportunity to challenge the legality of the underlying French operations in their own national courts. Judges outside France routinely declare themselves incompetent to rule on the legality of French investigative acts under French law.

This situation raised a fundamental concern: if the evidence cannot be contested, can the proceedings truly be fair?”

<https://www.joint-defense-team.com/post/french-court-cassation-skyecc-cjeu-ruling-2025>

3. Rechtsleer

3.1. Overzichten van rechtsleer

- Nihil

3.2. Boeken

A. Nieuwe boeken i.v.m. strafrecht en strafprocesrecht

- DESTERBECK, F., VAN DROOGBROECK, J., *De inbeslagneming en verbeurdverklaring in strafzaken in België*, Mechelen, Kluwer, 2025, 398p.
- VANDENNIEUWENHUYSEN, E., *De (rechts)positie van de vreemdeling in de strafrechtsketen*, Antwerpen, Larcier Intersentia, 2025, 1012p.

B. Nieuwe boeken i.v.m. strafrecht en strafprocesrecht in de bibliotheek

- DEMEYERE, N., *Wapens. APR*, Mechelen, Wolters Kluwer, 2025, 386 p.
- DE WAEL, F., *De verdachte rechtspersoon in het strafrechtelijk vooronderzoek*, Antwerpen, Intersentia, 2025, 497 p.
- VANSWEEVELT, T., WEYTS, B., *Handboek buitencontractueel aansprakelijkheidsrecht*, Antwerpen, Intersentia, 2025, 1390 p.
- VEREECKE, V., *Handboek Hof van assisen*, Mechelen, Kluwer, 2025, 488 p.
- X., *Themis. Straf- en strafprocesrecht*, Brugge, Die Keure, 2025, 232 p.

3.3. Bijdragen in boeken of tijdschriften (inclusief noten)

A. Bijdragen i.v.m. internationaal en Europees strafrecht en strafprocesrecht

- Nihil

B. Bijdragen i.v.m. algemeen strafrecht

- DE HERDT, J., “De Noodwet overbevolking in de gevangenissen en de straftoemeting: de toekomst begint nu, maar nog (lang) niet helemaal”, *NC* 2025, afl. 2-3, p. 71-82.
- DE HERDT, J., “De nieuwe omschrijving van algemeen opzet als vorm van anticipatieve interpretatie”, *NC* 2025, afl. 4, 238-244. (noot bij Cass. 29 april 2025 (P.24.1033.N))
- DEWULF, S., BARON, A.-C., « Le principe de légalité face aux crimes internationaux », *JT* 2025, afl. 34, 594-599.
- HUYSMANS, J., “De inwerkingtreding van een mildere strafwet tijdens de cassatieprocedure”, *NC* 2025, afl. 4, 192-197. (noot bij HvJ 1 augustus 2025)
- LAMBRECHTS, L., “Goed gemikt of slecht geschoten: balanceren op de dunne lijn tussen eventueel opzet en onachtzaamheid in het materieel strafrecht”, *Limb.Rechtsl.* 2025, afl. 3, 305-313.
- ROZIE, J., e.a., “Het nieuwe Strafwetboek (6) – Overige bepalingen van Boek I, overgangsrecht en werking in de tijd van het nieuwe Strafwetboek”, *NC* 2025, afl. 4, p. 169-183.
- VAN TICHELT, F., “Over ongehoorzame ministers en hun strafrechtelijke verantwoordelijkheid”, *Juristenkrant* 2025, afl. 516, 16.
- VEECKMANS, K., “Minderjarigen en strafrecht: contradictio in terminis?”, *T.Strafr.* 2025, afl. 5, 235-252.

C. Bijdragen i.v.m. bijzonder strafrecht

- BROCKMANS, H., “Cassatie breidt mogelijkheid schriftvervalsing uit voor factuur aan onzorgvuldige klant”, *Juristenkrant* 2025, afl. 515, 7. (noot bij Cass. 28 mei 2025 (P.25.0159.F))
- BYN, L., “Onbetaalde sekswerkers of slachtoffers van verkrachting? Een analyse van de strafrechtelijke kwalificatie van niet-betaling van sekswerk”, *NC* 2025, afl. 4, 251-253. (noot bij Gent 3 juni 2025)
- DEPREZ, C., “Le fondement de l’incrimination, en Belgique, des crimes internationaux commis avant l’entrée en vigueur des lois relatives à la répression des violations graves du droit international humanitaire », *JLMB* 2025, afl. 33, 1466-1471.
- HERBOTS, P., DRIESSEN, M., “Ontvluchting uit de gevangenis wordt strafbaar – eindelijk gerechtigheid!”, *Juristenkrant* 2025, afl. 516, 12.
- HUYSMANS, J., “Strafrechter kan huurcontract retroactief nietig verklaren bij verhuur van niet-conforme woning”, *Juristenkrant* 2025, afl. 516, 3. (noot bij Cass. 24 juni 2025 (P.25.0325.N))
- LEMMENS, C., “Euthanasie bij psychisch lijden en strafbaarstelling van overtredingen van de Euthanasiewet: een (voorlopig) laatste etappe in de zaak Tine Nys”, *T.Gez.* 2025-26, afl. 1, 9-22.
- LIPPERT, L., « Plan génocidaire: quelle(s) obligation(s) pèse(nt) sur le législateur belge en matière d’incrimination du génocide ? », *JLMB* 2025, afl. 33, 1456-1463.
- ROYER, S., VRIELINK, J., “Verschillende leden Schild & Vrienden in hoger beroep opnieuw veroordeeld”, *Juristenkrant* 2025, afl. 513, 3-4. (noot bij Gent 20 juni 2025)

- ROYER, S., “Strafbaarheid onrechtmatige verwerking van persoonsgegevens”, *T.Strafr.* 2025, afl. 5, 271-272.
- VASSEUR, R., “Grondwettelijk Hof morrelt aan leeftijdsgrenzen seksueel strafrecht”, *Juristenkrant* 2025, afl. 513, 7. (noot bij GwH 17 juli 2025)
- WILLEMS, G., « La Cour de Strasbourg abolit le devoir conjugal : l'exigence fondamentale du consentement ne se désagrége pas dans le mariage », *J.T.* 2025, afl. 31, p. 545-549

D. Bijdragen i.v.m. strafprocesrecht

- CONINGS, C., “Voorwaarden van een huiszoeking of vrijheidsbeneming in een woonst met toestemming”, *T.Strafr.* 2025, afl. 5, 274-275.
- DECAIGNY, T., “Over het akkoord om laattijdige conclusies in het debat te houden”, *T.Strafr.* 2025, afl. 5, 265-266.
- HERBOTS, P., DRIESSEN, M., “Snelrechtprocedure. Een nieuwe make-over”, *NjW* 2025, afl. 525, 494-508.
- MICHIELS, O., « L'article 210 du Code d'instruction criminelle et le moyen d'ordre public tiré de la compétence », *J.T.* 2025, afl. 29, p. 499-500.
- NELISSEN, B., HANS, C., “Detentieomstandigheden en motiveringsplicht bij voorlopige hechtenis na afsluiting gerechtelijke onderzoek”, *NjW* 2025, afl. 528, 658-659. (noot bij Cass. 20 mei 2025 (P.25.0701.N))
- TERSAGO, P., “Groen licht van EHRM voor politionele infiltratie op chatfora en inzet lokpuber”, *Juristenkrant* 2025, afl. 516, 1-2. (noot bij EHRM 7 oktober 2025, Helme t/ Estland)
- VANASSCHE, S., “Naar een meldplicht voor specifieke misdrijven op minderjarige en kwetsbare personen?”, *Juristenkrant* 2025, afl. 514, 11.
- VANDERMEERSCH, M., “De sanctie bij zeer zwaarwichtige overschrijding van de redelijke termijn in het Belgisch strafprocesrecht na de Wet Strafprocesrecht I”, *T.Strafr.* 2025, afl. 5, 283-287.
- VAN TICHELT, F., VERBRUGGEN, F., “De beperking van de digitale vrijheid als duidelijke, precieze en voorzienbare voorwaarde onder de WVH”, *T.Strafr.* 2025, afl. 5, 254-259.
- VAN VOLSEM, F., “Hij die wordt gevisieerd in een klacht met burgerlijkepartijstelling die het gerechtelijk onderzoek opent, is bij buitenvervolginstelling gerechtigd op een rechtsplegingsvergoeding”, *NC* 2025, afl. 4, 205-208. (noot bij Cass. 27 maart 2024 (P.23.0680.F))
- VAN VOLSEM, F., “Het instellen van een rechtsmiddel door een gedetineerde met het afleggen van een verklaring aan de directeur van de instelling waar hij is opgesloten of aan zijn gemachtigde”, *NC* 2025, afl. 4, 223-233. (noot bij Cass. 19 februari 2025 (P.25.0237.F))
- VANWALLEGHEM, P., “Onmogelijkheid om gedetineerde over te brengen belemmert behandeling verzoek invrijheidstelling niet”, *Juristenkrant* 2025, afl. 514, 3. (noot bij Cass. 12 augustus 2025 (P.25.1132.F))
- VEREECKE, V., “Incidenten tijdens de debatten voor het hof van assisen”, *NC* 2025, afl. 2-3, p. 83-110.
- YPERMAN, W., “De saisine van de kamer van inbeschuldigingstelling tijdens de voorlopige hechtenis bij tussenkomst van de onderzoeksrechter”, *NC* 2025, afl. 2/3, 150-152. (noot bij Cass. 11 februari 2025 (P.25.0182.N))

- YPERMAN, W., “Toegang tot digitale overtuigingsstukken”, *NjW* 2025, afl. 526, 562.
(noot bij Cass. 26 november 2024 (P.24.1079.N))

E. Gemengde of andere bijdragen

- DELANNAY, A., « Narchomicides, balles perdues et victimes collatérales : il faut sauver les soldats *dolus eventualis* et *aberratio ictus* », *Rev.Dr.Pén.* 2025, afl. 9-10, 849-888.
- DE SMET, B., « Het abrupte einde van de gevangenisstraf tot zes maanden », *RW* 2025-2026, afl. 2, 42.
- FUNCK, J.-F., « La mise à exécution d’une nouvelle peine après l’octroi d’une mesure de libération et le principe de l’unité d’exécution des peines », *Rev.Dr.Pén.* 2025, afl. 9-10, 889-904.
- HOET, P., “[Remediëring van een opsluiting van een geïnterneerde in een niet aan zijn noden aangepaste instelling]”, *T.Strafr.* 2025, afl. 5, 299.
- NEDERLANDT, O., BEERNAERT, M.-A., « Nouveaux changements dans l’exécution des peines privatives de liberté en raison de la surpopulation carcérale : l’illusion de la réforme ? », *JT* 2025, afl. 33, 569-577.
- PEETERS, J., « De gordiaanse samenloop van het verzoek om internationale bescherming, kinderontvoering en het Europese aanhoudingsbevel », *RW* 2025-2026, afl. 2, 43-58.
- THIRIAR, P., “Een eerlijk proces zonder obstructie: wraking hervormen met respect voor de rechtstaat”, *Juristenkrant* 2025, afl. 515, 11.
- VAN EECKHOUTTE, W., “Voortdurende vragen over voorgezette misdrijven [De burgerlijke vordering op grond van een misdrijf in sociale zaken]”, *TGR-TWVR* 2025, afl. 2, 130-131.
- VAN LEEUW, F., « La victime au cœur de la mutation du débat pénal : de la reconnaissance à la reconstruction », *JT* 2025, afl. 34, 585-593.

F. Strafrecht in het buitenland

- Nihil

3.4. Belangrijke evoluties in andere rechtstakken of belangrijke artikelen over het recht

- ROELS, M., “De mythe van de geobjectiveerde fout”, *R.W.* 2025-2026, afl. 8, p. 283-295

3.5. Varia

- DAEMS, T., “Wiens nood lenigt de noodwet tegen de overbevolking?”, *Juristenkrant* 2025, afl. 513, 12-13.
- DE SMEDT, W., “De gevolgen van de vercommercialisering van het strafrecht”, *Juristenkrant* 2025, afl. 513, 17.
- DE WIT, J., “Feest in Antwerpen: hof van beroep bestaat 50 jaar [Interview met Bart Willocx]”, *Juristenkrant* 2025, afl. 514, 8-9.

- VERSWEYVELD, L., "Gevangenisoverbevolking als maatschappelijk probleem: meer dan een strafrechtelijke kwestie", *NC* 2025, afl. 2-3, p. 57-70.